Debemi [illegible]

Debeme Simon [illegible]

Mar R R [illegible]

[illegible]

[illegible]

Este libro dio en [illegible]

Lo rada ala li[illegible]

y E Verdad [illegible]

Marco de [illegible]

[illegible]

es dela libre[illegible]

La cera [illegible]

Sanitar[illegible]

Debeme [illegible] Bar[illegible] 27 R[illegible]

Debeme Ermon [illegible] R[illegible] de acre

Rlas 12 R[illegible] de la arcabuc[illegible]

[illegible] Diego [illegible]

Rl. 6. C. 2. 4. B.

Este libro dio el Señor D. Diego de
Losada ala libreria S[illegible] ser curioso
y de Verdad lo firmo en 16 de
Marco de 1690

Juan de [illegible]

es dela libreria de N[illegible]
la cera de la cu[illegible]
Santiago

S dela libreria de N. S. dela Cerca

Incipit libellus de vita et moribus philosopho rum et poetarū

DE vita et moribus philosophorū veteruz tractaturus multa que ab antiquis auctoribus ī diuersis libris de ipsorum gestis sparsim scripta repperi ī vnū colligere laborauī. Plurima quoqz eorū responsa notabilia et dicta elegantia huic libro īserui: que ad legentiuz consolationē et morū informationē cōferre valebūt

De Thalete philosopho Capitulnm.i.

Thales phūs asianus vt ait laertius in libro de vita phōrum patre examio matre cleobolina: ex cinibus qui sunt phenices nobilissimi athenis claruit. Hic primus sapiens appellatus ē secundū quē et septem sapientes vocati sunt. fuit autem cōscriptus ciuis mileti. iō Thales milesiusdictus ē. Hic post politicā naturalis phīe factus ē speculator et inuentor fuisse vrse maioris et naturalis astrologie dicitur. Scripsit autem de cōuersione et equinoctio: et primus iter phōs dicitur de astrologia tractasse: necnō et solares eclipses et versiones predixit: Similiter et inter phōs primus dicitur aquibusdaz posuisse aīas immortales. et solis ac lune magnitudinē īuenisse. Primus de natura dispositauit et īanimatis animas tradidit conficiēs ex lapide magnete et electro. ab egiptiis geometriā didicit. In politicis vero optime consiliatus ē. Aiūt autē eū coniuge caruisse. et īterrogatus cur non ducceret vxorē ait. ob filiorum amorē. Hic principium omniū aquā posuit: mundūqz animatuz dixit et de

a ii

thales

Y dela libreria de Sra
Sra dela Cerca de santiago

monibus plenum: tempora quoqz anni fertur inue
nisse: et in trecentos. lxv. dies diuisisse Scripsit autē
de astrologia multa que in ducentis carminibus cō
prehendit Dum autem tempore quodam a piscato-
ribus iactum emisset: extracta ē tabula aurea pon-
deris magni Orta autem est contrauersia magna:
illis se capturam piscium vendidisse affirmantibus
hic dixit se fortune ductum emisse. vnde propter no
uitatem rei et magnitudinez pecunie ad vniuersum
populum delata est sententia Deinde ad apollinez
delphicum delata est ut iudicaret cui mensa aurea
deberetur Apollo respondit illi dandam esse qui ce
teros sapientia precelleret et virtute His auditis
Thaleti philosopho data est mensa Ille cessit et ius-
sit eaz dari bianti. bias ille iussit eā dari ptitaco. il
le protinus misit eam alteri: et sic per omnes sapiē-
tes missa vltimo venit ad Solonē qui et titulū am-
plissime prudētie et premiū ad ipsum apollinē trās-
tulit Hic thales pauper erat vacans enī phīe studi
is adquisitioni pecuniarum ītendere non ualebat
Cunqz a quibusdam exprobraretur illi paupertas
et q̄ sua phīa eēt ianis tali vsus ē īgenio vt confun
deret exprobrantes Considerauit enīz per astrolo-
giam cuius erat peritus q̄ futuro tunc āno ~~vbertas~~
magna preter consuetudinem fieret oliuarum qua
rum anno precedenti copia fuerat Ut plurimū enī
olive post vbertatem deficiuut Cum igitur in hye-
me adhuc esset habundantia oliuarum: cultoribus
in duabus ciuitatibus scilicet mileto et chio: pau-
cas pecunias pro arra fructuum anni futuri: qui
parum credebantur excrescere tradidit. Et

cum vt ipse preuiderat facta fuisset copia oliua=
rum :multis querentibus oliuas emere precium
taxauit vt voluit.et sic multas collegit pecunias .
Quo facto ostendit exprobrantibus nō esse phiam i
anez:quoniā philosophis facile ē ditari:sed phie et
pecunie studia sibiinuicē nō posse cōuenire dicebat.
Idcirco ignobiliori studio pretermisso digniori sc3
phie studio vacare preelegerat.fertur de ipso qcū
nocte quadam duceretur extra domū a vetula vt as
tra conspiceret incidit in foueam:eoq3 lugente dix=
it vetula Tu quidem o Thales que ante pedes tuos
sunt videre nequis:quō ergo que in celo sunt posses
agnoscere Dicthales fertur dixisse Horum triū cau
sa grās ago fortune.primo q hō sum et non bestia:
deinde q masculus sum et nō femina:tercio q gre
cus sum et nō barbarus.De hoc thalete ait Augus=
viii.de ciuitate dei Duo phōrum genera traduntur
vnum ytalicum et alterū ionicū Et ita ionici gene=
ris princeps fuit thales milesius. Hic ut suos suc=
cessores propagaret rerū naturas scrutatus ē: qui
suas disputationes litteris mādans prouidus emi
cuit maximeq3 admirabilis extitit: q astrologie nu
meris cōprehensis defectus solis et lune etiā predi
cere potuit Aquā tamē putauit rerū eē principiū:et
hinc elemēta oīa mundi:ipsuq3 quoq3 mundū et que
in eo gignuntur existere Isido.quoq3 i.ii li etbimo=
logiarū ita dicit:phiam apud grecos primus per=
scrutatus ē thales milesius vnus de septē sapienti=
bus illis Hic enim ante alioscelicās atq3 oīm rerū
naturaliū cōpleta rōe suspexit Huius hec dicta ea
ferūtur ut ait laertius i li.de uita phōrū Antiquiss

muz entiumē deus igenitū eteni. Optimū entiū est mūdus nā opus dei. maximū entiū ē locus oīa nāz qz capit Velocissimū entiū itellectus passim eteniz currit Valid issimū entiū necessitas: domiatur enim cūctis. Prudentissimū entiuz tēpus: adiuenit eī oīa Respōsa thaletis. Interrogauit eū quidā si lateret deos bō iiuste agēs. sz nec cogitās dixit Interrogatus si iuraret se nūq̄ fuisse mechatuz ait Petus eī est adulterio periuriū. Interrogatus quid sit difficile: ait. seipsuz cognoscere Interrogatus quid ē dulcissimuz: ait: adquiescere Interrogatus quid ē numē ait. quod nec pricipiuz bz nec finem. Interrogatus quid grauissimū et detestabile vidisset i mundo: ait senē tyrānuz. Interrogatus q̄liter quis infortunium ferre possit: ait Si iimicos pati videat. Interrogatus q̄liter quis iuste viuere posset: ait Si que iubet aliis ipse agat. Interrogatus quis felix sit: ait. Qui sanus ē corpore: aīo copiosus: natura docilis Docebat ār aīcoruz presentiū et absentiū eque recordari nec facie ornare: sz cogitatiōibus bonuz eē Itē dicebat. Caue ne diteris nequiter: et que dona obtuleris parētibus eadē et a filiis suscipe. Huius thaletis auditor fuit anaximāder phūs. Obiit ār thales āno etatis sue. lxxviii. Claruit vero tēporibus Achā regis iude Et notāduz quādo egiptus per moysen et Aaron tot plagis punita fuit per quīquēniuz: quidā timētes egiptū periturā egressi sunt. sicut tyrops qui igressus greciā athenas cōdidit epitauruz corithum.

De Solone phō. Capi. ii

Olō phūs vnus de. vii. sapiētibus grecie natiōe athenie sis athenis claruit Hic athenie sibus le-

ges optiascõdidit.q̃s postmodũ romani ab atheni
ensibus acceperũt· multaqz beneficia eis cõtulit.et
multo tẽpore eos prudẽtia sua a seruitute et tyranni
de liberauit.Et tãdẽ fortũa mutata profugus i egi
ptũ se trãstulit.Deide Creso lidorũ regi adhesit.i=
deqz promotus fuit i sicilia:vbi sub noĩe suo cõdi=
dit ciuitatẽ.demũ i cypro senectutẽ exegit Hic dũ se
nex eẽt ut refert Tul.i li.de senectute Pisistrato tyrã
no athẽas occupare volẽti toto cõatu resistit multis
et ciuibus cõsentiẽtibus pisistrato Interrogatusãt
q̃ spe fretus tã audacter resisteret:ait· senectute Hic
ẽt dũ videret athenas pisistrato tyrãno subiici:cete
ris se tyrãno offerẽtib9 recessit et apud natiões ali
as habitauit Interrogat9 cur sub illo manere nollz
qui multũ ei bõris cõferre parat9 erat quippe qui
multos mioris virtutis hoies bõrabat Respõdit· ma
gni et virtuosi apud tyrãnos similes sũt calculis rõ
nũ quorũ vnusquisqz quãdoqz plura signat quãdoz
vero pauciora ac sic i cõspectu tyrãni qũqz magni
dicũtur et clari qũqz ãt et bõre carẽtes Interro.se=
mel a creso rege lydorũ:q̃s ei felix eẽ uideretur ait
Tribalan9 atheniẽsiset cleobol9 et bico ignoti hoies
et hi quorũ fama latet Ornãsqz se cresus oĩmode re
gisqz fastu sedẽsi solio iterrogauit eũ si q̃d miri me
lioris uidisset:q̃ ait.gallos fasianos et pauones. na
turali ei flore decorati sũt et millies melliores Scri
psit illi ut ait laer· persã.phũs q̃ apud corĩtũ prici
patũ tẽbat sciscitãs an aduersantes sibi eẽnt fugãdi
Cui solõ i hec uerba rũdit: nũcias mihi nõn ullos
aduersarios tibi Tu ãt si dẽres oẽs fugare nõ attin
ges;aduersabitur ãt et aliq̃s nõ suspectorũ Ille q̃dẽ

timens de se tacet alius vero nō timet crimināsq; nam aliquis nichil timens saltē ciuitati grām cōferet ubi suspectus fueris Satius igitur abstinendū vt alieneris a causa q̄ pensanduz tyrannidē agere ut aliena uim plus habeasea ōi que ē i ciuitate Si hec cogitas nemo tibi postea malus nec tu repellef aliquem Huic Soloni mortuū filiuz lugēti nō esse flendum ait quidā eoq; flere nichil prodesset Cui il le:eo magis plozo quo dānum meuz irremediabile video Interrogatus āt an vellet q̄ sui de eius moz te lugerēt ait. Ad hoc multis conatibus laborauit vt i morte mea doloze et lamētis nō careā amicoruū Hic cum quendā ex amicis grauiter merentem vi deret:vt ait Valerius:eum perduxit ad arcem ciuitatis hortatusq; ē:vt per ōnes edificioruz ciuitatis partes oculos circūferret Quo facto cogita tecuz inquit q̄ multi lugent sub his tectis:et olim fuerint:hodieq; versentur:et i sequentibus seculis sint futuri et io omitte mortalium incōmoda tanq̄ propria deflere Idem ut ait idez Valerius ad aīcum dicentē se itolerabilem penitus amaritudinem perpeti dixit Si i vnum locum mala sua cuncti cōtulissent futurum est ut propria quisq; deportare domum q̄ex cōi miseriarum aceruo portionem suam ferre mallet Hoc est.mallet hō suā amaritudinem habere q̄ portionem que eum cōtigeret:si cunctoruz angustie i vnum aceruum posite per singulos diuidi pro rata deberent.nō dicat igitur quis ceteris quibuscūq; itolerabiliores se amaritudies sustinere. Inter ceteras autē eius leges sunt he vt ait laer.Si quis parentes īdigentes nō alat īglorioſus est: filii eorum

quí pro republica obiere de republica nutríantur et
doceãtur Item ſtatuit tutorẽ cũ orphanorũ mrẽ nõ
habitare nec tutoris officiũ exercere ĩ quẽ orphano
rum defunctorũ ſubſtãtia proueniet: nec ſculptori
anuli licere ſignũ tenere vẽditi anuli. Et ſi vnũ ocu
lum habentẽ quis illo priuauerit: vice uerſa ipſe ge
minis careret Et ꝙ princeps ſi ebrioſus fuerit nec
ce dãnetur. Huius be leguntur ſentẽtie fuiſſe Satu
ritas ab opibus generatur: cõtumelia a ſaturitate.
Que nõ poſuiſti nõ tollas: ne mentiaris probitatẽ
iureiurãdo certiorẽ habe. Cuius enĩ dictũ nõ bz iu
riſiurãdi põdus eiusquoqz iuſiurãdum vile ẽ. Ami
cos ne cito poſſideas: quos ãt poſſederis ne reprobes, Principari noli niſi prius edoctus ſubeas prin
cipi, Cõſule nõ dulciora ſed optĩa. Intellectum fac
ducẽ: ne male loquaris, Deos honora: et parẽtes re
uerere Sermõis blãdicia ſeruientis et iperãtis dẽt
eẽ cõis. neminẽ ꝙdiu viuit dicas eẽ felicẽ: eo ꝙ vſq
ad vltimũ vite ſue diẽ poſſit fortuna mutari. felicita
tis enĩ iudex dies ultimus ẽ. Rerũ titla debẽtur for
tune. felicitatẽ ſolus cõſecrat finis. nichil ẽ autẽ hõi
metuendum niſi ne felicitatẽ finis excludat. Reſpõ
ſa eius ad quedã queſita ſunt hec Quid ẽ verbum:
imago operũ Quo firmatur verbũ: ſilentio Quo fir
matur ſilentium tempore, Quid eſt rex: fortis ptãs
Quid ẽ lex: aranee tela: qz ſi ĩ eã icíderit quod debi
le eſt retĩetur: graue ãt pertrãſit tela reſciſſa Cũ ĩ lo
co quodã multis loquentibus ſolõ nõ loqueretur: in
terrogatus ẽ a periãdro: vtrũ propter verborũ iopi
am an qz ſtultus eſſet taceret Cui ait. nẽo ſtultus ta
cere põt Interrogatus a quodã diuite cur ipſe pau

per eẽt an thesauros hẽret ait diuiti Tu et ego thes-
sauros hẽmus:sz iter meũ et tuum hoc itereſt. quos
nisã de meo null9 me iuito quicq̃ põt cõtingere.et si
aliis distribuero diminutionẽ nõ patitur:tu9 ãt a-
missionis quotidie patitur discrimẽ etiã te inuito.et
si alteri vel modice tribuis semper minuitur Inter
rogat9 q̃lis dẽat eẽ populi rector:ait Populi rector
pri9 se q̃ populũ rectificare dẽt. Alioquĩ erit velut
is qui vmbrã curuã rectificare conatur.prius q̃ uir
ga curua vmbrã faciẽs recta fiat.Interrogat9 quid
acutius gladio:ait Braui bois lĩgua .Interrogat9
quis eẽt liberalis:ait.qui sua bona aliis libẽter im
partitur et alienarũ rerum cupiditate caret Inter-
rogat9 qualiter ciuitas bene regi possit:ait. si prĩci
pes et maiores secundũ leges vixerĩt Interro. quõ
fieri posset ut nõ tantũ se boies offenderẽt ait Si eo
mõ nõ passi iniuriã grauarẽtur ut passi Scripsit aũt
Solõ vtilia multa ĩ quiqz milib9 carminũ. narrat
ẽt de ipso Valer.li.viii.q ipse adeo toto tẽpore uite
sue studios9 fuit ut ẽt ad senilẽ perductus etatẽ sicut
quotidie senescebat sic quotidie aliquid addiscebat
Cũqz octogenari9 iã mori9tur9 in lecto decũberet et
assistẽtib9 amicis circa illũ et de quodã sermõe iter
se cõferẽtib9 satis iã pressum caput ereꝛit.ĩterroga-
t9 quapropter illud feciſſet respondit Ut cum illud
quicquid est de quo disputatis percepero moriar
mortu9 ẽ ãt ĩ cypro octogenari9 Et claruit tẽpore e
zechie regis iude De Chilone phõ Ca.liii
Hilon phũs lacedemoni9 athenis claruit vn9
de.vii sapiẽtib9 grecie Hui9 ut dicitur in poli-
crato li.i iungẽde societatis cã missus fuit corĩthuz

vbi duces et seniores populi ludẽtes inuenit ĩ alea propter quod ĩfecto negocio reuers⁹ ẽ dicens se nolle gloriã spartanorũ quorũ virt⁹ cõstructo bisantio clarescebat: hac maculare ifamia vt diceretur cũ aleatoribꝰ traxisse societatẽ ꝟ Hũc ut ait laert⁹ ĩterrogauit Esop⁹ poeta Quidnã ageret iupiter: respondit Alta humiliat: humilia vero exaltat Interrogatus in quo differũt docles ab indoctis: ait bõa spe Interrogatus quid difficile: respõdit ieffabilia tacere: diligẽtiã bene disponere et iniuriã passim posse patienter pati Interrogat⁹ quid ẽ fortuna: ait ignar⁹ medicus multos ei excecat Docebat ãt hic dominari lingue et preserti ĩ cõuiuio nõ eẽ maledicendũ proximis alioquin oporteret audire ea quibus quis tristabitur. item nõ eẽ minandũ cuiq̃ quoniaz hoc muliebre ẽ Citi⁹ ad calamitatẽ amicorũz q̃ ad prosperitatem ire: humiles nuptias facere. nõ esse maledicendũ mortuo. seniuz honorare. cauere sibi ipsi. damnũ malle q̃ prauũ lucrũ. illud enim semel cõtristabit: hoc vsquequaqz: nõ irridere ifelicẽ: Dominatorẽ mansuetum eẽ decet vt euz subditi magis reuereantur q̃ timeãt Discere bene preesse proprie domui. linguã nõ preuenire intellectũ: ire dominari nõ cupere ipossibiliatnon festinare in via: loquentẽ nõ mouere manum: non inanimatum esse Obedire legibus Uti sollicitudine: in his que dicuntur de aliquo ad propriam mentez recurrere: in lapidibus enim et cotibus aurum examinatur: Uirorum vero bonorum et malorum intellectus dedit examen: in iudiciis inimicũ iudicare secundũ leges ut saltẽ lex conseruetur Amico vero persuadere ut vterqz con-

seruetur lex scz et amicus Dicebat etiã tristia cũcta exuperari posse animo et amico: qz bas duas affectiones scz amoz ẽ et odium licz ferocissimas sic dicebat eẽ coarcẽdas: ut amicos diligat quis tãq̃ fortẽ quãdoqz odio habiturus: et ĩimicos odiat tãq̃ postea amaturus. fuit ãt Chilon breuiloquus. vnde et aristagoras hũc loquẽdi modũ chilũ colũ vocat. Vixit ãt ãnis. lvi. et mortuus ẽ Et iuxta sepulchrũ eius erecta fuit ei statua Scripsit ãt notabilia multa inducẽtis carminibus elegãter ut laer. ait Et claruit tẽpore zedechie regis iude

De Pittaco philosopho Capi. iiii

Ittacus asianus myteleneus phũs illustris vanus de. vii sapientibus grecie et in re militari strẽnuus Cũ bellũ iter atheniẽses et myteleneos ĩstaret qz ipse mytilenẽsis exercitus ductor erat pugnare statuit cũ phrinone atheniẽsiũ duce ĩ singulari certamine: et rethe habẽs sub scuto furti circumuoluit phrinonẽ: et occidẽs eũ saluauit terrã. mitilenẽses ãt ei prĩcipatũ obtulerũt: quẽ ipse decẽnio tenuit: et ad optimũ ordinẽ ciuitate adducta deposuit prĩcipatũ ac decẽ ãnis aliis superuixit Et cum prediues eẽ potuissz sprezuit diuitias: fertur quoqz ut ait laer' q̃ quidã operarius eius filiũ securi igerrẽs ĩterfecit: ciuibus ãt ligatũ hõicidã mittentibus ad pittacũ ipsũ absoluit dicẽs ĩdulgẽtiã eẽ supplicio potiozẽ Alcheus uero poeta ãteq̃ pittacus prĩcipatũ mytilenẽsiũ obtĩeret amaritudie odii et ingenii viribus partiacissimã ĩ eũ persecutionẽ igessit Tãdẽ pitta. prĩcipatũ adeptus alcheũ pauẽtẽ et trẽulũ accersiuit et dixit. mihi pro vĩdcã tibiqz pro pẽa sufficiat

ꝙ auxilii uel fuge deficiente presidio posses nūc iiu
riarum premia reportare. parcētem igitur tibi iniu
te persequi desine: quē iuste pati valeres vltorem.
Hic pittacus videns multum vinum in insula myti
lenensiū crescere: volēs ebrietati boim precauere le
ge publica statuit vt peccās ebrius duplicīter puni
retur. Dicebat aūt vinū malum et bonū eē. malum
quidez ex crapula: ꝫ bonū ex natura. Eius he legū
tur fuisse sentētie Dicebat pittacus eas optīas esse
victorias que sine sanguine fiunt Dicebat etiā pru
dētium virorū eē prius ꝙ fiāt difficilia premedita
ri. fortiū vero facta bene disponere. Ite dicebat in
fortunia nō eē vituperanda nec verentē crimē vitu
perandū eē. nō obiurgaudū eē amicū: ꝫ nec etiā in
imicū depositum recipientē reddere pietatē. eusebi
am exercere: castitatē amare: veritatē habere: fidez
experientiā aptitudinē amicīciā et solertiā imitari.
Ite dicebat quod facturus es nō predicas: deficis
ens eni irrideberis Huius pittaci fuit illa sentētia
ab aliis postmodū recitata Principatus ostendit vi
rum Interrogatus quid optimū ait Ad presens be
nefacere Interrogatus quid gratum: respōdit ami
cus Quid occultū: futurum Quid fidele terra Quid
infidele mare Scripsit aūt pittacus de moribus et
politia versus sexcentos. multa etiā prosaice scrip
sit Uixit aūt annis. lxx. et claruit tempore Joachiz
regis iude. De biante phō Capitu. v

Jas prienēsis phūs asianus vnus de vii. sapi
entibus grecie fuit i prienēsiū vrbe prīceps Cū
ā t ut ait laertius iter prienēses et messanēses grecie
istaret bellū et prienensiū milites virgines multas

messanen. captiuas duxissent confestim bias his vt
sis doluit et captiuas puellas liberãs tanq̃ propri
as filias custodiuit. iduẽsqz eas vestibus nouis et
singulis dotes tribuẽs sub fida custodia remisit ad
parentes: inimicis exibẽs pietatẽ et detestãs hoc im
pietatis genere etiã crudelissimos hostes non fuisse
ledendos. Cunqz hoc fuisset ĩ messanensiuz cõcione
narratũ: missi sunt cũ muneribus nuncii ad biantẽ:
pacẽ placatis animis postulãtes. Alio quoqz tẽpo
re ut narrat idẽ laertius dũ Aliatus prĩceps prienẽ
sium ciuitatẽ obsideret sperãs prienẽses fame defi
cere: bias tali arte defectum ĩtraneũ palliauit. Du
as etenĩ mulas fero ĩpinguatas de ciuitate dimisit
vt quasi fortuitu ab hostibus raperentur. quas cuz
aliatus cerneret putauit illos victualibus copiosos
misitqz ad biantẽ vt egrederetur ad eũ de cõcordia
tractaturus. Respõdit bias. Si exirẽ forsitã prienẽ
ses cepas ederẽt vndetu magis intromitte legatũ
Timuit enĩ ne ab hostibus captus flere faceret pri
enẽses. Cũqz aliati legatus ĩgrederetur vrbẽ: bias
aceruuz arene spargẽs et diffundens desuper triti
cum: ostẽdit legato. Quod aliatus audiẽs recõcilia
tione facta recessit. et sic ciuitas per biãtis prudẽ
tiã liberata ẽ. Alio vero tẽpore vt Valerius narrat
cũ terrã eius fortuna mutata hostes iuaderent. et
qui euadere hostes potuerunt precios aruz reruz su
arum põdere onusti fugerent: nichil ipse de his de
ferẽs fugit. Interrogatus autẽ cur nichil ex bõis su
is secuz ferret ait. Omia bona mea mecum porto: pec
tore enĩz illa gestabat. nõ visenda oculis sz animo
estimãda que domicilio mẽtis ĩclusa erãt Huiusbe

feruntur eē sentētie ut ait laertius ī li. de ista phō-
rum. bonestis et senibus placere stude Audax mas
neries sepe nociuā peperit lesionē. fortē eē opus na
ture ē Copiā habere pecuniaruz opus fortune ē. pos
se āt fari cōgrua paci aīo sapienti propzium ē Ani
me morbus ē ipossibilia cupere. alienum maluz nō
est memorādum. molestius ē iter duos amicos q̄ ī-
ter duos īimicos iudicare. nā amicoruz quidē alter
erit īimicus. inimicoruz uero alter amicus efficie-
tur Uitā vero sic mensurādam eē dicebat quasi ho
mines multo et breui tēpore victuri sint Itē aiebat
homines sic oportere ī vsu amicicie seruari ut memi
nerint eos ad grauissimas inimicicias posse cōuerti
Item dicebat Quicquid proposueris firmiter ser-
uans perseuera. ne cito loquaris: ignauiā enī pādi-
prudentiā dilige: et de diis loquere ut sunt: indig-
num boiem ne laudes ob diuitias: persuadens ac-
cipe nō violās: quicquid boni feceris ad deos trans
feras Sapientia oībus aliis bōis certior et securi
or est Diu deliberatos amicos elige: eosqz vno af-
fectu nō vno habeas merito Amicos sequere quos
nō pudeat elegisse' amici vitā tuam puta gloriā Cō
silio duo maxime contraria sunt festinatio et ira Di
em perisse est sine bono opere preteriisse Celeritas
beneficium gratius facit De responsis biantis
Interrogatus bias quid sit in hac vita optimū: ait.
mens sibi bene rectitudinis conscia. interrogatus
quis sit inter homines infortunatus: ait: Qui non
potest infortunia pati: nauigans quoque cum qui-
busdam impiis et periclitante naue: illisque deos
inuocantibus ait: Silete ne dii vos hic sentiant na

uigantes Interrogatus autē ab homine ipio quid nam esset pietas eusebia tacebat Eo autē causaz si lentii querēte Sileo inquit:quia nō deconuenienti bus tibi queris Interrogatus quid sit dulce homi ni ait.propriū Interrogatus quid sit homini diffi cile ait Imitationē in penis generose perferre Cla ruit autē bias tēpore zedechie regisiude.et scripsit vtilia multa in duobus milibus carminū·quo mor tuo prienēses ei templū dedicauerunt

De Cleobolo pbō capitulum vii

leobolus pbūs lindius vnus de septē sapien ti tibus i grecia claruit tēpore zedechie regis iu de.cuius filia cleobolina inuentrix enigmatū exa metrorū fuit Huius cleobolīne enigma fuit ut ait laertius. Unus pater,filii.xii.horuz cuilibet nati sunt xxx.difformes,nā hi quidē albi visu·hi vero ni gri Immortales aūt cuz sint corrūpuntur oēs et de ficiunt Est autē annus xii mensium pater. Celebres autē sentētie eius sunt he Amico benefac ut amici or fiat Inimicum uero amicū facere stude magis e nim amicorū iuidiā ꝙ insidias inimicorū cauere de bemus Illud enī apertuz ē hoc āt celatuz malū no cēdiqz fraus que nō speratur potētior ē Quāto plus licz tāto libeat minus Cuz quis exierit domuz que rat prīo quid sit facturuscuz āt itrauerit, querat ite ruz, quid fecerit Cōsulebat cleobolus corpus bene exercere: diligere magis audire ꝙ loqui:diligere sciētiā Ignorātiaz fugere Ciuitati cōsulēduz eē pos tiora linguā frenatā habere virtutis propriū esse vicii alienuz Inimicitiā fugere dominari voluptati filios erudire Inimicitiā preterire mulieri nō eē fa

miliarē nec cōtendere cū suis parētibus aut alienis nam illud quidem amentiam hoc vero ignominiaz significat Seruum ex ebrietate cōuiciantez nō plectere: videtur enim ex ebrietate conuiciari Uxorez ex paribus ducere· naz si ex maioribus duxeris dominos habebis cognatos. non irrideas exprobratos nam fies odiosus bis Prosperatus ne superbias. depauperatus ne deiiciaris. mutationes fortune viriliter scito ferre Scripsit autē de enigmaticis questionibus libros triū milium carminum Obiit vero cōpletis annis vite sue lxx.

De Periandro phō Capitu. vii

Eriander corinthius phūs vnus de septez sapientibus scripsit dogmata vtilia in duob9 milib9 versuum ut ait laertius De sententiis eius celebriorib9 bas habere potuimus Uolentes secure tyrannos fieri oportet beniuolentia fulciri non armis Dicebat enim bonum quietē damnosum autez impetum lucrum malum democratiam peiorem tyrannide Uoluptates quidez corruptibiles fast9 aut mortales Prosperatus modestus esto: infortunatus vero prudēs Amicis felicibus et infelicib9 idē sis Quodcūqz promittis obserua Uerborum nefandorum enunciationem ne facias: non solū peccantes sed peccatores plecte Claruit autem periander tempore zedechie regis iude: mortuus vero est octogenarius iam factus De zoroaste phō Ca viii

Zoroastes phūs vt scribit Isidorus etymologiarum viii rex bactrianorū fuit quē ninus assiriorum rex interfecit De hoc scribit Solinus in libro de mirabilibus mūdi: naseentiū vox prima vas

gitus:leticie enim sensus differtur ī.lxii.diē.Itaqz
vnum nouimus eadem die risisse quo erat natus sci
licet zozoastē Hic primus magorū extitit .de quo
Aristoteles ait:qviceſies centū milia versuū ab ip
so condita indiciis voluminū eius declarātur Hāc
autē magicam artem multa post secula Democri⁹
tus ampliauit Claruit autem zozoastes tēpore tha
re patris Abrahām

De Anaximandro phō Capi.ix

naximāder praxiadis filius mylesius phūs au
ditor Thaletis sapiētissimi et Anaximenisphī
preceptor fuit Hic de natura celorum et motu spere
celestis cursuqz syderum et natura rerū multa scrip
sit et magnarū subtilitatū astrologie inuentor fuit.
Hic Thaletis magistri sui opinionē de rerum natu
ra mutauit.nō enim ex vna re sicut thales ex humo
re:sed ex suis proprijs principijs quasqz res nasci
putauit Que rerum principia singularū eē credidit
infinita et innumerabiles mundos gignere.et que⁹
cunqz in eis oriuntur eosqz mūdos modo iterū gig
ni estimauit quāta quisqz etate sua manere potuerit
nec ipse aliquid diuine menti ī his rerum operibus
tribuebat Claruit aūt tempore Cyri regis persarū

De Anatharsephō Capitu.x.

natharsis phūs scyta genere ut ait laerti. gnu
ri filius:frater vero cacenidi regis scytarū fu⁹
it Huius mater greca fuit quapropter puer iste scy
ticam et grecam linguam nouerat. Hic licet mag⁹
nus et audax eēt et in rebus bellicis strennuus: vt
in doctrīa doctorū moribus proficeret fuit athēas

et ad Solonis sapiẽtissimi domũ profectus nũcia
ri Solõi fecit q venisset ad eũ Anatharsis scyta cu
piens eũ videre et eius amicꝰ fieri si effici posset·
Solonis aũt respõsum fuit q ĩ propriis patriis cõ
ciliãtur amici Cui mãdauit anatharsis dicẽs . nũc
ipse ĩ patria sum iõ licet michi amicos cõciliare Il
le vero ĩ eius prõptitudine stupẽs ĩtrodurit eũ et a
micum maximum sibi fecit Hic anatharsis grãdis
per Solonem phũs ẽ effectꝰ Dicebat aũt anathar
sis vineam ferre tres botros: primũ iocunditatis ·
secundũ ebrietatis. terciũ anxietatis. Interrogatus
autẽ quõ possit quis fieri non amator potus ait Si
pre oculis haberet inebriantium se turpitudines.
Sciẽs quatuor digitorũ tantũ eẽ spissitudinez na
uis tantũ a morte dicebat nauigantes distare In
terrogatus si erant apud scytas fistole ait. Sed nec
vinee Interrogatꝰ que nauiũ sunt tutiores ait. que
in terra quiete iacent Interrogatus vtrũ viui plu
res sunt an defuncti ait. nauigãtes vbi ponis, Hitu
peratus ab attico quoniã scyta foret: michi iuquit
dedicus ẽ patria· tu uero patrie Interrogatus quid
ẽ in hominibus bonũ et malũ: ait· lingua Interro
gatus quid ẽ curia: ait. determinatus locus ad deci
piẽduz et superandũ seiuicẽ, Dicebat ãt anatharsis
Turpe quid ausurus, te sine teste time. Item dice
bat melius esse vnum amicum habere multis dig
num ꝙ multos nullius dignos. Oleum autem di
cebat vngentum stultorum quoniam athlete inunc
ti inuicem confestim ĩsaniunt Cum autem fuisset a
natharsis athenis diutius conuersatus consides
rauit apud grecos quedam de quibus se valde

admírarí dícebat Unū quía greci legem ſtatuẽtes qua ínuícem ínıurıantes punírẽtur athletas honorãt cum ſeínuicem verberarent. Alíud q̄ ínbíbẽtes mentíri ínuícem ín ſecretis palaz mentíũtur ímpune Alíud q̄ greci índigentes comedere ſunt parum famelíci: repletí vero multum eſurıunt. Alíud quod mírabilíſſimum ẽ q̄ danaí fimū ín montib9 deferũt ad cíuítatẽ uero deferunt lígna ¶Poſt hec abiens ín ſcythíam ıura mozeſqz atbenienſíum ín ſcythas ín troducere conabatur: volens patrıe pzofectum afferre. ob quam cãm ínuídus frater eíus ínvenatıõe ſagíttam ī eũ ífixít letale vulnus pbõ ínfligens Quiz mozıens aít. per ſapıentıã ī grecía ſaluat9 ſum ſed pzopter ínuídíam ī patrıa pereo. facte uero íllí fuerunt ſtatue pzopter multíplíces vírtutes íllíus Subſcríbítur ãt ímagínib9 ſuís ſíc Anatharſí pzeſídí venereozum, ventrís, et gule. fuít enım frugalítatís et cõtínentıe grã pzeditus

De myſoſternone pbõ Capítuluz xí

¶Soſternone phũs genere cbíneus vt aít laertíus docuít q̄ nõ ex verbís res ſz ex rebus verba querenda: nõ eí cã verbozum reo cõplerí dícebat: ſed rerum verba ¶Díc vt cõſíderatıoní ſapıentıe uacaret líberí9 et moleſtías homínum euítaret ſolus ídeſerto habítauít apud lacedemones Quídã autem ıde pertranſíens ſubíto ſuperuenít et vídẽs euz rídentem ínterrogauít cur nemíne pzeſente ríderet Quí aít Eo ípſe rídeo, quía ſolus ſum, gaudeo etenī nam ſí cum homínibus habítarem rídendí et gaudendí mícbí ſubmoueretur occaſío Víxit autem mí ſoſternone annís lxxxvíí

De Epímenide phō Capi:xii

Pímenides phūs cretenſís vt aít laertí9 dum íuuenculuseēt míſſus a patre ad cuſtodíā ouíū declínās ín quoddam antrū obdo2míuít ānís·lxxv Surgens autē poſtea querebat oues putans ſe pa: rum obdo2míſſe Dum autem nō ínueníret íuít ad agrum:et tranſmutata oīa vídens et penes alíū poſ ſeſſo2em íuít ad caſtrū heſítans:íllíc autem pro2zís am domum ingreſſus occurrít ſcíſcítātíbus quíſnā eēt donec íunío2em fratrem ínueníens íam ſenez fa ctum totam ab eo rei geſte dídícít veritatē. not9 au tem a grecís deo amātíſſímus eē ſuſceptus ē bono2 rífice Athenienſíb9 autem peſte detentís datuz fuít o2aculum vt cíuítas congruís ſacrífícíís purgare: tur Tunc audíta epímenídís fama míſſa ad euz na ue ín cretam vocatus ētquí veníens peſtem hoc mo: do ſedauít. accípíens ením oues nígras et albas du xít ad arío pagū et íbí dímíſít eas quieſcere vbí vel lent:íubens ſequentíbus vt vbícunqz declínarent : íbí vnaqueqz earum ímmolaretur conuenientí deo: et ſíc deſíít malum Unde ín memo2íā facte pro2píti atíonís ara facta eſt ígnoto deo. athēníenſíbus vero íllí magnam ſummam pecunie offerentíbus phūs recípere rennuít:ſed amícícíam ínter cretenſes fecít et cretā reuerſus ē Cum rex perſarum íllí magnam pecunıam obtuliſſet temptans ut eíus anímuz ī pro dítionem dírígeret. ílle dū pzanderet et olíuas cōe deret admíttí lega tos íubet. audíte ínquít Hoc pzā díum proditoz es non facít: vnde pecunía ad regem veſtrum po2tate. nam pecunía auaro ē ſupplícíum líberalí decus: paricídíum proditoz í Uíxít autē an

nis clxxvii. Et scripsit de genesi t ortu dño libros in. v. milibus versuũ. necnõ de diuersis naturis rerum libros. ix. milium ac quingentorũ carminum: Item scripsit prosaice de victoriis et de cretẽsi, politia. fundauit autem apud athenas templum uenerandorũ deorum Et Solonis sapientissimi tempore claruit

De Eretide phõ Capitulum. xlii.

Retides phũs syrus auditor Pittaci phi fuit. Hic ut ait laerti9 de diis et natura scripsit: et ideo mirabilia plura de eo feruntur: nam dum secus litus maris ambularet et uideret nauem in trãquilitate percurrentem ait: q non post multum tempus submergeretur et pre oculis eius submersa ẽ Idem cum haustam aquã de puteo bibisset predixit: q die tercia terremotus fieret et factus ẽ Hic cum senio grauaretur et infirmitate consumptus eẽt iterroga tus a pythagora qualiter illi esset Extendens digitum ait Corpore patet Isidor9 quoq3: i: etymologiarum de Eretide sic ait Tam apud grecos q̃ apud latinos longe antiquior extitit cura carminũ q̃ prose. Omnia enim prius versibus condebantur: prose autem sero studium uiguit Prim9 enim apud grecos Eretides syr9 soluta oratione scripsit: apud romanos aũt Appi9 aduersum pyrrhũ orationẽ solus tam exercuit: et ex hinc ceteri prose eloqnentiam extenderunt: Hic pythagore preceptor fuit. Clauit ãt Thaletis phi tempore: cui et litteras scripsit plurimas. eiusdemq3 multas suscepit

De Homero poeta Capitulum xliii

Omer9 poeta asian9 in grecia claruit tempore

Saulis regis israbel Hic ut ait Helimādus libro
iii.ab athenienſib9 pro īſano bit9 ē eo q̄deos inter
ſe belligeraſſe diceret Hic ut dicitur ī policrato li⁹
i.leuē queſtionē a nautis ſibi propoſitā non potuit
explicare A quib9 dū ipudenti9 et procaci9 deri⁹
deretur:cū eēt uerecūdi īgenii q̄ſi toxicato cōfuſio⁹
nis iaculo perfoſſ9 ad mortē ſpūm exalauit Queſ⁹
tio āt nautarū talis fuit Ibat ei homer9 ſpaciatuz
ī littore maris celū aſpiciēs utpote cōſideratiōe e⁹
leuat9 Quē uidētes piſcatores ſedētes ī littore adī
uicē colloquētes deriſerūt·qui cū eos ridētes aſpi⁹
ceret īterrogauit quid haberēt Qui dixerūt.Quod
cepim9 nō hēm9 et quod nō cepim9 retiem9·vermel
ei i veſtib9 ſcrutabātur Homer9 uero dirigēs cogi
tatū ad piſces.cogitabat q̄liter hoc eē potuiſſz ut vi
delicz nōdū captos piſces hērēt:et captos piſcesnō
haberēt Aiūt uero quidā eū ex hoc amaricatū adeo
ut ī iſaniā uerſ9 ſeipſum ſuſpēderit Dixit autē ānis
c.et.viii.De homero hyſtoriographi referūt q̄ ipſe
uirtute pariter et etate nō ſolū poetarū ſz phōrum
princeps uocari pariter et haberi apud grecos iure
meruit.nā et ante oēs fuit quorū mēoria nō ē:et ōni
b9 ueri9 et lucidius quicquid dicere uoluit explica
uit Hic de troie captitate iuxta numerū grecarū lrā
rū.xxiiii.li:heroicis uerſib9 edidit:quod op9iliadē
noīauit Alterū quoqz iiſdē uerſib9 cōdidit ad earū
dē nūerū lrārū:quod uocauit odiſſeā eo q̄ vlixis er
rorē deſcribebat De lycurgo phō Cap:xv

Ycurgus phūsac priceps iſignis apud lacede
mones claruit quibus leges cōpoſuit De hoc
narrat Trogus pōpeius li:i ii:et Juſtin9 li:z: q̄ ipſe

lacedemoniis iura cõposuit.et cum fratri suo spar-
tanorum regi successisset in regno et regnare si vo-
luisset potuisset Carilao fratri eiꝰ qui postbumꝰ na
tus erat:cũ ad etatem adultã peruenisset regnũ cuꝫ
fide summa restituit ut scirẽt omnes plus apud bo-
nos boies pietatis iura valere ꝙ opes. medio autẽ
tempore cum infansconualescereret leges instituit ex
emplo earum:quarum opinio et obseruantia claris
or habebatur.nichil enim legis in alios sanxit:cuiꝰ
ipse documentuꝫ nõ primitus daret. leges vero eiꝰ
be sunt Auri argentiqꝫ vsum et omniuꝫ scelerũ ma
teriam sustulit:populum in obsequium principum.
principes vero ad iusticiam inferiorũ pari lege for
mauit Parcimoniã omnibus persuasit:estimans la
borem assidua frugalitatis consuetudine faciliorez
fore Administrationem reipublice per ordinem di
uisit Regibus potestatem bellorum:magistratibus
iudicia et ãnuas sanctiones:senatui custodiã leguꝫ
populo elegendi senatuꝫ uel creãdi quos uellet.ma
gistratui potestatem permisit:fundos omniuꝫ equa
liter inter omnes diuisit.ut equata patrimonia ne
minem potentiorem altero redderent:cõuiuare om
nes publice iussit ne cui delicie uel luxurie in occul-
to eẽnt Juuenibus non amplius vna veste vti toto
anno permisit:nec aliquem cultius ꝙ alterũ progre
di nec opulentius epulari Qui singula nõ pecunia
sed cõpensatione mercium emi iussit Pueros pube
res nõ in forum sed in agrum duci iussit: vt primos
annos non in luxuria uel ludis sed ĩ omni opere bo
no et labore peragerẽt Precepit eis nichil causa sõ-
ni substruere et uitã sine pulmento agere: neqꝫ priꝰ

in urbem redire ꝙ viri facti eẽnt statuit Virgines
sine dote nubere iussit vt uxores non pecunie causa e
ligerentur. seueri usqz matrimonia uiri coarcerẽt cũ
nullis frenis dotium tenerẽtur. maximum honorez
nõ diuitum et potentũ sz senũ eẽ statuit: ne quisꝙ ho
noratiorem locũ senib9 obtineret Item statuit ut a
dolescentes et scemata sine morsu dicerẽt: et aliis ĩ
se dicta perpeti discerent: ac si quis eorum in indig
nationem ob tale dictum prolapsꝰ fuisset vlteriꝰ ei
in alterum dicere non liceret. Hec et his similia que
solutis moribus dura uidebantur: auctorem eoruz
apollinem delphicum finxit et inde ea detulisse Deĩ
de ut eternitatem suis legibus daret: iuramento ci
uitatem obligauit nichil eos de eius legib9 muta
turos prius ꝙ reuerteretur simulans se ad oraculuz
delphicum proficisci cõsulturuz quid addendũ uel
mutandum legibus videretur Profectus autem cre
tam ibi voluntarium exilium perpetuo egit morieꝰ
qz proici ossa sua in mare iussit: ne forte lacedemo
niam referrentur: et sic se putarẽt lacedemonii a iu
ramento solutos Claruit autem hic licurgus tẽpo
re Helisei prophete.

De Anaximene phõ Capitu. xvi.

Anaximenes euristrati filius phũs milesius a
sianus Anaximandri phi auditor fuit et precep
tor permenidis et anaxagore: Hic omniũ rerum
causas aeri infinito dedit. nec deos negauit aut ta
cuit. nõ tamẽ ab ipsis diis aerem factũ sed ipsos ex
aere ortos credidit. Claruit autẽ tẽpore cyri regis
persarũ De Pythagora phõ capi. xvii

Jthagorasphūs natione saminus ut ait Justi. negotiatoris diuitis filiꝰ fuit cui nomē Dema ratus erat. ꝫ patre longe ditior fuit. eoꝙ negotiatō patris tanta nequiret acquirere: quāta filiꝰ cōtēne re maluit ꝙ habere. magnis itaqꝫ sapiētie informa tus incremētis Egiptū primo mox babiloniaꝫ ad perdiscendū syderū motꝰ originemqꝫ mūdi spectā dum profectus summam scientiarū cōsecutus ē Jn de regressꝰ cretam et lacedemoniam ad cognoscen dum minois et lycurgi leges cōscēdit. Quibus ōni bus instructus Leonē uenit populūqꝫ i luxuriā la psum auctoritate sua ad vsum frugalitatis reuoca uit. Tantūqꝫ studium ad frugalitatē perdiscendaꝫ multitudini prouocauit ut aliquos ex eis luxuriatos vnꝙ fuisse incredibile uideretur. matronas a viris separatas et pueros a parentibꝰ derelictos ad pu dicicia et ad debita societatis obsequia suo studio re duxit Jndutitqꝫ matronas ut auratas uestes cete raqꝫ sue dignitatis ornamenta uel luxurie instrumē ta deponerēt et in Junonis edē delata ipsi dee con secrarēt docens uera matronarum ornamenta pudi cicia eē nō uestes. Thimeꝰ uero phūs scribit pytha gore filiam uirginē choro uirginū prefuisse et casti tatis eas instruxisse doctrinis. Hic ut boetius dicit in. i: musice. artis musice inuētor fuisse apud grecos dicitur per malleorū ferientiū inequalia pondera: et per cordarum inequalē tensionē. et per calamo rū inequalem lōgitudinē Jsido. uero. xv. etymo. ita dicit. numeri disciplinam apud grecos primū Py thagoram nūcupant cōscripsisse. ac deinde a nico macho diffusius esse dispositam quā apud latinos

primo Apulegi9.deide boetius trãstulerũt Ab hoc pythagora ut ait Augus.viii.de ciuitate dei phie nomen exortum ẽ:nam cũ antea phi sapientes appellarentur.ille interrogatus quid profiteretur.phũm se eẽ respondit id est studiosum uel sapientie amatorem.quoniã confiteri se sapientem eẽ ei arrogantissimum uidebatur.fertur quoqz ut dicit Tullius in principio quarti libri de tusculanis queſtionibus q pythagoras ad leontium regem perueniens coram eo composite et docte disseruit Admiratus autẽ rex uiri ingenium et eloquentiam petiuit quã mathie artem confiteretur Respondit pythagoras artẽ se uullam scire sed esse philosophum.Admiratus rursuz philosophi nominis nouitatem:quidnam eẽt phũs quesiuit.et quid inter philosophos et reliquos iter esset Cui pythagoras, videtur michi uita hominum similis eẽ conuentui congregationiqz ludorum.qui apparatu totius grecie celebrantur . quo homines ex diuersa affectione conueniunt Alii quidem ut ex diuersa strenuitate ludi coronam accipiant.aliiuendi et emendi prouocati lucro . alii qui nec piausum nec lucrum querant.sed ut studiose prospiciant quid agatur.Eo modo in hãc uitam homines quasi ex alia vita et natura profecti.aut glorie aut lucri studiis occupantur:aut ceteris omnib9 pro nichilo computatis.rerum naturas studiose intueri perusigilant Hos ultimos phõs id ẽ amatores sapientie noiamus.Et ut illic liberalissimũ ẽ spectare nichil sibi acquirentẽ.sic in hac vita longe oĩb9 studiisco tẽplationem rerũ cogitationẽqz prestare laudabilio9 ẽ cẽsendũ Augustin. in.viii.de ciui.dei pythagorã

nigromāticum extitisse:adeo ut adhibito sanguine etiā inferos perbibeatur excitare Huic ut ait Vale rius li' viii.tāta veneratio ab auditoribus tributa ē.ut que ab eo acceperāt in disputatione dediscere nefas existimarēt Qui etiam interpellati ad redden dum causam hoc solū responsebant pythagorā di xisse Tautus autem in phīa speculatiuus extitit' vt ei quisq; philosophantium vix potuerit adequari. Tant9 in cultu iusticie ut populum partis ytalie que antiquit9 magna grecia dicebatur.post mortē suā eius nominis auctoritas rexit:Tanta etiā frugalis tatis gratia preditus extitit ut ab oīm aiantium se temperasse credatur edulio Hic adolescentiuz qui se ad audiendum ipsum conferebāt.mores naturas qz eorum coniecturatione quadam decoris et vul tus ingenio et totius corporis habitu sollicit9 erat scisscitari.et quos idoneos aspiciebat:recipi in disci plinam iubebat.et quinqz annis vsum illis loquen di inhibebat. Infra quod tēpus is, qui tacebat, que dicebantur ab aliis, audiebat.nec percontari neqz commentari si nō intellexerat que audierat faserat Dēs autem eius discipuli quicquid pecunie habes bant in medium proferebant.et erat inter eos socia etas īseparabilis.oēsqz i cōi uiuebāt et mutuo se as mabāt Docebat enim eos pythagoras verā anime amicicia eēvnū cor ex plurib9 facere.vnde et pytha gorici vades seinuicē dabāt Refert enī Vale.in li. v.cp Damon et Phicias pythagore discipuli tā fide lē inter se iūxerūt amicicia, ut cū alterū ex his dyo ni.tyrā.iterficere uellz, et ille tēp9 ab illo pri9 cp peri ret, domū proficiscēdi ordīandiqz res suas īpetraſſz

si tamẽ vadem haberet alter se pro eiꝰ reditu tyran
no vadem dare nõ dubitauit Appropiquãte ãt dif-
finita die nec illo redeunte vnusquisq3 stultície teme
rarium sponsorẽ damnabat At ille se de amici con-
stantia nichil metuere predicabat Eodẽ autez mo
mento et hora a Dyonisio cõstituta qui eũ acceperat
superuenit tyrãno se representans et socium sponso-
rem absolui deposcẽs Et admiratus tyrãnus am
borũ animum et fidem supplicium remisit.eosq3 in
super ut ipsum ĩ socium amicície reciperent tercium
postulauit Docuit autem Pythagoras hec enigma-
ta que postmodũ ab aliis phis sunt conscripta Sta
teram ne transilias.ĩ.ne pretergrediaris iusticiam
Ignem gladio ne foueas.ĩ.iratũ et tumidũ animũ
verbis maledictis ne lacessas Cum proiectus fue-
ris,ne redeas:id ẽ post mortem vitam istam ne de
sideres Per viam publicam ne ambules,id est mul
torum ne sequeris errores Hirundinem ĩ domo ne
suscipias id ẽ garrulos et verbosos homines sub eo
dẽ tecto tecum habitare nõ permittas.Oneratis su-
perponas onus,et deponentiby ne cõmunices : id ẽ
ad virtutem accedentiby alacriter iniungenda sunt
precepta.tradentes autem se ocio relinquendi sunt
Item dicebat coronam minime carpendam,id ẽ le
ges vrbium conseruandas,Cor nõ,est comedenduz
id ẽ merorem de animo expellendum nisi iussiõe im
peratoris de statiõe non discedendum id ẽ animaz
de corpore non educendam Item de dictis eiꝰ no-
tabilib9 sunt hec.fugienda sunt omnibus modis et
abscindenda languor a corpore:imperitia ab ania
luxuria a vẽtre,a ciuitate seditio,a domo discordia

et in cõmuni a cũctis rebus intemperantia. amico-
rum dicebat oia eẽ cõia et amicum se eẽ alterum.
duozũ tempozũ maxime habendã cẽ curã dicebat:
mane et vesperi.i.eozũ que actuzi sumus et que ges
simus. ℙost deũ dicebat veritatẽ colendã eẽ que so-
la deo homines pzoximos facit. Item dicebat quo
min9 pzesseris irã: eo magis ab ira pzemeris Tũc
incipimus nobis irasci cũ aliis irasci desinimus. fi
nis enim ire initiũ ẽ penitentie. liber quoqz non est
quem superb9 inflãmat animus Vir si optimus ẽ:
suis se aspectib9 pzobat. aliis aũt nõ põt eẽ bonus
qui suis i se mozibus fuerit mal9. loqui ignozat qui
tacere nescit Duo lacrimarũ genera sunt in oculis
mulierum. veri dolozis vnum. insidiarũ aliud. aua
ri boies pusillis breuis etatis similes sunt quibus
de suo nichil vti licet. Cuidã auaro bõi dixit ℙytha
gozas. Stulte diuitie tue i te pereũt: paupertatiqz
sunt similes. cũ in his esurias sitias et algeas. In
terzogauit quidã pithagozã si cuperet eẽ diues: ait
diuitias cõtemno habere que liberalitate perdun-
tur et parcitate putrescũt. Vidit pythagozas quẽdã
indutum pzeciosis vestib9 qui turpia loquebatur.
et ait illi. aut loquaris sermones tuis vestib9 simi-
les: aut pãnos induas tuis eloquiis congruentes.
Cum quidã stolidus audiente ℙythagoza diceret:
mallem cũ mulieríb9 eẽ ꝙ cum phis cõuersari Et
sues inquit pythagozas libenti9 i ceno ꝙ in aquis
claris versantur. Interrogatus quid est in mundo
nouum: ait. nichil. Interrogatus quid est phia: ait.
meditatio moztis nitens quotidie de carcere cozpo
ris educere libertatem. ℙythagozas primus apud

grecos inuenit immortales eē animas. sed errauit ponendo eas de corporibus ad corpora transire. Unde se primo dixit euforbiū fuisse: secūdo thalidē tercio erinchianū. quarto pyrrbū ad extremū pythagoram: et post certa temporum curricula ea que fuerāt iterum fieri. Post multa igitur studia venit pythagoras in yталiam ad eam partē que quondam magna grecia vocabatur: vbi et archatā tarentiuz audiuit. deinde in metaspontum migrauit: ibiqz decessit: cuius tanta in populo fuit opinio ut ex domo eius templum faceret et ipsum pro deo colerēt. Claruit autem pythagoras tempore nabuchodonosor regis assiriorum

De Anaxagora phō capitu. xviii.

naxagoras phūs assianus athenis claruit tempore xerxis regis persarum vbi annis triginta philosophie studiis insudauit Auditor autez fuit anaximenis et archelai preceptor. Hic cū admodum diues esset possessionibus derelictis studendi gratia diutinam peregrinationem assumpsit Et cum a quodam interrogaretur dicente. non est tibi cure patria extenso brachio et ostēso celo ait: immo michi admodum patria cure est Cum autem vt ait Ualerius libro octauo post multa tempora reuersq possessiones suas desertas videret ait: non essem ego saluus nisi iste periissent Hunc cum discipulis disputātē grauis de filii morte nūciq a disputatiōi boq uon retraxit Alteri ut ait vale: li: vtei morte filii

runcianti ait nichil michi nouū aut inexpectatū nū
cias:ego enim illū ex me natum sciebam eē mortas
lem Interrogat9 aliquādo ad quid fact9 fuissz ad
contemplationem inquit soliset lune Cuidaz ei dū
exularet ab athenis dicenti.priuatus es athenienſi
bus.nequaq̄ ait sed illi me interroganti amico dū
senex eēt vt ait Tulli9 li.i.de tusculanis questiōib9
an ante mortem in patriam vellet afferri vt in pa
tria morēretur ait.nichil interest:vndiqz enim ad ī
feros tendere via ē. Interrogat9 ut ait Ualeri9 li.
viii.quis ei eē videretur felix:ait interrogāti. nemo
ex his quos tu felices estimas:sed eum ī illo nume
ro reperies qui a te miser creditur.nemo erit diuiti
is et bonoribus abundans:sz aut ruris exigui aut
nō ambitiose doctrine fidelis cultor In secessu ma
gis q̄ in fronte beatior id ē ī occulto magis q̄ in ex
perto Hic studiosus valde fuit:et multa de motu ce
li cursu syderū et natura rerū scripsit Uixit aūt ānis
lxxii.in carcere enī ab athenienſib9 positus et mul
ta inedia squalidus ab eis tandem venenatus ē: qz
solem dicebat lapidem ignitum: eē quē illi pro deo
colebaut De Crato phō capi xix

CRates thebanus phūs stilponis auditor zeno
nis preceptor fuit Hic vt ait ibero.epistola.iii
magnū pondus auri ī mare proiecit dicens. Abire
pessime diuitie ego potius vos mergaz q̄ ipse mar
gar a vobis:nō enim putauit se simul virtuteset di
uitias possidere posse Hic etiam vt ait Seneca li.
prīo epistolarū cum vidisset adolescētulum secreto
ambulantē interrogauit quid illic faceret sol9. me
cum inquit loquor Cui crates Caue inquit obsecro

necum homine malo loquaris

De Stilpone phō Capi:xx

Tilpō phūs magister cratis thebani i achade
mia claruit Hic cū capta patria eiꝰ et amissis uxore et liberis ab incendio publico solꝰ exiret. iter rogatus a Demetrio an oia perdidisset: ait Omnia bona mea mecum porto. pectore enim illa gestabat non humeris

De Archilocho poeta Capi:xxi.

Rchilochus poeta maximus ut ait Valerius li.
vi. apud lacedemones clarus habitus ē Post modum quia libros impudicos scripsit: lacedemonii libros eius asportari iusserūt ex urbe quia inverecundam et impudicam eius lectionem arbitrabātur: noluerunt enim librorum suorum dogmatibus animos eorū imbui: ne plus moribus noceret ꝙ ingenio prodesset Itaqꝫ maximum poetam qꝛ domū suam inuisam obscenis maledictis lacerauerat carminum exilio mulctauerunt Claruit autem archilochus tempore manasse regis iude

De Simonide poeta Capi:xxii:

Imonides poeta ut ait Valerius libro prīo navigans per mare ad littus applicuit et ibi mortui corpus hominis reperiēs sepeliuit: et cū ipsum sepeliret admonitus ē ne die proxīo nauigaret: qui adquiescens monitis interim remansit ipsa die procellis et fluctibus alii obruti sunt Item cū apud scopam cenaret nunciatum ē ei duos iuuenes ad ianuam stare rogantes ut ad eos continue progrederetur: qui cum exiret neminem repperit Eodem autez momento tricliniū obrutū ē et oēs conuiuas oppres

sit Interrogatus Simonides quō euadere ualeat quis odia inuidoꝝ: ait Inuidos nō patieris si nichil feliciter gesseris Interrogatus quid iter hoies facile seneſcat. ait beneficium Cui⁹ he feruntur eē sententie Tutius ētacere ꝙ loqui. neminē enim tacendo multos autem loquendo circūuentos agnoui m⁹ Remedium maloꝝ futura spes ē Innocētes nō debilitat cōscientia in aduersis. solacium enim est hōi nō meruisse quod patitur. fortuna innocentē deserit spe: bona spes nunꝙ Hic octogesimū annum habens cōposuit et docuit carmina. et gloriabatur se in eoꝝ certamina descendisse etate predicta. Claruit autē Simōides tēpore manasse regis iude

De archyta phō Capi. xxiii

Rchitas tarentin⁹ cuius pythagoras et plato auditores fuerūt Claruit i ea parte ytalie que quondam magna grecia uocabatur Hic ut ait Tullius in libro de senectute cū ei⁹ sermoni plato atheniensis interesset docuit nullam capitaliorem pestem quaz corporis uoluptatem hominib⁹ a natura datam cum nil mente prestabilius deus dediſſz homini Huic diuino muneri nil tam inimicum esse ꝙ uoluptatem. quod ut magis intelligi possz fingebat animo tanta incitatū hominem corporis uoluptate quanta percipi posset maxime et nemini censebat fore dubium qui tam diu dum uita gauderet nichil agitare: mente cogitare: nichil ratione cōsequi possz Idem ut ait Tullius li. i. de amicicia. loquēs de amicicia ait. natura nichil solitariuz amat: vnde si quis in celum ascendisset naturamqz mūdi et pulchritudinē syderum aspexisszinsuauē illū sine amico et so

cio administrationē foze diceret que locū dissima fo
ret si aliquē cui narrasset babuissz Huiꝰ sentētia de
anima hec ē Anima ad exemplum vniꝰ composita
est.que sic illocalis dominatur i cozpoze sicut vnuz
in numeris Item nulla pestis capitalioz ꝙ uolupꝫ
tas cozporis:cuius auide libidinis temere et effre
nate ad poscendū incitant Hinc patrie proditiões
hinc rerum publicarū euersiones·nullū denigz sce
lus nullū facinus ē ad quod suscipiēdum libido vo
luptatis nō impellat·Hic archytas ut ait Hale.liꝫ
ix.villico suo iratꝰ Sumpsissem iquit a te suppliciū
nisi iratus eēm.maluit ei ipunitū relinquere ꝙ pzo
pter iram iusto grauius punire

De Esopo poeta Capi.xxiiii

Sopus adelphꝰ poeta claruit tempoze Cyri re
gis persarū.fuit aūt grecus de ciuitate attica :
uir ingeniosꝰ et prudēs qui cōfinxit fabulas elegan
tes quas Romulꝰ postmodū de greco transtulit i la
tinum.in quibꝰ docet quid obseruare dēnt boies.et
ut uitam boim ostēdat et mozes:inducit auesarbo
res bestiasqz loquētes pzo pzobanda cuius libet fa
bula.quasqui diligēter inspexerit inueniet ioca ap
posita que et risuz misceāt et igeniū acuāt Hic pzio
āno cyri regis persarū fertur fuisse peremptus

De zenone phō Ca.xxv

Eno cictiēsis phūs cratis thebani discipulus
stoice secte iuētoz ac magister socratisānis cet
uiii:uirit et nūqa studiocessauit:hic ut narrat val li
iii:cū i patria secura libertate frui nō possz agrigēti
nā citatē petiit que crudelis tirāni seuitia diu grava
batur sperāsuesāe mētis feritatē pzudēti persuasiōe

mitigare posse Cũqz illud facere nullatenus preua leret:nobilissimos ciuitatis adolescentes cupidita te liberande patrie inflammauit Cum uero huiꝰ rei iudicium ad tyrannũ manasset:cõuocato i forũ po pulo torquere eum crudeliter cepit querẽs quosnã consilii haberet participes·At ille neminem illorũ nominans omnes proximos et fidelissimos tyrãno subiectos reddidit Et cum in eculio torqueretur ne qz gemitum neqz eiulatũ emittens sz fortiter popu lum cohortans:totius urbis animũ fortunãqz mu tauit.nam cunctus populus in tyrannuz insurgens lapidauit eum.zenonem a tormentis redimendo.
De zenone ait Seneca in libro de tranquillitate a nimi:ꝙ nunciatum quãdoqz fuerit illi oĩa sua nau fragio fuisse submersa At ille ait Jubet me fortuna expeditius philosophari'Hic viro et uxori garrulis dixit Cuz duo soli estis quomodo capit vos una do mus loquaces.Huius sunt ille sententieSepultus sit apud te sermo quem solus audieris.malum hõi nem blande loquentem agnosce tuum laqueum esse Cuidam loquaci ait Si meis te audires auribus taceres De gorgia phõ Capi xxvi
Orgias phũs leontinꝰ athenis claruit. hic sa pientissimus fuit et magister Socratis:narrat Valerius li.v.de eo ꝙ in matris feretro natus sit: nam dum mulieris cadauer efferretur:subito infan tis vagitus auditꝰ ẽ.hic ut ait Jsidorꝰ de primis in uentoribꝰ rethorice fuit:hic ut ait Jheronimꝰ li:i:cõ tra Jouinia:librum pulcherrimũ de cõcordia gre cis inter se dissidentibꝰ recitauit olympie: cui melã thius inimicus'eiꝰ:hic nobis ĩquit de cõcordia pre

cipit qui se et uxorē et ancillas tres ī una domo cō
cordare nō potuit Emulabatur quippe uxor eiꝰ an
cille pulchritudinē et castissimū uirū quotidiānis iur
giis exagitabat Hic ut refert Tulliꝰ ī li· de senec .c.
et. viii. annū cōpleuit: nec unq̄ a studio et opere ces
sauit. Interrogatꝰ āt cur tā diu uellet eē in hac uita
ait, qr nichil bēo quo senectutē meā accusez Dū autē
morēretur fertur dixisse se dolere q̄ tūc vitā desere
ret quādo sapere cepisset Hic primus ī cōuētu ausꝰ
dicere fuit qua de re quisqz audire uellet sū para
tus omnibus ad oīa respōdere Unde et ei in tēplo
delphici apollinis vniuersa grecia statuā aureā po
suit ex solido auro cū ceterorū usqz ad illud tēpꝰ au
ratas collocasset De Isocrate phō Ca. xxvii

Socrates phūs auditor gorgie phī clarnit in
grecia tēpore Assueri regis Hic ut ait Uale. li.
viii. nobilissimū librū q̄ tranaucos īscribitur. xciiii
annū agēs opꝰ ardētis spūs plenū edidit In exhor
tationibus āt suis ut ait Calcidius uirtuiē laudas
uit et oīm bonorum ītiuz totiusqz prosperitatis cāz
penes eam cōsistere dixit: ipsamqz eē solā que res
ipossibiles ad possibilē redigeret facultatē Quid ei
ait generosam magnāqz virtutē uel aggredi pigeat
uel ceptā fatiget ut tāq̄ victa difficultatibus se tēpe
ret a labore: iterroga·ab aīcis q̄re nō forēsibus in
negociis uersaretur ait Que locus hic callet ego ne
scio et que ego calleo locus hic nescit Scripsit āt yso
crates librūz exhortationuz de quo notabilia que
dā hic collecta sunt: fidelis esto diis nō soluz immo
lās sz ī iureiurādo perseuerās: illud ei michi iudici
um optimum ē: hoc uero probitatis signum Talis

fias parentib9 q̄les erga te natos tuos optas Que nefas ē agere eadēqz fari bonū existimes. nūq̄ vl⁹ lū perpetratū facin9 latere credas. nā et si ceteros hoc lateat: tu tibi cōsci9 es Terere crimīa et si falsa sint. nā pleriqz ueritatē ignorāt: opinionē āt coniectāt. magis formida crimē q̄ damnū: decet quidem v nūquēqz formidare male uite exitū: uirtuosos uero ignominiā uite. Si quādo tibi cōtingat mortis periculo intētari salutem tuā in opinione bona tuere. nō autem cū infamia: nā mori quidem fortuna ī ōnes sententiaz promulgauit. bene aūt mori natura quippe uirtuosis attribuit Jn uestib9 neqz magnis fic9 sis neqz curiosus Cōtēne sollicitos erga diuitias neque ūtes uti possessis. nam idē hi patiūtur sicut si quis bonū equū habeat praue sciēs equitare. odi blandiētes tanq̄ decipientes: nā uteraz equaliter iuriatur Strēnue ages si fueris amator sapientie: Que nosti conserua lectionib9: que uero nūq̄ didicisti acquire. Eque aūt nefariū et audientē utile nō addiscere: et quicq̄ boni datū ab amicis nullaten9 acceptare Jta equa lege utere i peccātes ut utiqz i te reū erga alios iudices uti alios erga te se habere rogares. nec risuz precipitē diligas nec uerbū cū acrimonia acceptes illud uero amēs. hoc uero furiosuz Serua magis uerborū q̄ rerū depositā. nemi nē amicū cōcilies priusq̄ perconteris quo pacto se gesserit erga priscos amicos Crede euz etiā erga re huiuscemōi futurū cuiusmōi erga illos fuit. lente fias amicus factus autem perseuerare nitaris Eque enī malū ē nullū habere amicū et alternare multos Quoscūqz uelis tibi amicos facere de bis aliquid

boni prober Aurũ i igne probam⁹.amicos ãt i ad⁊
uersitate discernim⁹ Elegãter vteris amicis.si mi
nime prestoleris eorũ preces ⁊ ultro eis cũ tempus
exegerit auxilieris Amicorũ absentiũ uelut presen
tium memor estorne censeri naleas absentes nõ di⁊
ligere Eque prophanũ ẽ nocumẽtis hostiũ superas⁊
ri et amicorũ uici beneficiis benefacito bõis.adbe
rebit eĩ tibi debita grã.benefaciẽs ãt malis similis
eris alentib⁹ alienos canes Illi enĩ in impendẽtes
panem ut i quoslibet latrãt personas quoq⁊ iuuan⁊
tes se ut nocentes iedũt Cõsiliare diuti⁹ effice uero
deliberata uelociꝰ Sic aũt ad alterius cõsiliũ in⁊
citaberis:si calamitates prouenientes ex cõsilii carẽ
tia perspexeris nã et sanitatis cõseruãde cã magis
sum⁹ sedulicũ miserias et languores animaduerti
m⁹ Cõsilias de agẽdis.exẽpla fac preterita futuro
rum.nam ignotũ ex noto citissima nascitur cõiectu⁊
ra Cum protinus in tuis expedierit te consulere quẽ
q̃ cerne quomodo disposuerit sua.nã qui perperam
agit in propriis nunq̃ cõmode consiliabitur in ali
enis.

De Protagora sophista Capi.xxviii.

Rotbagoras sophista athenis claruit tempore
assueri regis Huic athenienses ones libros de
creto publico cõbusserunt ut dicit Eusebi⁹.Huic vt
ait A.gellius libro quinto acticarum noctium se de
dit in disciplinam Euchalus adolescens ad discen
dum eloquentiam orandis in causis pepigitque ei
pecuniã se grandem daturum prio die quo causam
apud iudices orasset et vicisset Cumq; abũde profe
cisset in facũdia et trãscurso tẽpore lõgiori cãntib⁹

ſtudíū eíus ad bene uíuēdí díſputatíonez perducít díuídens eam ín quatuoꝛ uírtutes aīe:ſcz ꝓudentí am:iuſtícíā:foꝛtítudínē:et temperantíā.fuít aūt mí rabílis caſtítate iuſtícía alííſqz uírtutíbꝰ ꝓeditus ſta ut ꝓopter uírtutū heroícarum emínentíā eū ul tra hominem etíā phī ꝓonūcíarēt Aliquādo ut ait A.gellíus lí.v.repertꝰ ē ſtare pertínací vultu a ſum mo lucís oꝛtu uſqz ad ſolē alterū oꝛíētem ímobílís líſdem ueſtígííſet oꝛe atqz oculís díꝛecte cogítabū dus tanꝯ ī exceſſu meutís.Tēperātíe quoqz tāte fu íſſe perhíbatur ut fere per oīa uíte ſue tempoꝛa ualí tudíne ıoffenſa uíxerít.et ín íllíꝰ peſtílētíe uaſtítate qua cíuítas atheníēſíum uaſtata ē:nequaꝯ foꝛet cō muní omnıum clade obnoxíꝰ.uoluptatū ením labe caruít:Dícebat aūt multos ꝓopterea uelle uíuere ut ederēt et bíberēt:ſe aūt edere et bíbere ut uíueret Patiētía uero mírabílí ꝓeditus ínuíctus fuít ī om nibus anguſtíís et tríbulatíonibus ſuſtínēdís Ne pe ením uehemētíꝰ díſputans cedebatur collaphís atqz díuellebatur et plerūqz ırrıſꝰ contēnebatur.et hec oía equanímíter tolerabat.Semel íctu calcís a quodam ꝓercuſſus ē ut aít laertíꝰ ī lí. de uíta phō rum et dū quídam eíꝰ tolerātíam míraretur aít Sí aſínꝰ me calce ꝓercuſſíſſet nūqꝯ eū ín ıudícío conue nírē.cur ígítur nō ſíc equanímíter ſuſtínerē íctus ho mínū ſícut ꝓercuſſurā ferrē ırratıonalíum beſtíarū Erat ením potēs deſpícere uítuꝑantes eū· a quo dam ſemel collapho ꝓercuſſus ut ſcríbít Sene.líb. tercío de íra.nıl alíud díxíſſe fertur níſí moleſtū eē eo qꝯ neſcírent homines quando cum galea uel ſíne

galea prodíre deberẽt. multum autem dominaba
tur ſuis paſſionibus Erat antem in eo íre ſignũ vo
cem ſubmittere et loqui parcius. Apparebat nam
q3 ſibiipſi obſtare reſiſtebat enim ſibi et laborabat
ut ratione ſuos impetus cohíberet Cum multa con
uícia in conuentu diſcipulorum collegiſſet de eo 3e
pbyrus qui ſe naturas hominum ex forma proſpi
cere profitebatur. deriſuſq3 eſſet a ceteris qui a ſo
crate vícia non agnoſcebant ab ipſo ſubleuatus eſt
dícente ſigna uera eẽ ſed ratione a ſe eſſe deuicta.
In eodẽ enim vultus tenore etiaz aduerſis interpel
lantibus perſiſtebat. Cuidam dicẽti ſibi. talis ma
ledícit tibi: ait. Ideo maledícit quia bene loqui non
didícit. Alteri dicenti. nonne talis exprobrat te. non
inquit: mihi nanq3 non inſunt ea. Dicebat autẽ So
crates oportere fcire ſe quemquam quandoque pre
bere detrahentibus. nam ſi quid eorum que inſunt
nobis diſerint corrigentur. ſi vero nõ nichil ad nos
Athenienſes volentes angere multitudinem que ex
bellis et ex peſte fuerat diminuta decreuerunt ut v
nuſquiſq3 athenienſium plures haberet uxores.
Accepit ergo Socrates duas vxores. xanthippen
et mitro neptem Ariſtidis Ye ut narrat Iheroni
mus contra Iouinianum cum crebro inter ſe liti
garent et ille eas irridere ſolitus eſſet. q3 propter
ſe fediſſimum hominem ſymis naribus recalua frõ
te piloſis humeris reſparſis criníbus deceptarent
nouiſſime verterunt in eum impetum et mulctatum
fugientemque diu perſecute ſunt: Quodam uero
tempore cum infinita conuícia ex ſuperiori loco

ingerente xanthippe reticuisset aqua per eã perfus9 ĩmunda nil ampli9 respõdit q̃ capite terso Sciebã inquit q̃ illa tonitrua imber sequeretur Cũ ãt iterũ rogaret alcibiades eũ ut dicit A.gellius li:iiii. qua re xanthippẽ uxorẽ iurgiosam que eu3 die noctuq3 multis perturbabat molestiis domo non abigeret: ait Cũ talẽ domi patior assuesco et exercitor:ut cete rorũ foris petulantiã et iniuriã facilius ferã3 et iõ eã domi sustineo.Kursum Alcibiadi miranti ut ait laerti9 quõ posset socrates xantippes uxoris clamo res et ip3operia sustinere ait Sic consueui bos cla mores tolerare sicut hi qui rotam quotidie audiũt Tu quoq3 anseres tuos clamãtes quõ toleras· Iste ait:anseres mei michi pullos et oua pariũt. michi e tiã inquit Socrates xãthippe liberos parit Dicebat etiã austere cõtuberniũ se tenere cõiugis sicut mili tes effrenes tenẽt equos Sz quẽadmodũ inquit illi bis dominati facile assequũtur reliqua.sic et ego v3 tẽs xanthippe cũ aliis facile cõuersabor Ytẽ ut ait A·gelli9 filios habuit ex xãthippe socratesmatri si miles sibiq3 ĩ moribꝰ ualde dissimiles discolos et inquietoset tamẽ cũ illis pacifice uixit Seruũ hẽbat discolum et molestum erga quem tamẽ patiẽs erat Cum enim ut ait Seneca libro.x.de ira eum seruu3 offendisset ait.Cederem te nisi iratus esse3.Correp tionem enim serui in tempus sanius distulit nec fu3 it ausus se ire committere.Paupertate3 grauissimã diu patienter sustinuit:quam tamen asperiorem il3 li faciebant domestica onera Adeo autem fuit ĩ per3 secutionibus et molestiis inuictus utpote qui mun3 dialium contemptor erat: q̃ nemo eum in aduer3

sitatib9 tristiozem nec in prosperis alacriozẽ uidit
fuitq3 animo semper equalis in magna inequalitas
te foztune Archelaus rex persarum rogauit Socra
tẽ ut ad se ueniret ab eo beneficia receptur9 Respõ
dit Socrates nolle ad eũ ire recepcurus ab eo bene
ficia cũ sibi paria reddere nõ posset Timuit eniz ne
accipere cogeretur que nollet.et ne quid Socrate ĩ
dignum acciperet.noluitq3 uir animi liberi ire ad
uoluntariam seruitutẽ ut ait Sene.li:v.de benefici
is Jbidẽ etiam ait Sene.q cũ multi ex discipulis
Socratis pzo suis facultatibus multa tribuerẽt:es
chines pauper discipulus eius ait illi.nichil te digs
nũ quod dare possim inuenio:et hoc vno me paupes
rez eẽ recognosco Jtaq3 dono tibi quod vnũ hẽo me
ipsum hoc accipe et tuo libito rege Cui Socrates.
magnũ michi munus dedisti:habeto igitur ut meli
ozẽ te tibi reddam q accepi Discipulis suis ut scri
bit apulegius consueuerat Socrates persuadere:vt
crebzo seipsos ĩ speculo cõtẽplarẽtur:ut qui eozũ fo
ret pulchzitudine sibi complacit9 studiose pzocuras
ret ne dignitatem cozpozis malis mozibus decoza
ret:qui uero minus se cõmendabilem fozmam has
bere putaret:sedulo operam daret ut uirtutis laude
turpitudinẽ tegeret Hic ut ait Theodo.cũ eẽt disci
plina omnium phõzũ summus adeo studiosissimus
extitit ut nec a mulieribus quid discere utile opinas
tus fuerit phie indignum. vnde et Dictynnã nõ eru
buit appellare magistram Jnterrogat9 a quodam
inope quid agere deberet pauca habẽs et multis ĩ
digẽs ait Si res tua nõ tibi sufficiat:tu parce uiuẽ
do fac ut rei tue ipse sufficias Cũ garrul9 quidã de

ridēdo ītterrogaret socratē ut eum doceret sapiētie
precepta.duo inquit sapiētie precepta tibi necessa-
ria sunt.vnum ut taceas.aliud ut eloqui discas In
terrogat9 quid sit bō sine sciētia:ait.sicut prouīcia
sine rege Interrogat9 que ē substātia btītudis'ait.
donare dignis Interragat9 quid sit iuuenis uirtus
ait:quod nō ēnimiū Interrogat9 a quodam iuuene
an uxorē ducere an ōnino abstinere deberet ait. In
vtroqz borū actur9 es penitētiam Si nō duxeris so
l9 eris filiis carēs:generis tui interit9:bōa tua ali
en9 heres accipiet Si duxeris erit tibi sollicitudo
perpetua:cōtext9 querelarū dotis exprobratio:af-
finiū graue supplicīū:garrula socr9:alieni matrīo
nii suspicio:īcert9 liberorū euētus. Interrogat9 a
quodā ut ait sene.q̄re ei peregrīari ī alīā patrīā con
tra curas nō prodesz ait.iō tibi tue peregriatiōes
nō prosūt cū tecū te circūferas·premit eite eadē cā
que expulit.Quid terrarū nouitas uitare pōt. quid
cognitio urbīū et locorū ī irritū cedit ista iactatio.
Queris quare te ista fuga nō adiuuet.tecū fugit o-
n9 animi tui quod āte deponēdū ē & te ull9 loc9 alie
n9 capiat Interrogat9 quo quis famā bonā acquī-
rere possit ait Si gesseris optīa et locut9 fueris pau
ca Interrogat9 ut dicitur ī policrato:q̄liter quis ad
culmē sapiētie peruenire possit Respōdit neminē in
sapiētia posse locupletē fieri ut doceat:nisi se ad dis
cēdū paperē et egenū credat Interrogat9 a quo lā
ut ait Tul.i li.v.de tuscu.ques:de qua patria eēt ait
mūdan9 sū Toti9 ei mūdi incolā et ciuē se arbitra
batur nullā sibi appropriās patriā Cum socrates
quosdā bospites suos satis tenui cena suscipi para

ret et amicꝰ eius hoc illi intimaret ait Si boni sunt equanimiter ferent:si mali non ē curandū Cuz quidam discipuli ex eiꝰ doctrina bene nutriti discederēt rogantes eū ut aliquod preceptū ordinande domus ab eo perciperēt.iussit eos in diuersoziū secum uenire uxoreqz in superioziꝰ constitutam vozcauit.iussitque uasa melle et oleo plena ut eiiceret. quod et factum ē.et admirantibꝰ ait Si hāc in domibus uestris rerū potestatē habueritis beataz uitam ibidē disponetis.Socrates ut ī policrato dicitur li.viii.i senectute sua didicit musicā credēs si musica ei defozet sibi cumulū sciētie defuturū Cuz aūt dicebatur a quibusdā.nūquid uerecūdaris ī senectute studere ait.maioz ē uerecundia in senectute ignozantem eē·q̄ in senectute studere Rogabat Socrates quosdam in studii exercitio prozicere dicens de eis.si boni fuerint ex scientie prozectu digni erūt ut promoueantur ad magna.si uero mali doctrina turpitudinē occultabūt:item docebat socrates illos cibos potusqz uitandos qui ultra sitim famemque sedandam appetitum prouocare noscūtur Dicebat etiam eos qui tempozalia magno emebant precio desperate ad tempozalia peruenire. Dicebat insuper se admirazi q̄ facientes imagines lapideas conabantur lapides similes hominibus facere se autem negligere et non conari ut non similes lapidibus uideantur· De dictis socratis notabilibus siue prouerbiis sunt hec Oriente sole consilium:occidēte cōuiuiū cogitādū. Age sic alienū ut tuū nō obliuiscaris negotiū.cōtraria cōsilio sūt ira et festinatio

uelox consilium sequitur penitētia. Principiū amici cie ē bene loqui. maledicere autem ē inimicicia ruꝫ exordiū. amicus raro acquiritur: ſꝫ cito amittitur. Cum amico breues orationes longasqꝫ amicicias habere oportet. negat sibi qui quod ē difficile petit Plus gaude datis beneficiis ꝙ acceptis. illa enim glorie hec necessitati uidentur eē subiecta. malū ali enū tuum ne feceris gaudium. nulli imponas quod ipse facere nō poteris Hoc exhibe quod tibi uiseri beri Sepult9 sit apud te sermo quem solus audi eris Si bene egeris auxiliū tibi dabis Que concessserit fortuna temperet iusticia Que inuenerit iustitia temperet moderātia Si fortune auxeris licentiam: humanam minuis gloriam Si bene egeris ipse tibi persone auctoritatē dabis Viri boni ē scire pati. nec scire facere iniuriam Actor mal9 bonā rē turpem facit Qui in alios potestatē exercet: primo purgare conscientiam debet. ut qui delicta corrigit non admittat. uitetqꝫ quod iudicat Stultum ē autē ut uelit quis imperare aliis cum sibiipsi imperare non possit Si quid dubitas ne feceris. et quod animi iudicio negatum fuerit fugito Si pacem vis belli mentionem ne feceris. melius ē cauere ꝙ pauere vtilius ē erubescere ꝙ pauescere Turpis est inopia que de gloria nascitur Amico ita prodesto ne tibi noceas Quod habes ita vtere ut alieno nō egeas. plurimi sua amittūt dum appetūt aliena Cū usus exegerit uigila Honestam artem quam bene didiceris sequere. In tuo potius ꝙ in alieno sarcinam suscipe. grauior ē labor ubi nullus effectus Pecunie querē de et tuende modum habere oportet Iracūdia infe

licitatē geminat Frat9 filio ipse te coarce. filio mo⁊
desto nūq̄ graue ē quod pater iubet nisi sit impossi
bile Peccare turpe ē: sed multo turpius ē cum delic
tū ignoscitur. grauiter irascitur qui quod dolet deo
cōmendat. Conscientiā magis q̄ famam attende.
falli nāq3 sepe poteris fama: cousciētia uero nunq̄
felicitas semper ē aduersis subiecta Damnum nisi
er abundantia raro uenit. Caue ne libidinē in seruí
tutē admittas Discute quod audias et proba quod
credas. Iniuste defensionis confidētiam uita. nō te
permittas ī prudētia decipi nec cupiditate circūue⁊
niri Quod promiseris indubitanter facito Cui om⁊
nes intendunt possidet populi bona. geminat pecca
tum qui delicti non pudet Difficile ē iniuriā conue⁊
nire cum patientia. malis loquere quod gratū sit fa
cito quod expedit. Presentē laudare: et absentis fa⁊
mā ledere minime decz Penaz a quo meruerís frus
tra petis presidium Ab alio expecta quod alteri fe⁊
ceris Victoria sine aduersario breuis ē laus. Ocu⁊
los et aures vulgi puta malos testes eē Que facere
turpe ē hec dicere inhonestum puta. lucruz turpe ut
dispēdium fugito Alteri sepe ignoscito tibi nunq̄.
Diu deliberata cito facito. min9 dicito q̄ facias· nō
uiuit cui nichil ē in mēte nisi ut uiuat. nihil posse hoc
ē moztuū uiuere. nil curare hoc ē insanum eē Edas
bibas ut bene uiuas: non uiuas ut tantū edas et bi⁊
bas Sapiētis ē ne quē in casum excitat cauere. et si
quid forte acciderit forti ter ferre. fortis non potest
iudicari quis nisi et sapiēs fuerit Virtus enim sine
sapiētia temeritas periculosa putanda ē Audendo
uirtus crescit: tardando timor Dolore uincitur qui

dolorem dolendo non patitur. Felicitas semper subs
secta ẽ inuidie. Sola ergo miseria caret inuidia Dig
ni autem inuidi sunt: ut si fieri posset in omnibus ci
uitatibus aures et oculos haberẽt: ut de omnium
profectibus torquerentur. Quanta enim felicium
hominum sunt gaudia: tanti inuidorum gemitus. ni
chil amittit qui nichil habet. et parum indiget qui
parum cupit. Auarus autam damnum si non lucre
tur patitur. nulla tam bona uxor in qua nõ inueniet
quod conqueraris. Sicut nichil superius benigna
coniuge. ita nichil infesta muliere crudelius: quan
to enim sapiens mulier se pro uiri salute opponit:
tanto maligna mariti mortem eẽ vitam suam repu
tat. nichil ergo illa coniuge molestius que quãto in
reconiũctior est: tanto discũctior morum dulcedine
cum felle malicie. Est ergo uxor aut tutũ refugium
aut penale tormentum. animo uirum pudica mulie
er eligit: non oculis Impudica uero speciem querit
non rem. mulier speciosa et stulta est pulchrum tem
plum super cloacam fundatum. Sollertiam autem
commendabat Socrates vt optimam possessionem
Dicebat etiam vnum dumtaxat bonum esse. scilicet
disciplinam: vnumq3 solum malum: imperitiam.
Opes autem et generositatem nichil honestum ha
bere. Dicebat insuper talem eẽ hominem qualis es
ius effectus est: et q talis omnino hominibus qua
lis est ipse homo. Item dicebat: ut ait Valerius li
bro octauo a diis immortalibus nichil vltra peten
dum esse q̃ vt bona tribuant. quia bi sciebant quid
vnicuiq3 vtile esset: homines autem illud sepe votis

expoſcerent quod non impetraſſe melius foret· nam mens mortalium tenebris inuoluta cecas prȩcatio nes effũdit: diuitias appetit que multis mortis cau ſa fuere· honores concupiſcit qui plurimos ad ma lum exitum deduxerunt· Splendida conuiuia que rit que nonnunquam funditus domos euerterunt. Deſinat ergo ſtulta mens hominis futuris malo rum ſuorum cauſis quaſi rebus feliciſſimis inhia re· et ſe totam celeſtium arbitrio committat. quia qui tribuere bona de facili ſolent: etiam eligere ap tiſſime poſſunt. Huius etiam ſententia hec fuit. Expedita et compendioſa via eſt ad gloriam per ueniendi ſi taliter homines agant: vt quales uolue rint videri tales et ſint. Queſiuit ab eo quidam. an beatum putaret Archelaum perſarum regem: qui fortunatiſſimus erat. neſcio inquit. nunquam enim cum illo locutus ſum. Et ille. nunquid aliter hoc ſcire potes. ait. non cum ignorem ꝙ bonus et ꝙ doctus ſit. miſer enim eſt ſi iniuſtus eſt. Interrogatus de duobus quorum vnus diues erat et potens. alius impotens. quis eorum maior eſſet. Ait. Ille ex eis maior eſt qui virtuoſior eſt. Accuſatus Socrates corã atheniẽſibus quia deridebat quercum canem et bircum deos eſſe quos illi colebant. captus et incarceratus fuit. detentuſqz eſt triginta diebus in carcere. vbi mirabilem cordis conſtantiam ſe habere oſtendit. nam carcer et mors eius vultum ſeu animum perturbare non potuerunt· Dicenti autem ei cuidam athenienſes morte condemnauerunt te. Reſpondit. Et illos natura Cum autem vt dicit Tullius libro primo de diuinatione

eēt Socrates in custodia publica dixit Caritoni fa
miliari suo sepost terciū diē eē moziendum' ait enī
uidisse se in somnis pulchzitudinis eximie femina3
que enm nomine appellans diceret homericū quē
dam huiusmodi uersum. Tercia tepictale tempes=
tas leta locabit. quod dictum sic contigit. Et ut ait
Ualerius li. viii. cum iudicatum ab athenien sibus
eē t: ut hausto ueneno periret delatū sibi mozti3 po
culum non aliter ꝙ medicamentū immoztalitatis
accepit: et de mozti3 contemptu usq3 ad uite exitu3
libero animo disputauit. Cum autem potionē moz=
tis de manu carnificis accepisset admoto iā labzis
poculo uxoz eius xanthippe que illic aderat uocife=
rās ait. Heu innocens homo perit. qui respōdit. nū
quid nocenti michi duxisti mozi satius eē. moztuus
ē igitur Socrates veneni poculo anno uite sue nona
gesimoquarto: quo anno librum nobilissimū compo
suit Post moztem uero ei9 athenienses penitētia du=
cti damnatozes eius mozti adiudicātes imaginem
eius aureā in templo collocauerūt. moztuus est au
tem Socrates in diebus assueri regis assiriozum.
Dicitur etiam ꝙ in sigillo Socratis hoc fuerit ver
bum. amicus hominis sapiētia ei9. inimicus homi
nis stultitia eius. Testamentum Socratis fuit. Pze
sento animam meam redemptozi animarū et sapi=
entum.

De Aristippo philosopho Capi. xxxi

Ristippus philosophus cyreneus Socratis dis
cipulus athēis claruit qui vt ait laertius in li=

bzo de uita pbõzũ ad dyonisum tyrannum in syra=
cusam profectus ẽ Adeo autem prestantissimi cor=
dis extitit:ut tempori loco et persone conuenire et se
coaptare posset:aduersitates quoqz immutationesz
fortune consone dissimulare sciebat:quãobrem et a
pud dyonisium inter ceteros philosophos strennu=
us reputatus est.magis semper incidens bene dis=
ponens delectabatur oblectatione presentium. de=
lectationem absentium uenerabatur. Unde et Dio
genes imperialem canem uocabat eum. Aiunt hunc
quandoqz iussisse perdicem. l. dragmis emi. Culpã
te uero cuidam ait Tu nec obulo eam emisses. Et
bic in Aristippum aspiciens ait. Apud te reperiri
possunt. l. dragme Quodam uero tempore dyonisio
sputante in eum patientissime pertulit et ualde cõdo
lenti amico dixit Piscatores sustinent a mari made=
fieri vt uenentur gobium. ego autem cur non sustine
am uino limphato aspergi ut balenam accipiam.
Est autem gobius paruus piscis. balena uero grã
dis piscis Transeuntem quoqz eum lauans olera
diogenis increpauit dicens Si bec edere didicisses
non inseruires atriis tyrannorum At ille Tu quoqz
inquit si scires loqui hominibus olera non lauares
Ingressus est quandoqz Aristippus ignoranter do=
mum meretricis et uiso scorto confestim exiit Cui=
dam uero puerorum erubescẽti qui cum eo erat ait
aristippus. matri illuc malum non est:sed nequiter
exire Interrogatusquid sibi ex philosophia adqui
sisset ait. posse cum omnibus hominibus fabulari.
Vituperatus aliquando quia vberrime uiueret ait
Si boc malum esset non vtiqz ageretur in festis de

ozum Interrogatus quid plus habeant philosophi ceteris hominibus: ait. leges cõdere Interrogatus quomodo õnes homines equaliter possunt uiuere. ait. Si omnes leges perempte eẽnt omnes similiter uiuerem9 Interrogat9 a Dyonisio cur phi diuitum ostia visitãt: diuites autem phozum minime. Respondit. quoniam illi sc3 phi nouerunt quib9 indigeant: hi uero miníme. Interrogat9 quomõ differunt docti ab indoctis. Respõdit. quomõ domiti e qui ab indomitis Dicente quodãq3 semper uideret phõs ad ianuas locupletũ. nam medici inquit uidẽtur ad ianuas egrotozum nec tamen idcirco mallet quis egrotare q3 mederi A quodam quandoq3 improperia passus discebat persequẽti autem illum et dicenti. quid aufugis. quia inquit maledicendi tibi potestas data ẽ: mihi uero nõ audiendi. gloziantí cuidam de scientie multitudie dixit Quemadmodũ non qui plura manducant ei vilia saniozis mentis sunt minus ingerentibus sed optima. perinde non qui plura sed qui vtilioza sciunt sunt studiosi Aduocatus quidam vice eius causam ipsius in curia dixit multis laudibus extollens aristippũ cum obtinuisset quasi gloziãs q3 pro phõ fuisset locutus dixit illi. Quid tibi Socrates profuit qui alieno indiguisti patrocinio: qui ait. q3 sermones quos de me dixisti veri sunt. nauigante eo quãdoq3 corinthum et tempestate facta nauseam passus ẽ et expauit. garrulus autem quidam tranquillitate reddita dixit Quid ẽ boc q3 nos quidem ideote intrepide sumus: vos autem phi trepidatis. Respondit. quia non de simili anima vterq3 studemus. Te eteni pro nequissimi ne

bulonis anima nequaq̃ decuit esse sollicitam. ego uero obnoxius debui de phī morte dolere. nam et di uites fures amplius q̃ inopes metuunt. Hec ōnia scripsit de aristippo laertius in libro de uita philosophorum Cuidam dicenti sibi: homines te contemnunt: et illos asini inquit: sed nec illi asinos nec ego curo. Victorinus uero in libro de architectura ita de aristippo scripsit. Aristippus socratis discipulus naufragio eiectus cum ad rhodiensium littus animaduertisset geometrica schemata descripta exclamauit ad comites. bene speremus hominum enim uestigia uideo. Statimq; in oppidum rhodium cōscendit et in gymnasium deuenit. ibiq; de phīs disputans tantis muneribus ē dotatus ut non tantum se ornaret. sed etiam eis qui ꝑna cum eo erant uestitum et cetera que opus essent ad uictum prestaret. Cum autem comites eius in patriam reuerti uoluissent interrogarentq; eum quid uellet domi renunciare. Ita mandauit dici atheniensibus eas possessiones et uiatica liberis oportere parari que etiam e naufragio ꝑna possent enatare et ea uera uite presidia estimarent quibus neq; fortune tempestas vnq̃ neq; publicarum rerum mutatio. neq; priuatarū rerum uastatio potest nocere. Scripsit autem liburq; de ueterum uoluptate: aliosq; libros q̃plurimos.

De xenophonte phō — Capitulū xxxii

Enophon philosophus atheniensis Socratis discipulus in grecia claruit. necnon in curia Cyri regis persarum cuius amicus fuit. Hic ut ait

laertius fuit uerecundꝰ et ſpecioſiſſimꝰ uir politicꝰ
probus et gratus: Edidítqꝫ líbros circiter quadra
genos de díuerſis naturis rerum. et de arte mílita
rí et uenatoria et de regímine equorū ín quibꝰ val
de exercitatus fuerat et commẽta multa. primuſqꝫ
hiſtorías phõrum ſcripſit. vocabatur autem a mul-
tís muſa pre lepore interpretationís quãobrem ſi-
bíinuícem emulabãtur ípſe et plato. Erat aũt xeno
phon eloquẽtiſſimꝰ. A. gellíꝰ de xenophõte ſic ait.
Cũ quídam ei maledíceret íta reſpõdit Tu ſtudiuꝫ
tuum ad maledíceudum dediſti: ego uero cõſcíẽtia
teſte dídící maledícta contẽnere Híc ut narrat Va
leríꝰ lí. ví. cum ſacrificaret díís coronã ín capíte ha
bens depoſuit ut maiorẽ e duobꝰ fílíís ſuís ĩ prelio
periíſſe cognouít: nec íõ cultuꝫ deorū dimittẽdū pu
tauít. ſꝫ tantũmodo coronã de capíte deponere con
tentus fuít. percõtatꝰ aũt quonã mõ fíliꝰ cecidíſſet
ut audíuít fílíum fortíſſime pugnãtẽ interíiſſe ipſaꝫ
coronã capíti reĩpoſuít: numína quibꝰ ſacrificabat
teſtatꝰ maiorẽ ſe de uírtute fílíí uoluptatẽ ꝙ ex mor
te ſenſiſſe amarítudinẽ Vixít autem xenophon ãnis
lxxxix. et obíít ín corínthо Claruít autẽ tẽpore cyrí
regís perſarum

De Antíſthene philõ Capí. xxxiíí

Antíſthenes phũs Socratís díſcipulꝰ et magiſ-
ter díogenís athenís claruít Híc ut aít Jhero
nimꝰ cõtra Jouínía. cũ glorioſe rethoricã docuiſſꝫ
audíuiſſetqꝫ ſocratem dixít ad díſcípulos ſuos Abí
te magiſtrũ vobís queríte ego eũ iã repperí. ſtatiqꝫ
uẽdítís que habebat et publice díſtributís nichíl
ſíbí plꝰ ꝙ palliolũ reſeruauít Cuidã dicẽti ſibí. ma

ledixit tibi ille. ait. nō michi detrahit ꝟ illi qui in se
quod hic dicit agnoscit Alteri dicēti de te hoiesma
le loquūtur: ait Superiozis ē usus persone hoc pa-
ti inferiozis hoc facere Huiꝰ hec sentētia fuit Inscī
tie ē multa dicere et quid satis ē nescire Hic ut ait
augus. viii. de ci. dei summū bonū posuit eē uirtutē.

De Alcibiade phō Ca. xxxiiii

Alcibiades phūs atheniēsis socratis discipulꝰ
fuit. Hic ut refert Vale. cū se beatū putaret qz
videlicet diues et pulcer et eloquēs erat Socrates
cū eo disputauit et demōstrauit ꝙ miser eēt quoniā
stultus eēt. et tantū suis rationibꝰ eius animum ex-
agitauit. ut ipsum flere cogeret. Hic ut ait A. gelliꝰ
cum apud periclem auūculum suum artibꝰ libera-
libꝰ erudiretur et pericles quēdam accersiret qui il
lum ī tibiis canere doceret. quod honestissimū tunc
uidebatur athenis traditaſqꝫ sibi tibias cuꝫ ad os
adhibuisset et inflasset maxillas pudefactꝰ propter
inbonestatē et deformitatē oris infregit abiecitqꝫ es
as. quod cū percrebuisset omnium tūc atheniēsium
consensu disciplina tibiis canēdi deserta ē. Hic ut
ait Iheronimꝰ cōtra Iouinia. et Iustinꝰ li. v. ab a
theniēsibus propter inuidiā profugit ad lisandrum
principē lacedemoniozū qui atheniēsium hostes e-
rant. ſꝫ iterū apud lacedemonios uirtꝰ eiꝰ plus in-
uidie contraxit ꝙ gratie. Quo cognito alcibiades
per uxorē agidis regis quam adulterio cognouerat
ad Tisafernē prefectū Darii regis profugit cui se ce
leriter officii comitate et obsequēdi grā adunauit.
Erat eī alcibiades etatis et forme veneratiōe nec

mín9 eloquẽtía etiã ínter oẽs athenienſes ínſignis ſz et in concíliãdis amícícíis necnõ et in retínẽdis optímus Ys aũt ad quẽ confugerat accepto precio a lyſandro lacedemoníorũ príncipe ıuſſit eũ ínterfící. Cũqz ſuffocato alcíbíade caput eí9 eẽt ablatuz et lyſandro míſſum ĩ teſtímoníũ cedís explete relíqua pars corporís ĩſepulta ıacebat. Sola ígítur cõ cubína ĩ crudelíſſimí hoſtís. ímperíũ ĩter extraneoſ et ĩmínens díſcrímen funerí ſepulturam dedít morí parata pro mortuo quẽ uíuũ dílexerat Sí ígítur ut aít Vale. lí. vi. alcíbíadẽ quaſí due fortune partíte ſunt. vna que eí nobílítatẽ exímíã: abundãtes díuítías. formã preſtãtíſſímã: fauorẽ cíuíũ maxímum ſumma ĩpería. precípuas víres: flagrãtíſſímũ ingenıũ: eloquẽtíam facundíſſímã aſſignaret. Altera que dãnatıonẽ: exílíũ: ıopíaz: odíũ patríe: uíolentã mortẽ ínflígeret. nec hec aut ílla vníuerſa tríbueret ſed uaría perplexa freto atqz eſtu ſímílía. Híc ẽ alcíbíades de quo refert boetí9 ín lí. de cõſo. dixíſſe arıſtotelem qꝫ ſí quís línceos oculos haberet ut ĩterıora corporís bũaní poſſet ínſpícere. uideret corp9 alcíbíadís quod ín ſuperfícíe pulcerrímũ erat: íntus eẽ turpíſſímũ De Eſchíne pbõ · Ca. xxxv

Schínes pbũs athenıẽſís a ıuuẽtute ſua ſtudíoſus et amator líbrorũ Socratís díſcípul9 fuít. Cũ ígítur ceterí díſcípulí ſocratí plura offerrent mũera Eſchínes pauper ſe ſolũ obtulít dícẽs. quíc quíd melí9 hẽbat ſe íllí obtulíſſe ceteros ãt cũ pauca eí offerrẽt. plura ſíbí et melíora retínuíſſe Vnde aít. obſecro te ut hoc munuſculũ paupertatíſmee excolas et pro tuo líbíto dírígas tuaqz dílígẽtía et ſe

dulítate meli9 et oznati9 reddas Cui reſpõdít So
crates ſe ab íllo munus maxímũ accepiſſe níſí ſeip
ſum paruo eſtímaret et líbẽter daturũ operã ut eu3
faceret meliozẽ Hic adeo ſub ſocrate pzofecít et íta
potẽs ín eloquẽtía fuit: q atbenas ſuo uerſauít ar3
bítrío et cũ ſocrate perozãdo certamẽ babuít. Hic
tamẽ ut dícit Hberonim9 a demoſtbene ĩ ozãdo de
uict9 ĩ íudícío apud atbenas fuít. et pzopter bãc ig
nomíníã rbodũ petíít vbi rogatu ciuítatís ſuã príus
ín theſiphontẽ. deĩde demoſtbenís pzo eo ozationẽ
clariſſimã recítauít. mirãtib9 cũctís eloquentíã vi
triuſq3 ſ3 magis demoſtbenís eo dixít lõge ampli9
mírati eſſetís ſí ipſu3 perozantẽ audíuíſſetís. ſícq3
tantus ozatoz neq3 ĩuídíe 3elo neq3 maliuolẽtie de
tinerí ualuít quín ĩímící teſtís maxím9 fieret et pzo
bitatẽ illi9 publíce et excellentíſſime cõmendaret

De Eurípíde phõ Capí.xxxvi

Uripídes phũs ín creta claruít tempoze ſocra
tís. Hic non ſolum a carnibus ſed a coctís ci3
bís abſtínuíſſe fertur

De Demoſtbene ozatoze Ca.xxxvii

Emoſtbenes ozatoz atbẽís claruít Hic ut aít
Uale.lí.viíí.cum ualde ſtudioſ9 eſſet et pzímã
lítterã pzoferre nõ poſſet pzopter uocís exílitatẽ. oz
ris ſui vícium tanto ſtudío expurgauít vt a nullo ex
pzeſſius pzoferretur. Idem gracílem nímís uocem
contínua exercitatione ad gratum auríb9 ſonu3 per
duxít. Idẽq3 vadoſis líttoríb9 iſiſtẽs fluctuũ vígozi
b9 reluctãtib9 declamatíões eaſdẽ edebat vt ad fre
mit9 cõcitatarũ cõtionũ patiẽtia duratis actíõib9

mín9 eloquẽtia etiã ínter oẽs athenienſes ínſignis ſz et ín concíliãdis amícícíis necnõ et ín retínẽdis optímus Zs aũt ad quẽ confugerat accepto precio a lyſandro lacedemoníozũ príncípe íuſſit eũ ínterfící. Cũqz ſuffocato alcíbíade caput eí9 eẽt ablatuz et lyſandro míſſum ĩ teſtímoníũ cedís explete relíqua pars corpozís ĩſepulta íacebat. Sola ígitur cõ cubína ĩ crudeliſſimí hoſtís ímperíũ ĩter extraneoſ et ĩmínens díſcrímen funerí ſepulturam dedít morí parata pro mortuo quẽ uíuũ dílexerat Sí ígitur ut aít Hale.lí.vi.alcíbíadẽ quaſí due fortune partíte ſunt.vna que eí nobílítatẽ exímíã:abundãtes díuítías.formã preſtãtíſſimã:fauorẽ cíuíũ maxímum ſumma ĩpería.precípuas víres:flagrãtíſſimũ íngenıũ:eloquẽtíam facundíſſimã aſſignaret. Altera que dãnatıonẽ:exílíũ:ıopíaz:odíũ patríe:uíolentã mortẽ ínflígeret.nec hec aut ílla vníuerſa tribueret ſed uaría perplexa freto atqz eſtu ſímílía. Híc ẽ alcíbíades de quo refert boetí9 ín lí.de cõſo.dixiſſe arıſtotelem q9 ſí quís línceos oculos haberet ut ĩterıora corporís bũaní poſſet ínſpícere.uideret corp9 alcíbíadís quod in ſuperfície pulcerrímũ erat:íntus eẽ turpíſſimũ

De Eſchíne pbõ . Ca.xxxv

Schínes pbũs athenıẽſís a íuuẽtute ſua ſtudíoſus et amator líbrorũ Socratís díſcípul9 fuít. Cũ ígitur ceterí díſcípulí ſocratí plura offerrent mũera Eſchínes pauper ſe ſolũ obtulít dícẽs. quíc quíd mel9 hẽbat ſe íllí obtuliſſe ceteros ãt cũ pauca eí offerrẽt.plura ſíbí et melíora retínuíſſe Unde aít.obſecro te ut hoc munuſculũ paupertatísmee excolas et pro tuo líbíto dírígas tuaqz dílígẽtía et ſe

dulítate meli9 et oznatí9 reddas Cui reſpõdít So
crates ſe ab íllo munus maxímũ accepiſſe níſi ſeip
ſum paruo eſtímaret et líbẽter daturũ operã ut eu3
faceret melíozẽ Híc adeo ſub ſocrate pzofecít et íta
potẽs ín eloquẽtía fuít: q atbenas ſuo uerſauít ar3
bítrío et cũ ſocrate perozãdo certamẽ babuít. Híc
tamẽ ut dícít Jberoním9 a demoſtbene ĩ ozãdo de
uíct9 ĩ íudícío apud atbenas fuít. et pzopter bãc íg
nomíníã rbodũ petíít vbí rogatu ciuítatís ſuã príus
ín theſipbontẽ. deíde demoſtbenís pzo eo ozatíonẽ
clariſſimã recítauít. mirãtib9 cũctís eloquentíã v3
triuſq3 ſ3 magis demoſtbenís eo dixít lõge amplí9
mírati eſſetís ſí ípſu3 perozantẽ audíuiſſetís. ſícq3
tantus ozatoz neq3 ĩuídíe 3elo neq3 malíuolẽtie de
tíneri ualuít quín ĩímící teſtís maxím9 fieret et pzo
bitatẽ illí9 publíce et excellentiſſime cõmendaret

De Euripíde phõ Capí. xxxvi

Uripídes phũs ín creta claruít tempoze ſocra
tís. Híc non ſolum a carnibus ſed a coctís ci 3
bís abſtínuiſſe fertur

De Demoſtbene ozatoze Ca. xxxvii

Emoſtbenes ozatoz athẽís claruít Híc ut aít
Uale. lí. viíí. cum ualde ſtudíoſ9 eſſet et príma
líttera pzoferre nõ poſſet pzopter uocís exílitatẽ. oz
ris ſui vícíum tanto ſtudío expurgauít vt a nullo ex
preſſius pzoferretur. Jdem gracílem nímís uocem
contínua exercítatíone ad gratum auríb9 ſonu3 per
duxít. Jdẽq3 vadoſís líttoríb9 iſiſtẽs fluctuũ vígozí
b9 reluctãtib9 declamatíões eaſdẽ edebat vt ad fre
mít9 cõcítatarũ cõtíonũ patiẽtia duratís actíõib9

aufertur Hic cũ multum et diu loqui solit9 eẽt. ozi
suo calculos inferebat quo uacuũ prompti9 os ei9
eẽt et solutius. Hic ut ait apulegi9 sumꝰ ozatoz ef
fect9 q̃uis a Platone hausisset facundiam et ab Eu
bulide dialectico argumẽtatiões didicisset: nouissi
mã tamẽ pronũciandi cõgruentiã a speculo petiit
semper ei ãte speculũ quasi ãte magistrũ cãs medi
tabatur Demosthenes stomachũ thaidis nobilissiẽ
meretricis iocãdo subpalpitãs et queritãs quantũ
hoc cũ illa diceret promille denariis Respondit.
ego precii te tãti nõ emo ancille cuidã hoc mõ as
tutũ patrociniũ prebuit ut ait Hale. li. vii. de vafre
dictis uel factis Cũ ei pecuniã a duob9 hospitibus
depositi noie accepissꝫ ea cõditiõe ut illam simul v
trisqꝫ redderet: et alter ipsoz̃ iteriecto tẽpoze squa
loze oblit9 tãq̃ mortuo suo socio deceptozie oẽs nũ
mos abstulisset et discessisset superuenit ali9 et depo
sitũ i iudicio cepit petere merebat misera et i maxi
ma pariter pecunie et defensionis penuria constitu
ta iam de laqueo et suspendio cogitabat. Tũc opoz
tune Demosthenes patronus affuit: qui ut in aduo
cationẽ ueniret mulier iquit parata ẽ depositi fidez
soluere: sed nisi socium adduxeris id facere non po
test: quoniam ut ipse vociferaris hec dicta ẽ lex: ne
alteri sine altero numeretur: et sic liberata ẽ mulier
Cum philippus rex macedonũ athenas obsedisset:
ut ait Gsid. i. li. ety. et ab atheniẽsibsib9 postularet vt
sibi decẽ ozatozes darẽtur et sic discederet ab obsi
diõe Demosthenes i cõsilio atheniẽsium hanc fabu
lam confinxit lupi suaserunt aliquando pastozibus
ut in amicitiam conuenirent Cumqꝫ pastozes hoc

placuisset petierũt lupi ut prima vice securitatis tra
derentur eis canes. in quibus uidebatur eẽ occasio
iurgiorum. annuerunt pastores et tradiderunt eis
canes quos ouium suarum peruigiles custodes ha
bebant. Tunc lupi adempta formidine omnes gre
gem non solum pro societate. sed etiam pro libidie
lacerauerunt. Sic etiam ꝓbilippus sublatis ora to
ribus in populo atheniensi similiter facturus est.
Quod audientes athenienses Demosthenis acquie
uerunt consilio et sic ciuitas a periculo ẽ liberata.
Cum legati molesorum uenissent athenas ut ait he
limaudus libro. ii. corã iudice causam acturi et ad
uocatos adduxissent pro sua causa in iudicio locutu
ros Demistines pro alterius causa illis restitit. ad
quem in crastino uenientes et rogantes ut taceret pe
cuniam quam petiit tradiderunt. postera die cũ res
agi deberet contra ꝓbilippum regem macedonum
et a senatu atheniensium Demostenes in patrocini
um peteretur lecto decubuit simulata infirmitate Re
spondítq; his qui ad euꝫ uenerant se pati morbum
squinantie et contra illos loqui non posse. Cui a quo
dam ex nunciis responsum est. Certe non squinanti
am pateris. sed argentinantiam id est auri cupidi
tatem propter simulationem et hoc ipse postea non
celauit sed glorie assignauit. nam cum finita causa
aristodinum fabularum auctorem quantum merce
dis ut ageret accepisset interrogasset. se recepisse ta
lentum respondit. Ego inquit plus ut tacerem acce
pi. Ita causidicorum lingua damnificata ẽ nisi eaꝫ
ut dici solet funibus argẽteis uincias. et sic apud ad
uocatos silentium uenale ẽ. De ipso quoq; Demos

thene legítur ín polícrato ꝙ ante ꝙ̃ glozía eloquíí
eíus et vírtus ínnotuíſſet populo opíparíozís cultꝰ
nítozem appetíít ſcíens quía purpura cauſídícum
vendít: Ac poſtꝙ̃ notícíam et famam aſſecutus eſt e-
loquentíe toga contentus eſt. dícens ſe uelle potíus
a ſe ꝙ̃ a nítoze veſtíum aut cultu exquíſíto conſtare.
Huíus Demoſthenís eloquentíam commẽdat Eſ-
chínes philoſophus dícens. Qui ín demoſthene cõ-
ſíderaſſet acherrímuꝫ oculozum vígozem terríbílẽ
vultum: pondus accõmodatum ſíngulís uerbís ſo-
num uocís efficacíſſímos cozpozís motus pzofec-
to cognoſceret ꝙ et eíus operí níl addí poſſet. tamẽ
de demoſthene magna pars demoſthenís abeſt cũ
legítur potíus ꝙ̃ audítur. Cũqꝫ Alexander athenaſ
ſuaderet aduocatí ſunt duo philoſophí ut cõſulerẽt
quíd agendum athenıẽſíbus fozet ſcꝫ Demas et Eſ
chínes. Hoztabatur aũt Eſchínes ut Alexandro ſe
darent. Demas uero contrarıũ ſuadebat. Cõſultuſ-
qꝫ demoſthenes, reſpõdít; Eſchínis cõſílíũ pzeua le
re. Tũc per eundẽ demoſthenẽ alexandro cozona au
rea míſſa ẽ ab athenıẽſíbus. Cum quidã díceret de
moſthení de quodã paupere; ílle íllíꝰ amícꝰ ẽ. Cur
ergò ínquít, íllo exíſtente díuíte, alíus pauper ẽ? aít:
amícus nõ ẽ, quí partíceps fozture non ẽ. Cum quí-
dã ſpecíoſus íuuenís díceret demoſtení; Sí me odíſ-
ſent homínes, quẽadmodũ te; ſuſpẽdío perííſſem. et
ego, ínquít, ſí me, quẽadmodũ te, amarent. Inquíren
tí cuídã, quõ poſſet optímè dícere, aít; Sí nichil díxe-
rís, níſí quod benè ſcíres. Huíus demoſthenís legí
tur ílla ſentẽtía fuíſſe. líberí, ſeruíqꝫ perſonam uerí-
tas ſeparat; ſeruí, líberíqꝫ mendacíum míſcet.

De Sophocle poeta Capi.xxxviii

Ophocles poeta atheniensis ut ait Tulli. in li. de senectute: usqz ad summam etatis senectu⁹ tem tragedias fecit. Cũ aũt propter nimiã senectus tem et rei familiaris negligentiã a filiis arguere⁹ tur, edidit tragediã adeo elegantẽ q̃ in iudiciis re citata cunctos in admirationẽ et iocunditatẽ adduxit. Cum quidam ab eo quereret; cũ eẽt etate iã seni⁹ or, ut ait Vale. li: viii. an etiã nũc reb⁹ venereis ute⁹ retur? Indignat⁹ ait: dij meliora. libẽter tamẽ istinc rã q̃ ex aliqua furiosa dãnatiõe profugi. Hic ultimis uite sue dieb⁹ cũ prope iã ãnum cẽtesimũ attigisz ut ait Vale. li. xiiii. tragediã quandã certo i certamine misit ad iudiciũ peritorũ. Dũ aũt aucipitis certa⁹ minis suspẽs⁹ sententiã expectaret: intellexit iudicatum fuisse q̃ ipse vna sententia victor esset Quo audito pre gaudio expirauit. Tunc uero temporis vt ait Solinus lysander lacedemonien sis obsidebat athenas. Volentes autem athenienses Sophoclis corpus honorabiliter tradere sepulture, rogauerũt lysandrũ quiescere vt interim inducias bello daret volebat enim tunc armis aggredi ciuitatẽ. Qui audita uiri sapientia petitioni digne assensum prebuit ne uenerãdi admodũ uiri honorabiles exequias impediret. Claruit aũt Sophocles tẽporib⁹ cyri regis persarum

De Pericle phõ Capi.xxxix

Ericles phũs athenẽsis auditor anaxagore strẽnu⁹ et hõrabilis uir vna cũ sophocle poeta illustri dux ẽ ab athenien sib⁹ elect⁹ cõtra lacedẽonios

et thebanos vt ait Justin9 Cũq3 lacedemonii agros athenienſium deuaſtarẽt: agros periclis intactos reliquerunt ſperantes ſe illi acquirere poſſe aut periculum ex inuidia aut ex ſuſpitione proditionis infamiam Quod tamen pericles ante proſpiciẽs et futurum populo predixerat et ad inuidie periculum declinandum agros ipſos dono reipublice dederat.

Hic ut ait Valeri9 li' viii. ſummo ſtudio adeo inſtructus erat et doctus ſub anaxagora preceptore q̃ athenas egit et uerſatus arbitrio ſuo Cũq3 aduerſ9 uoluntatem populi loqueretur iocunda nichilominus et popularis uox ei9 erat. ut cum ueteris comodie maledica lingua cuiuſq̃ uiri potentiam perſtringere cupiebat' ſed tamen in labiis ſuis pretẽdebat leporem melle dulciorẽ ut in animis illorum qui eu3 audierant magis dulcorẽ q̃ aculeum relinqueret. et ſic inter ipſum et piſiſtratũ tyrannũ nichil aliud intererat niſi q̃ ille armat9: hic uero ſine armis tyrãnidẽ geſſit Cũq3 pericles et ſophocles ut ait Tulli. li: de officiis ad colloquendũ de conſultationib9 publicis ſimul conſediſſent et caſu pulcher adoleſcẽs tranſiret ait Sophocles O pericles aſpice pulchrũ puerum' Reſpõdit pericles Preceptorẽ decz habere non ſolum man9 et linguam: ſz et oculos continẽtes Claruit aũt pericles tẽporibus cyri regis perſarũ

De Themiſtocle phõ Capi. xl.

Themiſtocles phũs et princeps athenarũ nobiliſſim9 hic in bello quod athenienſes cuz xerxe rege perſarum habuerunt: tam ſtrẽnue egit q̃ xerxẽ deuicit et liberauit athẽas Tandẽ inualeſcẽte inuidia ciuium in exilium expuls9 ad eũ quẽ paulo ãte

deuicerat confugere ē coactus ꝛa quo et honozifice ē
ſuſceptus. pz̄9 tamē ꝙ ei9 ſe conſpectui pzeſentaret
ſermone perſico ſe aſſuefecit. Erat enī docilis ual⁊
de et tenacis memozie adeo ut in atbenis maxima⁊
rū rerū cura diſtentus: oim tamen ciuiū ſuozū noīa
comprehenderet et teneret. Hic cū in palacio regis
xerxis maneret ī cōuiuio quodā dū multi luderēt et
cantarent iuſtabatur ut caneret. Qui reſpōdit ſe ne
ſcire cantare. Et dum ex hoc baberetur indoctioz at
q⁊ ab eo quereretur. quid ſciret. ait ſe ſcire ex repub
lica parua facere magnam. ut ait Aug⁹ in quadam
epiſtola. Hic etiā ut dicitur ī policrato li. i. dicebat
magiſtratus a ludis et quibuſcūq⁊ leuioribus eſſe
arcendos: ne reſpublica ludere uideatur. defectūq⁊
ſui relicta grauitate pronunciet. Sed cu⁊ maiorib⁹
quod quedem rarum ē exoccupari contigerit in ānis
adoleſcētie ex diſpenſatione etatis permittūtur ali
quid ſubtrabere grauitati et in ſe iocundioꝛes eſſe
quod maturitatis proceſſu reſpublice utilitate com
penſent Hunc ut ait Valeri⁹ quidā vnicā filiam ha
bens nubilem conſuluit an eā pauperi ſ⁊ oznato aut
locupleti parum probato locaret. Reſpondit. malo
uirum pecunia ꝙ pecuniā uiro indigentē. Ite ī the⁊
atro ubi cauſatoꝛes aderant interrogat⁹ cuiusvoꝛ
auditu id ē cuius fictura eēt gratioꝛ. ait. a quo artes
mee canentur. Erat enim glozie cupidus. Hunc xer-
xes principem ſui exercitus cōtra atheniēſes inſtitu
it et cum eū iuberet bellum inferre atheniēſib⁹. vi
dens Themiſtocles athenienſib⁹ deſtructionis ma
xime ac ſtragis periculū imminere. hauſto tauri ſan
guine mozti ſe tradidit. ne aut regi bene de ſe meri

to infidelis eet non impugnãdo uirilit̃ertaut sue pa
trie fieret impugnator

De Aristide phõ Capitu.xli.

Ristides phūs qui claruit athenis tẽpore xerx
is regis persarum utr discretissimus fuit De
quo narrat Tul.li.iiii.de officiis qr Themistocles
post victoriã eiꝰ belli quod cũ persis fuit dixit ī cõ
tione atheniẽsium se habere cõsiliũ reipublice salu
tare sz illud scire nõ eẽ opus.postulauitqz ut popu
lus aliquem daret sibi cui cõmunicaret. et datus ẽ
ei aristides.huic ille classez lacedemoniorũ que sub
ducta erat ad argos clam incẽdi posse dixit. quo fa
cto frangi opes lacedemoniorum necesse ẽ.quod cũ
audisset in concionem magna expectatioẽ venit.dix
itqz perutile esse consilium quod themistocles offer
ret sed minime honestum itaqz atheniẽses quod nõ
honestum esset illud neqz vtile quidem putauerunt.
hic aristides a quodã qui ad nouas diuitias nuper
erectus fuerat cũ philosophis q̃plurimis ad conui
uium est vocatus et cum illi inter se conquererent mi
nusculas questiones ille qui eos inuitarat irriden-
do dixit scire se velle cur ex nigra et alba faba pul-
mentum vnius coloris edatur Cui aristides indig-
ne ferens ait. Tu nobis absolue. cur de albis et ni
gris loris similes macule generantur . Sicqz qui
philosophos non fuerat veritus irridere irrisus a
sapiente obticuit.

De eudoxo astrologo Ca.xlii.

Udoxus astrologus tempore darii claruit: hic
in excelsi montis cacumine se posuit vt astrorum ce
liqz motus deprehenderet

De arato astrologo Ca. xliii

Ratus astrologus cũ Eudoxo vt ait Aug9 xvi de ciui.dei vniuersum stellarum numerũ cõprehen disse se et scripsisse iactauit quos inquit Aug9 . illa cõtemnit auctoritas .que dicit ad Abrahã· Aspice stellas celi et dinumera eas si potes. qũo eni omnes dinumerari possunt cum non ões possit videri hec Aug9 . Huius arati legitur esse verbum illud quod apostolus in actib9 ait xvii.ca. In cristo viui m9 mouemur et sum9 quod ipse apostolus athenien sib9 ĩ testimonium veritatis adhibuit . hic darii tempore claruit De Democrito phõ Ca.xliiii

Democritus philosoph9 abderites ut ait A.gelli9 in li.atticarũ noctiũ adeo ditissim9 fuit q̃ pater ei9 toti exercitui xerxis epulu3 de facili dare potuit:3 successioni hicnõ adhesit ut magis studiũ uacaret sed parua admodũ summa retẽta patrimoniũ suũ suis ciuibus dereliquit et athenas profect9 ẽ et ibi oculos sibi eruit ut uegetatiores cogitatiões haberet.laerti9 tamẽ dicit eũ oculos sibi eruisse,nẽ uideret benẽ eẽ malis ciuib9. Terculiau9 ãt dicit q̃ io excecauit seipsũ q2 mulieres sine cõcupiscẽtia vi dere nõ poterat.Porro merito sibi oculos eruit,quia magicas tẽbras oculis hũanis iuexit. Dicit ei Fsi. li.viii:ety:q̃ artẽ magicã post zoroastẽ democritus ãpliauit quãdo Hippocratis medicia effloruit:non solũ sibi iterdixit possidere 3 ẽt iterdixit sibi et posce re.De hoc ãt ait sene.i li de bene:cũ cesar multa illi donasset talenta ridens sei ecit dicens se mirari demẽtiam eius si se putasset tanto eũ posse mutare si tem ptare iquit me uolui t toto fui illi experiẽd9 imperio

Decõstantia uero illiꝰ ait Tulliꝰ in li. de tuſculaniſ queſtionibꝰ. Hic cũ in manꝰ inimici ĩcidiſſet: nullũ genꝰ ſupplicii deprecatꝰ ẽ: nullũqꝫ recuſauit. vnde et uitam mollẽ, mare mortuũ appellauit. verboruꝫ ĩproperia conſtãtiſſime tolerabat. vnde ait de eo ſeneca ad lucillũ epiſtola. xcv. eleganter democritus ſolebat dicere. eodẽ loco eẽ voces imperitorũ, quo uentre redditꝰ crepitꝰ. Quid inquiebat meũ refert illi ſurſum: iſti aũt deorſum ſonant? magna demẽtia eſt uereri, ne infameris ab infamibꝰ. Dicebat ſepe Democritꝰ ut ait Gene ad lucil. epiſtola vii. vnꝰ mihi pro populo ẽ et populꝰ pro vno Hic hippocrati medico tradidiſſe fertur. q̃ ſicut corporis affectus ſe habet ita pulſus cordis motibꝰ incitatur ſicut refert boetiꝰ li. de arte muſica. Interrogatꝰ Democritus quid inter homines pecoraqꝫ diſtaret: ait: ſapienter ſentire In cõuiuio tacenti ruſtico inquit. Et doctis hoc ſolũ habes Huiꝰ be fuere ſentẽtie. Conueniẽtiꝰ ẽ ut parcitatẽ ſerues in tuoq̃ lucrũ ĩ alieno ſuſcipias damno. Parcitas neceſſitatis remediũ eſt et medicina damnorũ

De Hippocrate medico Ca. xlv.

Ippocras medicꝰ inſignis artaxerſꝫ regis per ſarum tẽpore claruit apud athenas. hic uoluptates multũ deteſtabatur, ut ait A. gelli. et ut narrat Iheroꝛ ĩ epiſtola: xxiiii: cũ diſcipulos ſuſcipiebat ipſos adiurabat anteq̃ doceret et iuramẽtũ ab eis extorquebat ut ſilentium ſermonẽ ĩ inceſſu mãſuetudinẽ habitũ morẽqꝫ ſeruarẽt prout eos diligẽtia magna docebat: fuit autez paruꝰ corpore pulcre forme grãdis capitis tardi motꝰ multe cogitationis, tar-

de locutionis .cū quiescebat,aspiciebat terrā;et fu-
it modici cibi.Uixit autem annis xcvi.narrat hie.
in q̄stionibusgenesis q̄ mulier quedam suspicione
adulterii fuerat puniēda cum filiū pulcherrimū pe
perisset vtriqz parēti dissimilem hippocras autem
hec audiēs monuit esse querendū ne forte talis pic-
tura esset in cubiculo mulieris.qua inuenta a suspi-
cione liberata est. Isidorus aūt in q̄rto ety. scribit
de ipso. medicine artis autor et repertor aqud gre
cos perhibetur Apollo'hāc filiq̄ eq̄ Esculapiq̄ lau
de et opere āpliauit sed postq̄ fulminis ictu Escula
piq̄ interiit interdicta fertur medēdi cura et ars si-
mul cū autore defecit latuitqz fere per ānos q̄ngē-
tos'vsqz ad tēpq̄ Artaxersis regis persarū Tūc eam
reuocauit in lucem curam rationabiliter infirmita
tū perscrutatq̄ hippocras sclepio patre genitq̄ in ī
sula coo. hi itaqz tres viri tot hereses inuenerant
prima methodica inuēta ē ab apolline qui remedia
sectatur et carmia Secūda ēperica id est experimē
tatiua inuēta ab Esculapio que nō iudicior̄ signis
sz solis cōstat experimentis Tercia logica'i.rationa
lis inueuta ē ab hippocrate Iste enī discussis etatū
regionū vel egritudinū q̄litatibq̄ cās et curas rati-
onabiliter perscrutatq̄ ē infirmitatū per q̄s cās et
curas rationabiliter perscrutari possz Emperici so
lā experiētiā sectātur logici experiētie rōnē adiun-
gūt methodici vero nec elemētor̄ rationē obseruāt
nec tempora:nec etates. nec cās .sz morbor̄ sub-
stātias Quodā tēpore apud athēas adeo fuit aer in
fectq̄ vt plurimi ex aeris corruptiōe defecerūt. hip
pocras aūt fecit querq̄ icidi,quę extra ciuitatē erāt

et circūquaqȝ circa ciuitatē copiosos ignes icendi. ob quā cām aeris ifectione ceſſante ceſſauit et moꝛ: bꝰ ita ꝙ saluti hoīm ē pꝛouiſuȝ Tūc atheniēſes hip pocratē ut deū adoꝛare decreueuūt.quod ille pꝛeſē tiēs rēnuit et aufugit.illi uero tanꝙ vni ex diis hip pocrati ſtatuam ereꝛerunt. Queſiuit ab hippocrate quidā de quibuſdā fediſ et hippoc.tacuit. Cui:cur ad iterrogata nō reſpōdes At ille ait.reſpōſio ſuper talibꝰ ē tacere Cuiꝰ he fuerūt ſentētie. Securitas cū paupertate eligibiliοꝛ ē ꝙ cū diuitiis timoꝛ In digētiā uitabit qui eo quod ſibi ſufficit contentatur Qui vult liber eē nō cupiat quod non pōt hēre. Qui vult i hac uita pacifice uiuere ſimilis fiat ei qui ad cōuiuiū inuitatnr qui de ōni appoſito grates agit et de defectu rerū nō murmurat Scripſit āt hippocr. libꝛos plures elegātes.quoꝛū iſti ſūt tituli.liber de lege.li.de itroductōe.li.de dogmatibꝰ.x.tractuum li.de humana natura:li.de natura fetꝰ:li.de anato mia et iuuamētis:li.de regionibꝰ li:de epidimia li: de farmaciis liber de ſecretis liber pꝛonoſticoꝛū li ber de ſignis moꝛtis et uite et diuerſarū egritudinū liber de ſignis diuerſarū ualitudinū liber de iudi: ciis egritudinū ſumptis a ſignis aſtroꝛū liber de ſi gnis ſecretis diei moꝛtis iteruētiōis et ſepulture li ber de ſignis ſecretis ſnbite moꝛtis liber de opera tione medicine liber de cōſeruatōe ſanitatis Epiſto la ad archelaū regē li:de augmēto hūoꝛū li:de fleu botbomia liber de regīe acutoꝛū liber de cura oſſiū capitis liber āphoꝛiſmoꝛū liber de egritudinibus mulierū liber de yſagogis

De euripide poeta Capitulū xlvi

Uripedes poeta ut ait boetiꝰ carentẽ libidiꝫ
ifortunio dicebat eẽ felicẽ. Hic cũ i quodã triꝫ
duo vna cũ alteſtide poeta uerſꝰ cõponeret Euripe
des i ipſo triduo tres verſꝰ tantũ· alteſtides uero cẽ
tũ cõpoſuit. Cũqꝫ alteſtides aduerſꝰ eũ gloriaretur
ꝙ ipſe in triduo centũ uerſꝰ perfacile cõſcripſiſſet il
le uero marõ ipenſo labore tres ſolũmõ adduxiſſet
Reſpõdit Euripedes. verũ vtiqꝫ loqueriſ: ſꝫ iter cẽ
tũ tuoset tresmeoshoc itereſtꝙ tui i triduo tatũmõ
mei uero i õni tempꝰ ſufficient. Hic adeo archelao
regi perſarũ charꝰ extitit et dilectꝰ ut ſentẽtiã ei cõ
ſiliorũ cõmitteret Cũ ãt a cena ipſiꝰ regisad domũ
rediret a cãibꝰ dilaceratꝰ ẽArchelaꝰ facti crudelita
tẽ tãto igenio nõ debitã expaueſcẽset dolẽs capitis
criẽs totõdit ut aitva:li:ix De beraclito phõ c xlvii

Eraclitus pbũs cognito ſcoci nõ aſianꝰ libroſ
cõpoſuit adeo obſcuros ꝙ ſtudẽtes phĩvix eoſ
itelligerẽt. Huiꝰbec ſentẽtia ẽVnꝰ dies par õi ẽ Ꝫ
tẽ i eũdẽ fluuiũ bis deſcẽdimꝰ et nõ deſcẽdimꝰ Hic
dixit deos oẽscõſtare ex igne. dixit ẽt aiaꝫ eẽ ſcitillã
ſtellaris eẽntie. hic propter ipſiꝰ nimis obſcuras ſẽ
tẽtias dictꝰẽ a phĩsberaclitꝰtẽbroſꝰ De ẽpedocle

Empedocles pbũs athẽis cla pbõ Ca. xlviii
ruit tẽpore cyri regis perſarũ. hic ut ait boet. in
prologo de arte muſica adeo nouerat ex muſi
ca de arte canẽdi ꝙ cũ eiꝰ hoſpitẽ iuuẽis quidã furi
bũdꝰ iuaderet eo ꝙ prẽꝫ eiꝰ accuſatõe dãnaſſꝫ. ipſe
ẽpedocles adeo dulciter canẽdi mõs dicitur iflexiſ
ſe ꝙ adoleſcẽtis iracũdiã tẽperauit. huius bec legi
tur ſentẽtia ut habetur i prologo libri devegetabili
bꝰ: Tria ſunt in tota reruꝫ varietate precipua ſcilicꝫ

et calicē ſuum in terram eliſit dicens. neſciebam q̄ et natura poculum preberet Dictam conſtātis animi fuit q̄ nichil de animi rigore remiſit In eodēq; vultus tenore etiā aduerſis interpellātibus perſtitit: et calcatis turbinibus fortuitorum aduerſū omnē dolorem et miſeriam vniformi durauit propoſito. Dicebat enim eū a philoſopho alienū et ſui animi impotentē. cuiꝰ uirtutis et continētie fortuna vel mors ſibi aliquid uendicaret. Diogenis continentiam ut ait Valerius libro quarto uincere non potuit magnus alexander. ad quem cum acceſſiſſet in ſole ſedentem: hortareturq; ut ſi qua ab eo preſtari ſibi uellet indicaret. vir robuſte preſtantie ait. Quod dare michi poſſes nolo. ſed rogo ne auferas quod dare non potes. Ex interpoſitione enim ſua ſolē diogeni auferebat Sic igitur alexander qui omnes quaſi nationes vicit a Diogene victus eo eſt die quo uidit aliquem cui nec dare quicquam poſſ nec eripere. Et ideo vt ait Seneca libro ſexto de beneficiis potentior fuit Diogenes Alexandro omnia poſſidēte. Plus enim erat q̄ Diogenes nollet accipere, q̄ quod ille poſſet dare. Alexander diogenē gradu ſuo temptauit pellere. ſed celerius Darium regem perſarum a regno ſuo armis pellere potuit. Hic diogenes ſuiipſiꝰ et omniū diuitiarū contemptor: in paupertate ſua uoluntaria gloriabatur. preceptoremq; ſuum Antiſthenem laudans q̄ eum fecerat pauperē Dicebat enim de illo: Ipſe me augebat. mendicuꝫ fecit et diuite. et pro ampla domo me fecit in dolio habitare. vt dicitur in libro ſaturnalium. hic duꝫ ſe

deret ad solem in via ut ait belimandus libro dec
moseptimo. et eum quidam cecus cum baculo offe
deret ait ad eum. Tolle oculum tuum. baculum eius
ipsius appellans oculum. huic ut ait Valerius li
bro quarto olera lauanti in syracusa. dixit Aristip
pus. Si dionisio adulari velles pauper non esses.
Cui ille Si pauper tu eē velles Dionisio non adu
lareris. hic ut narrat A. gellius libro secundo se in
seruitutem cuidam venundauerat. quem cum eme
re vellet xenides corinthius quid artificii nouisset
percontatus est. noui inquit liberis imperare. Et il
le miratus responsum statim eum manumisit. filios
q3 suos ei tradens. Accipe inquit liberos meos qui
bus imperes. Item vt ait Seneca libro de tran
quillitate animi Diogenis vnicus seruus matben
nomine aufugit Amico vero eius admiranti cur e
um non reduceret ait. Turpe est matben sine dio
gene non posse viuere Diogenem uero sine matben
eē non posse Dicebat autem ut scribit Tullius li
bro secundo de tusculanis questionibus: uita et fo
tuna se persarum regem superare: eoq; sibi nichil de
esset. illi autem satis nunq; foret. et ideo se illius uo
luptates non desiderare dicebat· quibus ille satura
ri non poterat. fuit etiam Diogenes mira patiētia
preditus vt ait Seneca libro tercio de ira. cum dio
genes de ira dissereret adolescentulus proteruus ī
eum conspuit. Interrogatus vero an irasceretur
contra illum ait: non irascor: sed dubito an irasci o
porteat Alia vice ut scribit Seneca ibidē cū ageret
cāz: lētul9 quidā pīgui saliua ei9 aspergit faciē: cui

Diogenes quieta mẽte dixit Affirmabo inquit coꝛã
ōnibus ⁊ lentule. falli eos qui te negant os habe1
re Ali9 verbis deboneſtauit Diogeuem et cũ illi nõ
reſpõderet interrogauit quidam cur maledicẽti nõ
daret reſponſum ait. nolo cõtẽdere cũ boĩe ſuper re,
in qua qui obtinet, uilioꝛ reputatur. Alius ſimiliter
deboneſtauit eum uerbis cõtumelioſis. nec reſpõdit
et dixerunt ei. quare non reſpõdes: ait. nõ poſſem ei
go illi reſpõdẽdo tantam deboneſtatez inferre: quã
tam ipſe ſic loquendo intulit ſibiipſi. Alius rurſum
deboneſtauit illum verbis contumelie: nec indigna
tus ẽ: et dixerunt ei: quare non indignaris: et reſpõ
dit Hic deboneſtatoꝛ meus aut eſt ueridicus aut mẽ
dax. ſi ueridicus propter ueritatẽ non iraſcoꝛ. ſi mẽ
dax eſt deeſt indignationis cauſa· ex quo ipſe nõ no
uit quid dixit. Cum quidam referret ei ꝙ quidam a
micus eius contra ipſum maledicta dixiſſet ait. An
amicus iſta dixerit dubium ẽ. de te autem ꝙ hoc di
xeris manifeſtum ẽ. Cum quidam ei nunciaſſet. cun
cti vituperant te. opoꝛtet inquit ſapientiam ab inſi
pientibus impugnari. eſſe ſe melioꝛem iudicat ma
la lingua quem carpit. ſuperat autẽ conſcientia quic
quid mali confinxit lingua Interrogatus fuit Dio
genes quid agendum ſit homini ut non iraſcatur.
Qui ait. Recoꝛdetur homo ꝙ non ſemper eſt neceſſe
ut ſeruiatur illi immo verſa vice alteri ſeruiendum
eſt. nec opoꝛtet ut iugiter obediatur illi. ſed interdũ
opoꝛtet ut obediat alteri. nec neceſſe eſt vt ſemper ab
aliis toleretur: ſed etiam ipſe quandoqz patiatur·
et cum ipſe hoc fecerit debilitabitur ira eius. fertur
de Diogene. ꝙ cum quemdam inopem rogaret·

et panē ab eo peteret. et cū circūstātes de hoc mira
rentur ait. hoc tō facio qz cōdisco ferre repulsaz Dū
alexāder rex coram Diogene trāsiret. diogenes tā-
q illū spernēs nō respexit. Cui dixit alexāder. quid
ē diogenes q me nō respicis quasi me nō indigeas
Cui ille. ad quid necesse hēo serui seruorū meorum
Et Alexāder. nūquid seruorū tuorū seruꝰ sum. ait
Sic ego preualeo cupiditatibꝰ meis refrenās illas
et subiicies michi illas ut seruiant. tibi āt cupidita
tes prevalēt et seruus earū efficeris earū obtempe
rās iussioni. seruꝰ igitur es seruorū meoruz. Alia ui
ce dū presente Diogene uersificator quidā multis
laudibꝰ extolleret alexandrū presentē. assumēs dio
genes panē cepit comedere. Qui dixerunt quid a-
gis. ait Utilis ē comedere q audire mendacia Cū
quidā hō forme turpis sed dives admodū domum
suā diogeni ostēdisset omnibꝰ i ea locis auro nitēti-
bus et ornatis in facie hominis sputt Interrogatꝰ
uero cur hoc faceret. ait Quia nichil aliud ita uile in
domo illa uidisset: ubi posset mittere sputū suū Dic
cum uidisset iuuenē bonorū morū facie tamē turpi.
Anime illiꝰ bonitas dat multū pulchritudis facie
eiꝰ Item cum uidisset quēdam decorū facie et mori
bus īhonestū. ait O q bona domꝰ et malꝰ hospes
Itē uidens quēdam ideotā super lapidem sedentē
ait. lapis sedet super lapidem. Consueuerat dioge
nes dehonestare homines scientiā odientes. et qua
dam die ascēdens in locum eminētem alta uoce cla
mauit O vos homines conuenite habeo vobis ali-
qua intimare Et cōuenientibus multis cū neminem
intelligentem uidisset ait. nō vos uoco sed homines

vos enim bestie estis qui secundū rationē nō uiuis
tis et sapiētie non studetis: Item uidit diogenes iu
uenē decorum sapientiā addiscentē. cui dixit. ben
agis. nā uis pulcritudinē tue anime tui aspectꝰ pul
critudini conuenire Infirmatus est quādoqz dioge
nes et cum eum confortarent amici dicētes. ne time
as. quia hoc a deo ē. ait, Propterea magis timeo.
Cum illi de sub capite nocte fur sacculum cuz num
mis subtrahere conaretur. et iste sentiret contemp
ta pecunia ait. Tolle infelix tolle ut facias utroqz
dormire. Cum uidisset quēdam filiam suam sepeliē
tem ait. Hodie bonum generum suscepisti. Interro
gatus Diogenes cur cynicus id ē caninus uocare
tur a philosophis ait. quia latro ignorātibus, et blā
dior sapientibus Interrogatus cur tam magnam
nutriret barbam: ut eam citius uidens et tāgens vi
rum me eē meminerim. Interrogatus cur homines
abhorreret nec uellet cuzeis uiuere ait. malos hor
reo: propter prauam ipsorum uitam. bonos uero qz
utuunt cum malis Interrogatꝰ a quibus cauere de
beat. ait. ab inuidia amici et a fraudibus inimici.
Interrogatus que hora eēt comestioui congrua: ait.
habenti quod comedat: hora ē congrua cum fames
cit: non habenti uero quando habere potest Inter
rogatꝰ quid ē infirmitas. ait corporis carcer In
terrogatus quid ē tristicia: ait. carcer anime Cū qui
dam letanter diceret diogeni se de nouo uxorē duc
isse ait: illi paruū solacium et magnam sollicitudi
nem es lucratus Uidit diogenes senem quendam
canos tengentem capillos. et ait illi Quia canos oc
cultas non propter hoc senectutem abscōdis Itē vi

dít insipiẽtem hoiem cum anulo aureo et dixit. ma-
gis te dedecorat aurum q̃ ornet Cuz quidã garru
lꝰ sophista diogeni diceret. quod ego sum tu nõ es
ego sum hõ igitur tu non es hõ: ait Diogenes. hoc
quod cõcludis falsum ẽ, quia a te incepisti. sz si uis
uerũ illud fieri, a me incipe, et a te conclude Inter-
rogatus diogenes a quodã i quo turbare facile pos
set inimicum suũ ait. q̃ tu sis ualde bonꝰ Ex celebri
bus ãt eiꝰ sentẽtiis reperte sunt iste Ad emẽdatio-
nem sui vnusquisqz nostrũ habere dz aut ualde ini
micũ aut ualde amicũ Vulgi impericiã ad res ius
tas sola cõstringit necessitas Judex bonꝰ i propria
cã nemo erit. nisi qui de se alterũ iudicare nouerit.
Qui innocentẽ dãnat seipsum vulnerat. quoniaz in
sua sentẽtia semper reꝰ erit: seipsũ punit conscientia.
nulle sunt occultiores insidie q̃ he que latẽt i simula
tione officii aut i aliquo celsitudis noie. nã euz qui
palã ẽ aduersariꝰ facile cauẽdo uitare potes. et tro
ianꝰ equꝰ idcirco fefellit. qz formã minerue mẽtitꝰ
ẽ. Omnium inimicꝰ cõmunis ẽ qui hostis suorũ est.
Si bonꝰ vis fieri a te expelle quod in alio despicis
meliꝰ est medicum adire q̃ accersire Querere me-
delam donec sanus fueris est melius q̃ tunc medi
cum requirere cum naturam exuperauerit egritu-
do Sic ergo est circa curam anime procedendum.
Si quis dederit tibi bonum cum amore consilium
presta illi fidã cum amore obedientiam Ite dicebat
diogenes Cum videris canem dimittentem domi-
num suum et sequi te cum lapidibus ipsum repelle
quia relinquet te sicut reliquit illum. Cum autẽ
Diogenes ad agonem olympiacum qui magna

grecie frequētia celebrabatur. iam senex pergeret febze in itinere apprehensus accubuit in trepidine vie: Volentib9 autem amicis eū aut in iumentum. aut in uehiculū tollere nō adquieuit' sed trāsiēs ad arboris vmbrā ait. Abite queso et spectatum pergite' hec me nox aut uictorem probabit aut uictum. si febrē uincam ad agonem veniā' si me uicerit febris ad īferna descendam. Ybi igitur per noctem elisso gutture non tam se mori ait q̄ febrē morte excludere Cūq3 dolore torqueretur et uidisset homines ad amphiteatrum cōcurrentes aiebat Qualis hominū stultitia. currunt spectare feris homines repugnantes et me pretereūt cum naturali dolore certantem moriēs aūt ut ait Tul. li. i. de tusculanis questiōib9 iussit amicis inhumatū corpus suū relinquere Et cum amici dicerēt q̄ a feris deuoraretur ait. minime: sed iuxta me baculū quo feras abigam ponite At illi Quid poteris nō sentiens: quid ergo ait. ferarum laniatus michi nō sentiēti oberunt: ob hoc cōcludēs nichil sibi obesse carentiā sepulture Claruit autē diogenes tēpore Alexandri

De Carneade phō Capi: li

Carneades phūs atbenis claruit diogenis tempore: nā cum diogene missus fuit ab atbenien sib9 ad senatū romanum Hic ut narrat Valeri9 libro octauo studiosissim9 fuit. c. enim et. x. anno uiuēdi et philosophandi finē dedit Hic tam profunde imaginationis fuit cū ad mensam sederet cogitationib9 inherens manum ad mensam porrigere obliuiscebatur Sed melissa quam loco uxoris habuit dexteram suā necessariis usibus coaptabat Animo

enim uita fruebatur:corpore uero quasi alieno et su
peruacuo circūdatus erat Hic cum Chrisippo dis
putaturus elleboro se ante purgauit ad experiēdū
ingenium attentius et illiꝰ acrius refellēdum quas
potiones īdustria solide laudis cupidis appetēdas
effecit. Idē legitur fecisse contra zenonē scripturus
Scripturus enim contra libros illiꝰ superiora cor
poris elleboro cādido purgauit. ne quid ex corrup
tis in stomacho humoribus usqz ad domicilia ani
mi redundaret et constantiam uigorēqz mētis labe
faceret.

De Platone phō Capitulū. lii.

Plato phūs atheniēsis tēpore Darii regis persa
rum natus ē pater eiꝰ ariston de genere neptu
in mater eiꝰ perictonia fuit que a Solone sapiētissi
mo traxit originē. narrat aūt Valeriꝰ libro primo
ca. de prodigiis qꝫ platoni in cuiꝰ paruulo dormiē
ti apes mel in labellis paruuli īseruerunt significā
tes illiꝰ singularis eloquii suauitatē. dicitur autez
in policrato libro primo ca. viii. qꝫ Socrates ī som
nis ex ara veneris que achademie erat uidit offer
ri sibi cygnum collum inserētem celo. rostro tangen
tem sidera· regionēqz planetaruz penetrantē et trās
cēdentē aspectus omnium et tanta uocis sonoritate
et letitia canētē ut totū mulceret orbē Sequēte die
ariston ab achademia paruum filium platonē So
crati obtulit litteris et moribus imbuēduz Quo ui
so mētis viribus ex corporis dispositione conceptis
Hic ē inquit cygnus quē nostro apolloni venꝰ acha
demica consecrauit Ut aūt in policrato dicitur teste
apulegio prius ariston dictus ē deinde a latitudine

pectoris plato Alii autē dicunt eum platonē dictuz propter latum eē in sermonib9 Inter discipulos uero Socratis adeo excellentissima gloria claruit vt ōnino ceteros obscuraret.et cum esset athenis apud suos honesto loco natus et ingenio mirabili. longe suos condiscipulos anteiret et ōnium sapientissim9 haberetur ut a studiosis iuuenib9 certatim athenis doctorem querentibus plato peteretur Ipse nili fluminis inexplicabiles ripas et uastissimos campos effusamqz barbariez egiptiorū uelut discipul9 peragranit et a sacerdotib9 illi9 gētis geometrie multiplices numeros celestium rationū obseruatōe percepit:didicitqz ibi quecūqz illic alicui9 subtilitatis habebantur et docebātur:et inde in italiā uenies ut ab archyta tarentino pythagoze precepta percipe: ret.ibi quicquid italice phie florebat auditis eminentioribus i ea doctoribus facillime cōprehēdit. Cum autē in egiptū proficisceretur litterarū quas prosequebatur scientiam adepturus se a pyratis capi et venundari preuidit in somnis:quod cū iret cōtigit.nam capt9 ē et uenundatus a pyratis sz tamē qz phūs ut ait Jhero.in epistola ad paulinū.maior emēte se erat cito manumissus fuit.fertur enim ter i sicilia uenisse.primo ut archytā audiret et historiam cerneret nature in ethna et incendiorū intelligeret rationem.secūdo rogatu dionysii ut syracusanis assisteret et ut municipales prouincie illi9 discerent leges.tercio ut fugiētem diogenē restitneret patrie sue venia a dionisio impetrata Et in his omnibus adeo diligēs extitit.ut a studiis aut officiis philosophie nullo vnq̄ tempore suspenderetur Hic ut nar-

rat Jheronim9 contra Jouinianū cum eēt diues et thozos eius diogenes intosis pedibus conculcaret ut posset vacare philosophie elegit achademiam uil lam ab athenis pzocul non solum desertam sed et pestilentem: ut a cura et assiduitate mozbozum libi dinis impetus frangeretur. discipuliqz sui nullam aliam sentirēt voluptatem. nisi earum rerū quas dis cerent. vnde et quidā ex ipsis ut liberius phīe uaca rent oculos sibi effodisse feruntur. fuit autem Plato abstinentia moderatus et ideo non laboribus frac tus sed uita longeuus. Ait enim Tulli. de tuscul. q. libzo. i. cp cum timotheus clar9 atheniset pzinceps ciuitatis cenasset apud platonem eoqz conuiuio de lectatus eēt uidissetqz platonem post triduum ait il li Tue cene non solum in pzesentia sed etiaz postero die iucunde sunt. fuit insuper plato uirtuosus ī moz tificatione libidinum. nam cum in phedrone doce at ut ait macrobi9 libzo pzimo homini non sua spō te moziendum in eodem tamen dialogo dicit moz tem philosophantibus appetendam et ipsam philo sophiam esse meditationem mortis. sed hec contra ria sibi non sunt. quoniaz duas mortes hominis no uit. quarum vnam natura: aliam virtutes pzestant Homo enim mozitur cum anima cozpus relinquit solutum lege nature. mozi etiam dicitur cum ani ma adhuc in cozpoze constitura cozpozis illecebzas philosophia docente contemnit et cupiditatum dul ces insidias reliquasque omnes excludit passiones Hanc autem mortem dicit Plato sapientibus maxi me appetendam. illam uero quam omnibus natura

cõſtituit.cogi uel inferri uel accerſiri uetat Itez in phedrone ait Imperfectus quidẽ et immũdus i infernum abiens manebit.perfectus et purgatꝰ binc tranſiens cum deo habitabit. Item ut narrat Valeriꝰ libꝛo quarto ca.de moderatiõe.Cũ plato aduerſus ſerui delictum uehemẽtiꝰ exarſiſſet ponere illuz ſtatim tunicam et pꝛebere ſcapulas uerberibꝰ iuſſit:ſua manu ipſum ceſurus.poſtmodũ intelligẽs ſe iraſci ueritus ne vindicte modum excederet manũ quam ceſurus erexerat ſicut in altũ fuſtulerat ſuſpẽſam tenebat et ſtabat percuſſuro ſimilis.a Speuſippo aũt amico ſuperueniẽte interrogatꝰ quid agerz exigo inquit penas ab homine iracundo. oblituſqz iam ſerui.quia alium quem potiꝰ caſtigaret inuenerat abſtulit ſibi in ſeruũ pꝛopꝛiũ poteſtatẽ Tu iquit o ſpeuſippe ſeruulũ iſtũ uerberibꝰ obiurga. timeo enim qz iraſcoꝛ ne plus faciam q̃ opoꝛtet. nolo aũt ut ſit ille in eius poteſtate qui in ſua non ẽ.deforme enim exiſtimauit ut parem repꝛehẽſionẽ culpa ſerui et platonis animaduerſio mereretur. narrat etiam Valeriꝰ li.quarto q̃ retulit quidã platoni xenocratẽ diſcipulũ eiꝰ multa de eo ipꝛoperia fuiſſe locutũ et cum illo ſine ulla cunctatione criminationẽ reſpueret.inſtabat criminatoꝛ querẽs cur ſibi fides nõ adhiberetur Reſpondit Plato nõ eẽ credibile:ut ab eo non diligeretur quẽ tantũ ante amabat Cũqz hoc ille iuramento affirmaret ait plato.nunq̃ xenocrates illa dixiſſet niſi ea expedire penitus iudicaſſet Hic vt flauianus hiſtoꝛiographus refert ut hebetur in policrato li.viii.facies ſuam ſepe videbat in ſpeculo non curioſitatis uel compoſitionis gratia ſed vt

uideret quantū peregrinatio. studii feruor. acumen
temporis. processus etatis de naturali statu mutas
set faciet iudicio ut seruaret ac releuaret naturam.
ne labore nimio et insueta dieta corrumperetur In
terrogatus plato in quo quis sapientiam adipisci
posset: ait In nō expectando que non euenire possūt
nec de preteritis recordari Interrogatus per quid
cognoscitur sapiens ait Sapiens cum vituperatur
nō irascitur. et nō extollitur cum laudatur Interro
gatus per quid homines cognoscuntur ait Homies
et uasa testea simili modo probamus. illa quidez in
sono: hos uero in sermone cognoscimus Interroga
tus quanto cēsu debet homo esse cōtentus ait Tātuz
acquirat quis ꝙ defectum nō habeat in eo quod ei
necesse est et ꝙ nō expediat ei hominibus adulari.
Interrogatus quis esset inter homines fortior. Res
pōdit qui propriam potest iracundiam vincere.
Interrogatus quis ē inter homines debilior ait.
Qui suum nō potest celare secretum. Interrogatus
quis inter homines ē potentior ait Qui suaz scit ab
scōdere paupertatē Interrogatus quis est inter ho
mines temperantior ait Cui sufficit quod habet In
terrogatus quis est homo bonorum morum ait. qui
malorum morum hominem pati potest. interrogat9
an verecundum sit homini canum esse ait nō est ve
recundum seni si capillorum albedinem sed si mo
rum ineptitudinem patiatur Interrogatus qualiū
locorum uel vrbium habitatio sit uitāda ait nō ha
bites terram in qua sumptus lucra exuperāt in qua
mali preualent bonis et ubi plurimum domini mē
tiuntur Interrogatus in quo quis principum grāz

obtiere possit ait Si uolueris ipiptētis p̄cipis gra
tiam obtinere: ipsi9 sequere uolūtatē. si uero sapiētis
que ad rem nō pertinēt uel cōtra rationē sunt osten
dere nō omittas Cū uidisset plato dyonisiū tyrannū
sicilie et cozpus suū circūseptū costodibus. cur tantū
malum inquit feciſti ut a tam multis neceſſe habeas
custodiri Ztem uidit quēdam dilapidantē agrosu
os et dixit Terra deuozat bomines et iſte deuozat
terram. Platonis uero eligātia quedā dicta sunt hec
Tunc beatus et felix cēsendus ē ozbis terrarū cuz
sapientes efficuntur reges aut reges efficiūtur sa:
pientes Qui reipublice pzofuturi sunt duo pzecep:
ta teneāt. vnū ut utilitatē sic tueātur ciuiū ꝙ quecū:
qz agūt ad eā referāt: oblīti cōmodozū suozum Al:
terum ut totū cozp9 reipublice currēt ne dū aliquā
partē tueātur totū deserāt. parū deē cū subditos op
primit magistrat9 acsi caput cozporis adeo intumes
cat ut a mēbris aut ōniuo aut sine moleſtia ferri nō
possit. Hāc āt passionē sine grauissimo dolore mem
brozū tolerari aut curari ipossibile ē Si uero incu
rabilis fuit passio. sic uiuere mozi ꝙ miserabiliusē
miseris aūt nichil utilius ꝙ utcunqz finire miseriā
Zdem cū in subiectos potestas seuit idē ē acsi tutoz
pupillum persequatur uel cū suo mucrone iugules
ob cnius defensionē ab eodē traditum tibi gladiū
accepisti. Re nāqz publica frui iure pupilli percele:
bze ē et eam tunc demum recte pzocedere cū caput
eius se inutile eē cognoscit. nisi fideliter mēbris co:
hereat. Zdē qui suam animā que vnica ē gubernare
non potest: quomodo multozum bominum guberna
tozerit. Ztem dicebat expedit sensato ī dulcedie pos

tuū medicine amaritudinem memorari Item dice
bat hominē debere in speculo sepiꝰ suā faciem in tu
eri quam si uiderit decorā indigne feret agere turpe
opus. si uero turpem censuerit uerebitur simul duo
turpia aggregare Dicebat etiam plato duos eē mū
dos. vnum intelligibilē in quo ueritas habitat. alt
um uero sensibilem quem manifestum ē nos uisu ta
ctuqꝫ sentire. itaqꝫ illum uerum: istum uerisimilem
ad imaginem illius factuꝫ eē dicebat De illo ut aie
bat in ea anima que se cognoscit expolitur ueritas
et serenatur. De hoc autem in stultorum anima non
scientia sed opinio generatur Item dicit escam ma⁹
lorum esse voluptatem eo scꝫ ꝙ ea capiuntur boīes
sicut hamo pisces. idem si sapientie forma oculis ui
deri posset ad amorem sui omnes maxime incitaret
idem. non potest cōprehendi forma iustitie. nisi pri
us iniustitie series discutiatur. idem. nō solum scien
tia que remota est a iustitia calliditas potius ꝙ sa⁹
pientia appellanda est. verum etiam animus para
tus ad periculū si sua cupiditate non omnium utili⁹
tate impellitur. audacie nomen habet non fortitudi
nis. illa est uerissima iustitia que apud inferos serua
tur. Triumphus est innocentie non peccare ubi lice
at posse. in quem plus potes peccare desine. mors
philosophantibus appetenda est. ipsaque philoso⁹
phia meditatio ē moriendi Totius phie robur ē pa
tientia. idem. duas corporis extremitates nec assue
fieri debere molliciei capitis atqꝫ pedum Cum enī
habuerīt firmitatē cetera robustiora sūt. Cū libera
sit aīa et domina passionū uicere seipsū oīm victori
arum prima ē et optima. vinci autē seipsum a seipso

obtiere possit ait Si uolueris ipiētis pricipis gra
tiam obtinere:ipsi9 sequere uolūtatē.si uero sapiētis
que ad rem nō pertinēt uel cōtra rationē sunt osten
dere nō omittas Cū uidisset plato dyonisiū tyrannū
sicilie et corpus suū circūseptū costodibus.cur tantū
malum inquit fecisti ut a tam multis necesse habeas
custodiri Item uidit quēdam dilapidantē agrossu
os et dixit Terra deuorat homines et iste deuorat
terram.Platonis uero eligātia quedā dicta sunt hec
Tunc beatus et felix cēsendus ē orbis terrarū cuz
sapientes efficuntur reges aut reges efficiūtur sa-
pientes Qui reipublice profuturi sunt duo precep-
ta teneāt.vnū ut utilitatē sic tueātur ciuiū ꝙ quecū-
qz agūt ad eā referāt:oblīti cōmodorū suorum Al-
terum ut totū corp9 reipublice currēt ne dū aliquā
partē tueātur totū deserāt.parū deē cū subditos op
primit magistrat9 acsi caput corporis adeo intumes
cat ut a mēbris aut ōniuo aut sine molestia ferri nō
possit.Hāc āt passionē sine grauissimo dolore mem
brorū tolerari aut curari ipossibile ē Si uero incu
rabilis fuit passio.sic uiuere mori ꝙ miserabilius ē
miseris aūt nichil utilius ꝙ utcunqz finire miseriā
Idem cū in subiectos potestas seuit idē ē acsi tutor
pupillum persequatur uel cū suo mucrone iugules
ob cnius defensionē ab eodē traditum tibi gladiū
accepisti.Re nāqz publica frui iure pupilli percele-
bre ē et eam tunc demum recte procedere cū caput
eius se inutile eē cognoscit.nisi fideliter mēbris co-
hereat.Idē qui suam animā que vnica ē gubernare
non potest:quomodo multorum hominum guberna
tor erit.Item dicebat expedit sensato ī dulcedie pos-

tuū medicine amaritudinem memorari Item dice
bat hominē debere in speculo sepi9 suā faciem in tu
eri quam si uiderit decorā indigne feret agere turpe
opus, si uero turpem censuerit uerebitur simul duo
turpia aggregare Dicebat etiam plato duos eē mū
dos. vnum intelligibilē in quo ueritas habitat. alt
um uero sensibilem quem manifestum ē nos uisu ta
ctuq3 sentire. itaq3 illum uerum: istum uerisimilem
ad imaginem illius factuz eē dicebat De illo ut aie
bat in ea anima que se cognoscit expolitur ueritas
et serenatur. De hoc autem in stultorum anima non
scientia sed opinio generatur Item dicit escam ma3
lorum esse voluptatem eo scz q9 ea capiuntur hoīes
sicut hamo pisces. idem si sapientie forma oculis vi
deri posset ad amorem sui omnes maxime incitaret
idem. non potest cōprehendi forma iustitie. nisi pri
us iniustitie series discutiatur. idem. nō solum scien
tia que remota est a iustitia calliditas potius q9 sa3
pientia appellanda est. verum etiam animus para
tus ad periculū si sua cupiditate non omnium utili3
tate impellitur. audacie nomen habet non fortitudi
nis. illa est ueriissima iustitia que apud inferos serua
tur. Triumphus est innocentie non peccare ubi lice
at posse. in quem plus potes peccare desine. mor3
philosophantibus appetenda est. ipsaque philoso3
phia meditatio ē moriendi Totius phīe robur ē pa
tientia. idem. duas corporis extremitates nec assue
fieri debere mollicie capitis atq3 pedum Cum enī
habuerīt firmitatē cetera robustiora sūt. Cū libera
sit aīa et domina passionū uicere seipsū oīm victori
arum prima ē et optima. vinci autē seipsum a seipso

turpissimum ẽ et pessimũ Idem dicebat. Eundem fac finem discẽdi et uiuẽdi. discẽdo igitur ne defici as. littere enim insipiẽti animo tanq̃ baculus infir mo corpori reperte sunt. idem. mali mores inficiũt opera. nõ poteris eẽ patiens donec tuis cupiditatis bus preualeas Item dicebat de tribus doluit ani ma sua scz de largo diuite qui uenit ad paupertatẽ de honorabili qui despectionem incurrit. de sapiẽte quem sapiẽtia deserit Duo disputatores nõ habent inter se odium. quia questio eorum ẽ ad idez: et si al ter alterum intendit vincere hoc ideo fit q̃ quilibet eorum conatur alterum ad suum sensum reducere. Utilitas hominis cognoscitur in multiloquio. elatos sperne nisi mala opera eorum deserant Uindicta vbiqz ẽ damnosa Oportet dominũ secedere a popu lo et nõ familiariter cõuersari cum eis alioquĩ des picietur Reges hos maxime diligãt quos sciunt cu piditates uicisse Si pater nõ studet instruere filiuz artem uel scientiam quib9 alatur proficiat uel lucre tur: filiꝰ ille nõ tenetur necessitatibus prouidere pa ternis Iniuriator excusat se cõsuetudine. bonꝰ rati one. magni cordis ẽ qui non recipit ex paupertate grauamẽ. nõ utaris operibꝰ dũ uerba sufficiũt Uti le ẽ tacere quãdoqz etiã si sciẽter dicere posset. meli us est in obitu relinquere diuitias inimico q̃ in uita pauperẽ eẽ et petere ab amico Caue ab inimico po tẽte et domino predatore. fuit aũt cõsuetudo plato nis ut ait helinãdus libros suos intitulare nomini bus magistrorũ suorũ uel eorum qui magistros su os docuerũt ut maiorẽ ex eorũ nominibus auctori tatem ex uerbis et ratiõibus suis adquirerẽt. Hinc

sunt libri eiꝰ appellati Timeꝰ phedron gorgias et pythagoras Scripsit ãt duos libros de republica. et de legibꝰ decẽ i quibus multa preclara sunt In phedrone enĩ suo quã trãstulit Cicero validissimis argumẽtis aie immortalitatẽ asseruit Et põt oratiotinatio i vniꝰ syllogismi cõpendiũ ita redigi Anima ex se mouetur.quod ex se mouetur prĩcipium est motꝰ.quod ãt principiũ motus ẽ natũ nõ ẽ: et quod natũ nõ ẽ imortale ẽ:igitur aia imortalis ẽ Quidã ãt Teobrocus imitator doctrine eiꝰ cũ legisſ librũ platonis de imortalitate anime e muro se precipitẽ dedit pre desiderio uite melioris.mortuꝰ ẽ ãt plato tẽpore philippi regis macedonũ ut ait Seneca in epistolis anno.lxxxi.natalis sui die sine ulla deductiõe.Ideoqꝫ magi qui tũc athenis erãt imolauerũt defuncto.amplioris eũ fuisse sortis diuine ꝙ humane arbitrati:qr cõsummasset perfectissimũ numerũ quẽ nouem nonies multiplicata cõponunt.

De Aristotele phõ Capitu.liii.

Ristoteles phũs eximius gẽte macedo patria stragyranꝰ platonis discipulꝰ fuit Est ãt stragyra ciuitas tracie vicina olympo mõti.filiꝰ autez fuit nichomachi et phestiadis qui ab esculapio descenderunt.nichomacus autem medicꝰ fuit Amynte regis macedonum patris philippi Hic Aristoteles adhuc iuuenis existens doctrinam eloquẽtie docuit factus autem annorum.xvii.mittitur athẽas vbi adhesit socratitribꝰ annis.quo mortuo adhesit platoni ãnis.xx.et tantam adeptus est dilectionem platonis et diligentiam circa studium philosophieꝙ pla

to domum Aristotelis domum lectoris vocabat et
sepe dicebat.eamus ad lectoris domum. et ipso ab
sente a lectione Plato clamabat. intellectus abest.
surdum est auditorium. Victante venerationis a
pud Philippum macedonum regem fuit.q̄ nato si
bi filio Alexandro ei scripsit epistolam in hec uerba
Philippus.Aristoteli salutem dicit.filium michi ge
nitum scito.de quo equidem diis gratiam ago.gau
deo quoqz non tam proinde q̄ natus est. q̄ pro eo
q̄ eum nasci contigit tempore vite tue.Spero enim
q̄ edoctus a te dignus existat et nobis et regni suisce
ptioni .Vixit autem Aristoteles post Platonis mor
tem annis viginti tribus.partim quidem docens a
lexandrum Philippi regis filiū.partim cum eo mul
tam circuens terram.partim libros componens
partim vero doctrinis innitens . Post mortem au
tem Platonis scholas eius assumpsit Aristoteles et
docendo philosophiam multos discipulos conqui
siuit. Tandem inuidus quidam sacerdos suasit a
thenensibus vt Aristotelem cogerent ydola adora
re.quod sentiens Aristoteles inde recedens ad ter
ram suam stragyram se reduxit metu compulsus.
ne id sibi inferrent quod Socrati intulerunt. quem
peremerunt veneno. Ibiqz vacabat elemosinis
insistendo pupillos et orphanos maritando et eos
dem gubernando. Huius elegantia quedam di
cta sunt hec . De semetipso in neutram partem lo
quendum est.quoniam qui se laudat vanus est. qui
se vituperat stultus est. Cecus alium quomodo
potest ducere.pauper alium ditare. honore carens

quem honorabit. Dies suos morte preuenit. qui regi repugnat. Rex qui vilem opprimit suum perdit honorem. insipientia est socius prauus. ira non sit nimis aspera neqz lenis. quia vna luporum conse quitur mores. alia puerorum. Qui benefaciendi posse non habet: saltim a malis abstineat. Animus procliuis ad vicia scientie non recipit incrementuz Sicut igne aurum sic homo suis probatur oneribꝰ Rex persarum a culmine sui dominii satis depressꝰ extitit ex quo subiectos nominare seruos cepit quos vice patris regere debuit. Proprietas discretionis est eligere bonum: verborum acceleratio subito facit errare. non est differentia inter puerum etate et puerum moribus. Antiquitas opera facit senescere. Ratio nunq̃ mentitur. idem. Utile consilium esse dicebat vt homines post voluptates abeuntes et preteritas considerarent vt sic considerate minuerentur. quoniam fesse voluptates penitentie que plane animis hominum sunt subiecte: quo minus cupide appetantur. Dicebat etiam se vnum solum panpertatis incommodum pati. q̃ non posset egentibus subuenire. item nunq̃ verecundiores esse debemus q̃ cum de diis agitur. Item viri boni est nescire uel pati vel facere iniuriam. Iniuria iniuste irrogata eius est infamia qui facit Aduersus inimicos inter parietes nostros victoria est querenda Si enim linceis oculis homines vterentur: et eorum visus queque obstantia penetraret: nonne introspectis visceribus etiam pulcherrimum illius philosophi Alcibiadis superficie

corpus turpissimum uideretur Te ergo pulchrum uideri non tua natura. sed spectantium oculorum infirmitas facit Difficile ẽ in re prospera amicos probare: in aduersa semper facile Debẽt boies uitam senectuti litterarũ eruditiõe parare Itẽ dicebat de duob9 generibus hominũ uehemẽter admiror scz de illo in quo bõa nõ sunt. et tamen si de ipso dicãtur acceptat et gaudet Et de illo de quo mala proferũtur que i eo nõ sunt et turbatur exide Sicut viso recipit lumẽ ex adiacente aere. ita anima lumen scientie et documẽtis· Item dicebat radices disciplíne eẽ amaras fruct9 uero dulces Itẽ dicebat tribus idiget disciplĩa natura documẽto et sollicitudie· itẽ dicebat ex parẽtib9 borabiliores eẽ eosqui istruũt q̃ qui solũ generãt. quoniã hi quidẽ dãt uiuere: illi uero bene uiuere. itẽ dicebat amicis O amici nullus amicus Reprehẽs9 ẽ aliquando Aristoteles q̃ iniquo homini elemosinam dederat: qui respondit nature non malicie misertus sum. Percõtãti cuidam. quare bonis multos annos bonos offerimus ait Cecí est interrogatio. Cuidam iactanti se q̃ esset de ciuitate magna ait. non est considerandum ex qua patria quis ortus est: sed quali patria dignus. Redarguens aliquando athenienses dicebat eos adinuenisse argumentationes et leges. sed solum argumentationibus eos uti dicebat. legibus uero minime interrogatus Aristoteles quale lucrum acquireretur mentientibus: ait. q̃ dicunt ueritatẽ nõ mentiri. interrogat9 quid cito senescit respondit. gaudiũ interrogat9 quid ẽ spes ait. iuge somniũ. interrogat9 i quo differũt disciplinati ab

indiſciplinatis. ait ſicut differũt uiuentes a mortuis Interrogatus quid ẽ amicꝰ ait. vna anima ĩ duobus corporibus cohabitans. Interrogatꝰ quid ſibi ex phĩa acquiſiſtꝫ ait. nõ coacte facere que aliqui ob timorem legis faciunt Interrogatus quomodo proficiunt diſcipuli: ait. ſi actu docẽtes ſequãtur absentes uero nõ expectent. Interrogatꝰ quid amicis offerre debemus: ait. ea que nobis optamꝰ offerri. Interrogatus ab Alexãdro quo docẽte profiteretur ſe ſcientem. rebus inquit ipſis que non nouerũt mẽtiri Tranſcẽdit autem Ariſtotelis phĩa humanã mẽſuram nichil diminuẽs tractãdo de eo. ſꝫ multa ad ipſam adiiciens et ex ſui ſollertia totam direxit philoſophiaꝫ. Tractauit aũt omnes phĩe partes et precepta dedit ĩ ſingulis. ſed preceteris rationalem redegit in ius ſuũ vt appoſitione ſua uideatur omnes alias excluſiſſe. ita ut cõmune nomen omnium phõrum antonomatice ſibi proprium eẽ meruerit. facũdus autem fuit eloquio. ſed yberior ſenſibus agilitatem corporis et perſpicaciã ingenii habens Vixit autem annis. lxii. in optimo mentis uigore perſiſtens ut patet in libro de vita eius Cumqꝫ iam ad dies ultimos adueniſſet omnis diſcipulorum eius chorus uenit ad eũ obſecrans ut eis eligeret quez uellet eẽ ſui magiſterii ſucceſſorem Erãt aũt inter ceteros duo excellentiores ſcꝫ Teophaſtus et menedemus qui ingenio et doctrina ceteros precellebant quorum primus erat ex inſula leſbio: ſecũdꝰ ex rhodo. Reſpondit Ariſtoteles id ſe eẽ facturum cum tẽpus adeſſet: poſt breue tempus cum preſentes eẽnt qui hoc petierant cum biberent yinuꝫ dixit eis illud

insalubre sibi et amarum et asperum.ideo queri de bere rhodium vinum uel lesbiuz ut probaret quod sibi utilius iudicaret.et cum de vtroqz bibisset vi⁹ num vtrumqz laudauit.sed lesbium pretulit. Intel leterunt autem omnes q Teophrastuz menedemo pretulisset.erat enī moribus insignior et lingua sua uior Defuncto ergo Aristotele ad Teophrastū om⁹ nes discipuli accesserunt.Composuit autem Aristo⁹ teles libros multos scilicet De arte logica. librum cathegoriarū vnū.libros perihermenias ii.libros priorum analecticorū ii.libros topicorū viii.libros elenchorū ii De artibus librum vnum.de contenti onibus libros ii.de solutionibus contentiosis li.iiii de diuisionibus sophisticis libros quatuor.de con⁹ trariis vnum De genere specie et proprio vnuz. de cōmentis argumentatoriis iii Propositionesde vir tute.ii.de instantiis vnum.de dimensionibus libros xvii.de diffinitionibus libros septem. de syllogis⁹ mis ii.de syllogisatione et diffinitione unum.de gu bernatione et vniuersi accidente vnum⁹ de anteto⁹ picis vnum.de topicis circa diffinitiones duos.de methodis duos.de bis que multipliciter dicuntur uel secundum additionem vnum. de principio du⁹ os.de interrogatione et responsione duos. de pro⁹ positionibus vnum.de propositionibus cōtentiosis vnum.de cōpendiis octo⁹ de diuisione vnum.de dif⁹ finitiōe.xiii.de argumentationibus libros duos Propositiones argumentatiue xxv.de diuisionibus cōceptionum ii.de diction⁹ duos Phisicorum octo de generatione et corruptione duos.de anima tres de celo et mundo quatuor.de sensu et sensato vnum

De memoria et reminiscētia unum. de somno et vi-
gilia vnum. de morte et vita vnuz. de iuuentute et se
nectute vnum. de vegetabilibus et plantis duos. de
inundatione nili vnum De animalibus xix De lon-
gitate et brevitate vite vnum: de quatuor elementis
tres De mole corporis vnum De cōpositis anima-
libus duos De siphionomia vnuz De philosophia
tres De motu vnum: propositio de anima i: de na-
tura tres: de naturalibus vnum: metheororū quatu
or: metaphysice xii: de lapidibus vnū: de fortuna v-
num: de poetria anos: de cognitione artium duos
de arte vnum: de arte rethorice duos: de arte alia v
num: de cōtentionibus rethoricis vnum: de electiōe
anatonorum vnum: de persuasiōe vnum: de cogni-
tiōe duos: de poeticis disciplinis ii: de perspectiua
tres: de astronomia vnum De signis hiemis vnum
de visibili vnum. de poetis tres De exhortatiōibus
vnum de oratiōe vnum de doctrina uel disciplina
vnum de idea vnum de passione vnum de mathe-
maticis vnum de arte introductoria ad diuina vnū
de musica vnum de tragediis vnum de discolia v-
num de indiuisibilibus athomis septem de mecha
nichis vnum de negatione artis practice duos de
medicinalibus tres de disciplina vnum de dubiis
cōmercii sex de parabolis vnum de probleumati-
bus physicis et medicinalibus vnum de prouerbi-
is vnum de ethicis decē. de politicis octo de politi-
co auditu octo de iusticia quatuor de iustificationi
b9 i de bono i de bonovtili i Itē de bono iii de ama
tiuis i de positiōib9 amatiuis ii de libero arbitrio
i de iusticia ii de dispēsatōe i de passiōib9 ire i De

ebrietate i.de matrimonio i·de aicicia i. de mozali
bus quiuqz.de ingenuitate i.de cõcupiscẽtia i.de di
uitiis i.de conuersatiõe ciuili ii.de primitiua philo
sophia iii.de lege constitutiua i.de legib9 iiii.de ob
iurgationibus dionysiaticis i.de doctria Speusip
pi et zenocratis i:cõtra timeũ et quedã primitiua i.
contra melissum i.cõtra archimedẽ libzum i. cõtra
gozgiam i· contra pithagozicos i.cõtra zenocratem
vnũ.cõtra zenonem i. De pithagozicis i.de olympi
aticis i.de apolline libzum i.de elẽchis apollinicis
vnũ De cõditione ciuili necessaria. leges clx.que sũt
adimocratice:lycurtice aristocratice et tyrãnice: de
colonis ad alexandruz i:de regno adeundo i:de di
cto seruãdo ad alexandrũ i· Item cum alexãdro ua
dens composuit histoziam ducentarum quinquagi
ta politiarum Item scripsit epistolas ad philippuz
et alexandrum et ad mnltos alios:laertius de uita
et moribus philosopbozũ a quo ut plurimuz pzedi
ctozum libzozũ Aristotelis tituli habentur scribit q̃
numerus libzozũ aristotelis ascẽdit ad trecẽtos ali
bi tamen legitur q̃ in vniuerso composuit tractatus
mille

De zenophilo phõ Capitulũ liiii

Zenophilus phũs pythagozicus calcedonẽsis
uixit annis centum et quinqz oĩs humani inco
modi expers et in summo perfectionis doctrine splẽ
doze mortuus est

De Phedrone phõ Capitulũ lv

Phedron helidensis Socrati et Platoni fami
liaris ualde fuit ambozum discipul9 fuitqz philoso
phus illustris et nomine eius plato libzum de im-

mortalitate anime intitulauit

De Heschilo poeta Capi.lvi

HEschilus poeta tragediarum scriptor natione siculus casu mirabili mortuꝰ fuisse legitur Refert enī Valerius libro nono ꝙ quadaꝫ die mensa vrbis in qua morabatur egressus quodā loco resedit.aquila uero testudinem ferens in altuꝫ ut supra lapidem dimitteret quatenꝰ ea fracta carnibꝰ vis ceretur splendore capitis poete elusa.erat enim capillis uacuum capiti eius allisit quo vulnere Hes chilus mortuus ē.Claruit aūt tempore Darii regis persarum

De Speusippo phō Capi.lvii.

SPeusippus phūs insignis discipulus platonis fuit et nepos eiꝰ ex sorore Huiꝰ legitur illa sententia quā in laudantē se protulisse fertur Adulator inquit desine nichil proficis cū te intelligam Cū Epicurus voluptatē summū bonum putaret.antisthenes autē socraticus summuꝫ malū dolorē Hic speusippus voluptatē et dolorē duo mala eē dicebat et opposita inter se bonum āt quod vtriusqꝫ medium foret.

De apulegio phō Capitu.lviii.

APulegius afer phūs platonicus athenis claruit.in greca et latina lingua doctissimꝰ Hic platoni successit et libros plures scripsit.vnū de vita et moribus platonis.aliū uero qui intitulatur de deo socratis.in quo ponit duodecim nomina deorū inuisibilium:quos tamē intellectu comprehēdimꝰ scz Juno:vesta:minerua:ceres:diana:venꝰ:mars:mercuriꝰ:iuppiter:neptunꝰ:vulcanꝰ:apollo Idez in eo

dem dicit demones sunt genere animalia:ingenio ra
tionalia:animo passiua:corpore aerea:tẽpore eter
na.ex his quinq3 tria sunt hominib9 cõmunia.quar
tum eorum proprium.quintum cõmune cũ diis im
mortalibus habẽt Item aliũ qui intitulatur de cos
mographia.Itẽ alium quem in.xii.libros distinxit.
quem asinum aureũ intitulauit.ubi scribit sibi ac
cidisse.q accepto veneno sibi a muliere dato huma
no animo permanente visum illi fuit q in asinuz fu
isset mutatus a qua illusione postmodũ ẽ curatus:
Huius be sunt sententie in li.qui dicitur de deo so
cratis Solet eẽ apud prudẽtes viros i operib9 ela
boratis iudicatio restrictior Jn rebus subitaneisve
nia prolixior.nulla enim res põt eẽ eadem simul fe
stinata et examinata.nec ẽ quicquid oĩm quod habe
re possit laudem diligẽtie simul et grãm celeritatis
nichil ẽ deo simili9 q̃ vir animo perfecte bonus ni
chil ẽ eque mirari q̃ cum omnes cupiãt optime vi
uere et sciãt nõ alia re q̃ animo viuere nec fieri pos
se ut optime viuãt nisi colatur anim9 et tamẽ animũ
nõ colunt boies Oculi enĩ curãdi sunt ut acriter cer
natur.pedes cùrandi sunt ut celeriter curratur.bra
chia vegetãda sunt ut fortiter pugnetur.sicet anim9
colendus ẽ ut bene uiuatur Alie sciẽtie possunt igno
rari sine erubescẽtia sicut rõ pigẽdi psalliẽdi siue cã
tãdi quas uir bon9 põt sine animi uituperatiõe con
tẽnere.sz nescire bene uiuere nũq̃ audebis dicere
sine pudore Jdẽ eque homines spectare debem9 vt
equos quos mercamur neqz enim in equis emendis
phaleras cõsideram9 et baltei polimina inspicim9
sz equũ ipsũ nudũ et solũ ut sit ad speciẽ bonest9 ad

cursum uelox.ad uecturā ualidꝰ Sic ergo et ī bōibꝰ
cōtemplādis noli aliena estimare sꝫ ipsum bominē
penitꝰ cōsidera.aliena uoco que parētespepererūt
et que fortuna largita ē ut prosapiam inuidiosasdi
uitias generosus.parētes laudas.diues ē nō crede
fortune. Juuenis ē abibit in senectutem.formosꝰest
expecta paulisper.et nō erit.at si bonis artibꝰ doc-
tus ac optime eruditus et quantū licet homini sapi
ens tūc ipsum hominē lauda.hoc enī nec a patre be-
reditariū ē nec a casu pēdulū nec a corpore caducū
nec ab etate mutabile·hec oīa mēs socratis habuit
et ideo cetera habere cōtēpsit Scripsit īsuper apu-
legiꝰ librū oratoriū cōtra emilianū·ubi iter cetera
paupertatē cōmēdās ait.nō ē erubescēda exprobra
tio paupertatis Est enī paupertas pbis acceptum
crimē et ultio profitendū Est ei paupertasphie ver
nacula ē frugi sobria parua potēsemula laudis ad
uersuꝫ diuitias possessa habitu secura cultu simplex
cōsilio bene sana.neminē vnq̄ superbia īflauit. ne-
minē potētia deprauauit.neminē tyrānide effrena-
uit Delicias uentis et igniū nec nult ullas neqꝫ po
test.quippe bec et alia flagitia diuitiarū alumni ha
bere solēt et maxime queqꝫ secula si ex oī memoria
hominum percensemꝰ.nullū in his pauperē inueni
es Paupertas apud secula omniū ciuitatū cōditrix
omniū artiū reparatrix omnium peccatorum inops
omni glorie munifica.cunctis laudibus apud om-
nes nationes perfuncta. Eadem est paupertas in
Aristbide iusta.in phanone benigna. in Epimeni-
de strennua in socrate sapiens in homero diserta:ea
dem paupertas etiam populo romano imperium a

primordio fundauit:quapropter usq3 i hodiernum diem simplo catino fictili diis immortalib9 sacrifi cia offerre dinoscitur

De Plotino phō Capitu. lix.

lotin9 phūs platōis discipul9 et porphyrii pre ceptor athenis claruit. De hoc ait mercuri9 sic Plotin9 singularis phūsquas phīe non attigit par tes dū eius doctrinaz vite sequerentur insignia cū illud quod docebat non alieno sz proprio virtutis ostenderet exemplo. fuit nāqz vir ille ad omnia vir tutis ornamenta compositus. omniumqz diuinarū dispositionum studio firmatus. iustus fortis prouis dus tēperatus. ut prudentie ratione se superare pos se crederet fortune impet9 Itaqz locū quiete sedis elegit ut ab omni conuersationis humane strepitu separatus se fortune inuidia liberaret sole diuine i stitutionis vacaturus insignibus. vt contra omnes fortune minas se integro et incorrupto presidio vir tutis armaret et ita insignia contempsit honores: il los veros honores putans quos illi contulisset pru dentie magisterium. nulla quoqz diuitiarum illum desideria ceperunt. sed has putabat diuitias ueras eē quibus animus ornatus posset auctoritatem pro prie originis inuenire. macrobius uero in libro de somno scipionis de quibusdaz dictis plotini ita scri bit. plotinus in libro quem scribit de uirtutibus di cit quatuor esse quaternarum uirtutum genera. pri mas vocat politicas quarum prudentie ē ad ratio nis normam que cogitat et que agit vniuersa dirige re ac nichil preter rectuz facere uelle. humanisqzac tibus tanq̄ diuinis arbitriis prouidere. fortitudis

est animū supra metuz periculi agere: nichilqz tur pe timere aduersa sicut prospera fortiter tolerare. Temperātie ē nichil penitendū appetere et in nul: lo legem moderationis excedere. sub iugo rōis cu: piditatez domare Justicie ē vnicuiqz seruare quod suum ē. huiusmōi vir bonus primo sui deīde reipu: blice rector efficitur Secūde quas purgatorias uo cat hominis sunt qui diuinorum capax ē: solūqz ei9 animū expediunt: qui decreuit se a corporis cōtagi one purgare et quadam' humanorum fuga solis se diuinis miscere. Tercie sunt eorum qui rerum publica rum actib9 se sequestrāt. Tercie sunt purgati iā de: fecatiqz animi ab omni huiusmodi aspergimīe pro culsi pureqz deterſi. Illic prudentie ē: diuina nō so luz in electione preferre sed sola hec nosse et quasi ni chil aliud intueri. Temperātie ē terrenas cupidita tes non solum reprimere sed penitus obliuiſci. fort: tudinis ē passiones ignorare non vindicare. vt ira sci nesciat nichilqz cupiat. Justicie itaqz est superna et diuina mēti sociare ut seruet cū ea perpetuū fe: dus imitādo. Quarte sunt que in ipsa mente diuina consistunt que vocātur yois a quarum exēplo ōnes per ordinem defluūt. nam si omniū rerum aliaruz multomagis uirtutū ideas eē i mēte diuina creden: dum ē. illic prudētia est ipsa mens diuina. Tempe: rātia que in se perpetua intentione cōuersa ē. fortitu do que semper eadē ē nec aliquando mutatur Justi cia que perhēni lege ac sempiterna operis sui conti nuatiōe non flectitur: Hec sunt genera quaternarū uirtutū in passionib9. quibus homines metuunt cu: piuntqz dolentqz gaudētqz maximā habēt sui diffe

rentiã Harum passionum prime mollíũt: secũde au
ferunt: tercie obliuíscuntur: in quartis nefasẽ nomi
nari.

Capi. lx

De Hermete phõ.

Ermes egiptius phũs qui et Trimegist9 siue mercurius dicitur atbenis claruit platonisdis cipulus fuit. Hic centũ et octo villas cõstruxit ĩstru ens eas sciẽtiis. omnes ad legem dei inuitauit. ad confitendum ueritatẽ: ad bozrẽdum munduz et ad seruãdum iusticiã quoscunqz potuit suis sententiis induxit. Hic scripsit libzum de uerbo perfecto: et li bzũ aliũ ad euscleptũ Augustii. retractationũ ĩquit. Hermes ad euscleptũ Omniũ mirabilium uidetur mirabili9 q̃ hõ diuinã ĩuenit naturã eãqz efficere probat. quõ ergo proaui nostri multũ errabãt circa diuinozũ rõnẽ ĩcreduli et nõ aĩmaduertẽtes ad cul tũ religionẽqz diuinã ĩuenerũt artẽ q̃ efficerẽt deos qua ĩnuẽta adiũxerũt uirtutẽ demonũ nature cõue niẽtez eis easqz miscẽtes quoniã aĩas facere nõ pos sũt uel poterãt. euocãtes aĩas demonũ uel ãgelozũ eas ĩdiderũt ĩmagini b9 scis: diuiſqz misteriis per quas ydola benefaciẽdi et male uires babere potu issent. Ei9 be ferũtur eẽ sentẽtie. Qui adherere uolu erit sapiẽtie elõgari dz a malis operib9 Cauete ab eis qui gubernãt ueritatẽ. Diligite magis pauper tatẽ cũ bono opere q̃ diuitias cũ peccato Tẽperare taciturnitatez ĩ cosiliis est summa phĩa. non solues liguã tuã cozam ĩimico Caue a societate malozũ iui dozũ dissolutozuz: luſozum: detrahentium irascenti um ebziozum et ignozãtium. noli ĩuidere malo cuz bene succedit ei qz stabile nõ est nec erit boni finis.

nō egrediatur de ore tuo ĩdignatiōis tēpore uerbū
turpe qz ĩhonestas ē. liberalitas ē eē liberalē tēpore
paupertatis· ℘atiētia ē parcere cū uindicare possis
℞ui honorat sapiētes iusticiā diligit et bōa opera·
tur ℑnfelix in hoc mūdo et ĩ alio qui tacet sensu sapi
entia et doctrina. melioz ē liberalis ĩ sciētia q̄ ĩ di
uitiis. magna pietas ē misereri ĩsipiētiū. multū secu
r9 ē qui sine culpa ē. nō pōt perfecti sens9 eē qui com
plete castitatis nō ē. mūd9 despicit illū quē cōsue
uerat hōrare. meli9 ē rectificari a teipso q̄ ab alio.
℞ia pereūt nisi bona opera. ℞ia possūt permutari
nisi natura ℞ia possūt rectificari nisi mali mores.
Et oĩa possūt mutari nisi iudiciū dei Erroz sapien
tis multos inuoluit. Decet prīcipē detractores a se
remouere et delatores. Quando princeps ē malefi
cus tunc melius est ei qui non noscit eum q̄ qui mag
num locum apud eum obtinet. melius est hominez
esse sterilem q̄ ineptos habere filios. non credas il
li qui dicit se scire ueritatem et facit eius contrariuz
℞ui elongatur ab ignorantibus: elongatur a sordi
bus· Donum malo concessum auget maliciam

De xenocrate phō Capi. lxi.

Enocrates phūs maximus platonis fuit disci
pulus ℌic ut ait Vale. auctoritate sue sapiētie
attulerat: ut cum de re aliqua testimonium coactus
a iudice diceret et ad arā accessissz ut iurarzoĩa seve
re retulisse· prohibit9 sit a senatu iurare. hic loq̄ci cui
dā dixit Audi multū: loquere pauca: os eĩ unū et au
res duas a natura accepim9 ℑniuriā irrogatā ei9 eē
dicebat ifamiaz q̄ fecit nō q̄ pertulit Quodaz illi ma
ledicēte surgēs discessit et maledicēti ait. ut tu līgue

tue: ſic et ego mearū auriū dominus ſum Ite cū eēt
cū quibuſdā detractoribꝰ ut ait Vale' li. vii. de ſa-
piēter dictis. et taceret. querēte vno cur ſolꝰ tacer
q; dixiſſe me inquit aliquādo penituit: tacuiſſe nūq
Hic cū uidiſſet latronē quēdam ad patibulū duci:
ſubriſit dicens. q magni fures minores morte dā-
nabant Alexāder xenocrati legatos direxit cū talē-
tis quīquaginta qui eos ad cenā duxit in achademi
am. et ut erat ſolitꝰ cū modico apparatu accepit. po
ſtera die interrogātibꝰ eis cui pecuniam numerari
uellet ait. nūquid nō in heſterna cena itellexiſtis ea
me nō indigere: quos cū triſtes uidiſſet. xxx. vncias
accipi iuſſit ne aſpernari regis liberalitatez uidere
tur De hoc narrat Va. li. iiii. ca. iii. q apud athēas
nobile ſcortū ſpopōdit iuueniꝰ poſſe corrūpere eiꝰ
tēperantiā. et nocte ueniēs iuxta eū accubuit. nec in
aliquo eiꝰ cōtinentiā labefecit: et deridētibus ado-
leſcentibus q animum eius illecebris flectere non
potuiſſet: pactūq; victorie preciū repoſcētibꝰ: reſpō-
dit nō de ſtatua ſed de homine ſe poſuiſſe pignꝰ. fuit
athenis quidā adoleſcēs Polemo noīe vt ait Va. li'
vi. c. de mutatione morū et fortune: tātis illecebris
deditꝰ vt ipſe ēt de propria īfamia gauderet Cum
q; ſemel ex cōuiuio pꝰ ſolis ortū ſurrexiſſ; vino gra
uis et vnguētis optimis delibutꝰ amictꝰ ueſte per-
lucida et ſertis capite redimito: et xenocratis ſcolas
apertas vidiſſ; āte quaſcaſu trāſibat ītrauit ut pru
dētiſſiā precepta temulētie la ſciuiis derideret Cū-
q; oēs conſidentes indignarētur xenocrates vultu
maturo omiſſa re de qua diſſerebat de modeſtia ac tē
perātia loqui cepit. cuiꝰ grauitatē ſermōis polemo

audiẽs:primo detractã coronã de capite proiecit. postmodũ uero palliũ deposuit et cõuiualis oris hilaritatẽ repressit. ad ultimuz totã luxuriã deposuit sicqz vniꝰ orationis medicia sanatꝰ exĩfami phũs euasit.

De Demade phõ Ca.lxii

Emas phũs athenienſis alexãdri tẽpore claruit Hic Demasquẽdam qui necessaria funeribꝰ vẽditabat dãnauit Cũ probassz eũ magnũ lucrũ optasse: quod cõtingere illi sine multorũ morte nõ poterat. hoc factum Seneca scribẽs probat non eẽ laudandũ. nõ enĩ inquit quicquid reprehẽsibile ẽ damnandũ ẽ Hic dũ Alexãder obtinere vellet athenas restitit persuadẽs athenienſibus ut nõ traderent ei ciuitatẽ Tãdem alexãdro obtinẽte adhesit demas Alexãdro. et athenienſibꝰ uolẽtibꝰ alexandro diuinos honores exhibere ait. Videte ne dũ celũ custoditis terrã amittatis. Huius Demadis dictũ illud egregium fuit. amico mutuã me erogante pecuniam ipsum et pecuniam perdo

De oratore anaximene Ca.lxiii

naximenes orator magnꝰ fuit magister alexãdri magni in oratoria arte. qui hiſtoriã ipſius alexãdri ſcripſiſſe fertur De hoc refert Hale. ꝙ cuz alexãder iratus ad diruendã lampſacũ ciuitatẽ ferretur cum impetu progreſſus extra menia ubi habuit obuiã anaximenẽ preceptorẽ ſuum. ſciẽſqz alexander ꝙ preces ſue ire opponeret. iurauit ſe non facturũ quicquid ille petiſſz Peto inquit ut lampſacuz diruas Et iſto mõ urbi ſalutem obtinuit

De Epicuro Capitulũ lxiiii

Epicurus atheniēsis q̄uis ut ait Ihero· litteras
nō didicerit et artē disputādi teste boetio igno
rauerit:tamē multa egredia dicta ab eo reperiūtur
Primo omnem cruciatū dolorēq3 cōtēnit modicum
quidē cōtemptibilē pronūciando magnū uero non
diuturnū Itē dicit sapiēti raro iēundū cōiugia q2
multa incōmoda admixta sunt nuptiis:quoniā diui
tie et bōres et corporū sanitates et cetera que idiffe
rētia noiam9 nec bōa nec mala sunt.sz uelut in me
diculo posita.usu euētu nel bona uel mala fiūt.ita et
uxores scias i bonorū malorūq3 cōfinio.graue ār ē
uiro sapiēti uenire i dubiū.utrū bonā uel maiā duc
tur9 sit Ihero.quoq3 quasdā epicuri sentētias ita re
fert.Epicur9 uoluptatis assertor:quod ualde mirā
dū ē oēs libros suos repleuit oleribꝰ et pomis vili
busq3 cibis dicēs eē utendū. q2 carnes et exquisite
epule ingenti cura et sollicitndine nimia preparate
maiorē penā habebāt i inquirēdo q̄ uoluptates in
abutendo.Corpora etiā nostra ait tantū cibo et po
tu idigere ubi panis et aqua sufficiūt ad satisfactiō
onem nature.ac quicquid fuperfuerit nō ad uite ne
cessitatem spectare sed ad vicia uoluptatis. pretere
rea eos qui carnibꝰ uescūtur idigere etiā bis que nō
sunt carniū dicebat.et eos qui simplici victu vtūtur
carnes nō querere Sapientie quoq3 operam dare
nos non posse dicebat si mense abūdantiā cogitem9
que labore nimio et cura indiget Seneca quoque de
elegātibꝰ dictis epicuri infrascripta scripsit Bone
sta res est leta paupertas.illa uero nō ē paupertas
si leta nō est.Satis magnum alter alteri theatrū fu
mus.nemo modo ita exit de vita tan q̄ intrauit. Si

cui sua nō uidentur āplissima licet totius mūdi do-
min9 sit miser ē Aliquis vir bon9 eligēdus ē nobis
ac semper ante oculos habend9. ut sic tanq̄ illo spe
ctante uiuamus et omnia tanq̄ illo vidente fa:ia-
mus: Si ad naturā vixeris nunq̄eris pauper: si ad
opinionem nunq̄ eris diues Exiguum natura desi
derat. opinio immensum. multis parasse diuitias nō
finis miseriarū fuit sed mutatio. Ante circūspicien
dum est cum quibus edas et bibas q̄ quid edas et
bibas. nam sine amico visceratio leonis ac lupi vi-
ta est. Si vis diuitem facere non pecunie adicien-
dum sed cupiditati detrahendum est Sic fac om-
nia tanq̄ spectet Epicurus. Diuitie sunt ad legem
nature composita paupertas Initium salutis est no
ticia peccati et meditari mortem Corrigi non vult
qui peccare se nescit. Ira immoderata insaniā gig
nit. non commessationes. non potationes. non copu
le feminarū nec copia piscium et aliorum huiusmo
di que splēdido vsui parātur conuiuii suauē uitā fa
ciunt. sed sobria disputatio. moderate ergo vtantur
bis que splendido conuiuarum usu parātur · multe
enim ex deliciarum epulis molestie generātur Hec
et multa alia laudabilia dixit Epicurus. Errauit
autem in multis plus q̄ omnes philosophi. nā pu-
tauit deum res humanas nō curare sed ociosum eē
nichilq3 agere dixitq3 voluptatem summum bonu3
esse et animas cum corporibus interire Claruit au
tem Epicurus tēpore Cyri regis persarum.

De Polistrato et Ipoclide phīs Capitu. lxv.

Olíſtratꝰ et Ypoclítes phī Epícurí díſcipulí eodem díe natí eodem díe moꝛtuí ſunt.

De Callíſthene phō Ca:lxvi

Allíſthenes phūs arıſtotelís díſcipulꝰ fuıt.hūc ut dícítur ín híſtoꝛía alexādrí ad alexādrū míſít ídē arıſtoteles vt cum eo tāq̄ cōſílíarıꝰ degeret. monuítq̄ eū ut cum eo talíter loqueretur ut apud regías aures uel ſílentío tutíoꝛ uel ſermone eēt acceptíoꝛ: fuít aūt ab alexādro gratāter acceptꝰ Quadā ígítur díe ín ſolēní conuíuío ītꝛ amícos alexādrí ebrí os.mentíone oꝛta rerum geſtarū a phílíppo pꝛē eıꝰ cepít ſe alexāder patrí pꝛeferre et reruꝫ ſuarū magnítudínē uſqꝫ ad celū extollere.aſſentiēte maíoꝛe cō uíuarū parte.Clítus aūt fíducía amícícíe regíe cuíus palmā tenebat ſenex et ſapiēs phílíppí memoꝛíā tuebatur.ob quod íratus rex telo a ſatellíte rapto eundem ín conuíuío trucídauít.qua cede facta ínſultans moꝛtuo.patrocínıū phílíppí laudēq̄ oblectabat.poſtea uero íntellecto facínoꝛe ſe occídere uoluít:flens ígítur amplexabatur cadauer etvulnera contrectabat et confítebatur dementíam. ínterfecíſſetq̄ ſe níſí ínteruenıſſent amící.Recoꝛdabatur enī q̄ nutrıx ſua ſoꝛoꝛ fuíſſet Clítí et q̄ pꝛeter íllum alíos etíam amícos ínterfecerat. ſcílícet amícam nouercam et conſobꝛínū et fratres ſuos et plures macedonıe pꝛíncípes: Ob hoc ígítur ut aít Juſtínus líbꝛo duodecímo alexāder dieb9quatuoꝛ nō comedít donec vnıuerſí exercítꝰ ſuí pꝛecíbꝰ exoꝛatꝰē Super omnes valuerūt callíſthenís famílíarís ſuí perſuaſíoneſet pꝛecesquí ab ípſo rege ad pꝛodēda mēoꝛíe acta tūc tempoꝛís fuít deputatus Reuocato ígítur ī

bello animo caraſmos et daos ſue ſubdit ditioni .
tunc non ſalutari tantū ſed et adozari ſe iubet.quod
a plurimis cōſiliariis diſſuadebatur.nā et quidaz
maximusnatu ex ſuis ita dixit ei Si dii habitū coz
pozis tui auiditati animi tui parem eēvoluiſſent oz
bis te nō caperet.altera manu ozientē contingente
altera occidentē quid tu ignozas arbozes magnas
diu creſcere et vna hoza extirpari Stultus ē qui fru
ctus earū ſpectat altitudinē non metuit.vide ne dū
ad acumen venire contendis in ipſis ramisquosco
pzehenderis decidas.leo quandoqz minimarū a
uium pabulum fuit.nichil tam firmum ē cui perícu
lum non ſit ab inualido.Deniqz ſi deus es tribuere
moztalibus beneficia debes.nō ſua eis eripere. Si
autez homo es id quod es ſemper te eſſe cogita: ſtul
tum ē eozū meminiſſe pzopter que tui obliuiſcaris.
Inter reliquos uero Alexandrum ſuper hac demen
tia arguentes ne ſcilicet adozari ſe permitteret acer
rimꝰ extitit callíſthenesphiloſophusqui et adozare
recuſauit.ob quod iratus Alexander inſidiarum ſi
bi paratarum finxit eum conſcium.truncatiſqz cru
deliter omnibus membzis eiꝰ:abciſis auribus na
ſo et labiis defozme ac miſerandum ſpectaculū red
didit.Inſuper in cauea cū cane eum claudi iuſſit. et
ad metum ceterozū circūferri.quo facto lyſimachꝰ
callíſthenis auditoz pzecepta uirtutis ab eo recipe
re ſolitꝰ miſertꝰ tanti viri nō culpe ſz libertatis pe
nas ſuſtinentis venennm ei in remedium calamita
tum dedit Quo audito alexander lyſimachū obiici
leoni iuſſit.ſz cū ad cōſpectū eiꝰ cōcitatꝰ leo ipetuz
feciſſz manū adminiculo inuolutā leoni obiecit ſeqz

ab illo defendit. Quod uidens Alexander ad⁹
miratus ē et admiratio in satisfactionē cessit cario⁹
remq3 eū propter cōstantiā tāte uirtutis habuit. ly
simach⁹ uero animo magno regis ueluti parētisco
tumeliā tulit De Anaxarcho phō Capi. lxvii.

naxarchus phūs tēpore alexādri magni claru
it Hic uidēs alexandrū nitentē regiones orie⁹
tales occupare uelle et ad īsulas oceani explorato⁹
res dirigere explorauit qualiter insnlis et ignoto
mari bella agere posset. etiā q̄ ītermīabile op⁹ag
grederetur. dixit ei frustra eū tāta assumere ad quo
rū finē peruenire nō possz Cū ex doctria democriti
preceptoris sui mūdos inumerabiles eē constaret.
Cui alexāder Heu me miserū q̄ nec vno quidē po⁹
tit⁹ sū Hic anaxarch⁹ a nicocriōe tyrāno cypriorū
morte dānat⁹ ē. et cū tan q̄ ptysano pilo tūderetur.
aiebat mīstro carnifici Tūde anaxarchi pellē. anax
archū nō tūdis Cum āt uice alia torqueretur ut ait
Hal. li. iii. c. de patiētia nec ulla vi ībiberi possz quī
tyrānū amarissiōrū dictorū cōuiciis ipse torqueret
āputationē līgue mināti ait. nō ei erit effemīate ad
olescēs hec parscorporis mei tue ditiōis. protin⁹q3
dētib⁹ abcisaz et cōmāducatā līguā ī os ei⁹ expuit.

De Teophrasto phō Capi. lxviii.

Eophrast⁹ phūs Aristotelis discipul⁹ et suc⁹
cessor fuit Cū ei ut ait A. gelli⁹ in li. atticarum
noctiū Aristoteles cōfect⁹ senio eēt a discipulis exo⁹
rat⁹ ē ut ipse eligeret loco sui ei⁹ magisterii succesio
rē quē sequerētur Erāt ei ī ei⁹ studio duo precipui
Teophrast⁹ ex lesbio. et menedem⁹ ex rhodo Aristo
teles āt iussit sibi afferri vinū lesbiū et rhodiū. et v

trūqz satis cōmendauit: sz lesbiū magis vnde nemi
ni dubiū fuit quī lepide simul et uerecūde succesſo-
rē sibi illa voce nō vinū elegisset. sz Teophrastū Ita
qz aristotele defuncto ois achademia ad teophras-
tū cōuolauit. Hui9 Teophrasti has legim9 eē sentē
tias Expedit tam probatos amicos amare q̄ ama
tos probare Amicicias īmortales eē oportet. quan
ti ē sine anima corp9 tāti ē sine amicisbō Cū amicis
orationes breues: amicicias lōgas eē oportet. Ita
amic9 esto ut iimic9 eē nō timeas. fortunato amico
vocat9 infortunato inuocat9 presto sis Amicū blan
dū cauecui9 uerbū semper ē dulce. bon9 amic9 gra
ui9 irascitur Amicū ledere nec ioco quidez oportet
Amico exbibere ea te decet que tibi exbiberi velis.
Amici fides coagulū ē amicicie. Pro amico occidi
expedit magis q̄ cum iimico uiuere Ex inimico vī
dictā si te inimicū senserit perdidisti. grauius enīz
aduersarium securitate decipies. nocere nescit qui
se nociturum prodiderit. Amantium ceca sunt iudi-
cia. Scripsit Teophrastus librum de amicicia in
quo amicicīam omni caritate prefert. sed raram in
rebus humanis esse conteſtatur. Hic accusasse na
turā dicitur q̄ ceruis et cornicibus vitā diuturnaz
quorum nil interest hominibus vero quorum maxi
me interfuisset tam exiguam dedisset vitam· quoruz
si etas posset esse longior omnibus perfectis arti-
bus eorum vita eruditetur. querebatur ergo tunc
se cum illa videret posse extingui· Scripsit enim
Aurelio Teophrastus librum de diuitiis. Item
scripsit librum de nuptiis vt ait Iheronimus con
tra Iouinianum. in quo querit an vir sapiens ducat

vxorẽtet cum diffiniſſet ſi pulcra eſſet:ſi bene moꝛi⸗
gerata:ſi honeſtisparẽtibus nata ſi ipſa ſana ac di
ues ſit ſapienti aliquãdo inire matrimoniũ ſtati in
tulit Hec autem raro in nuptiis vniuerſa cõcoꝛdãt.
non ẽ igitur uxoꝛ ducenda ſapienti. Primum enim i
pediuntur ſtudia phĩe. nec põt quiſq; libꝛis et uxoꝛi
pariter inſeruire. multa ſunt que matronarum vſi⸗
bus ſunt neceſſaria. pꝛecioſe veſtes: aurum gemme
ſumptus ancille ſupellectilia varia lectice et exedra
deaurata· deinde per totas noctes garrulas queſti⸗
ones Illa oꝛnatioꝛ pꝛocedit ĩ publicum: hec honoꝛa
tur ab omnib9: ego in cõuentu feminarum miſella
deſpicioꝛ Cur aſpiciebas vicinam. quid cũ ancilla
loquebaris. de foꝛo veniens quid attuliſti: non ami
cum habere poſſumus. nõ ſodalẽ: alteri9 amoꝛẽ ſu
um odium ſuſpicatur Si doctiſſimus pꝛeceptoꝛ in
qualibet vꝛbium fertur: nec uxoꝛem relinquere nec
cum ſarcina ire poſſum9. Pauperẽ alere difficile eſt
diuitem ferre toꝛmentum Adde q; nulla ẽ uxoꝛis e⸗
lectio ſed qualiſcũq; veneꝛit ẽ habenda Si iracũda
ſi fatua: ſi deforꝛmis: ſi ſuperba: ſi fetida quodcunp;
viciũ ẽ poſt nuptias diſcim9 Equ9 azin9 bos et ca
nis et viliſſima mãcipia. veſtes quoq; et lebetes ſe⸗
dile ligneum calix et vꝛſeolus fictilis pꝛi9 pꝛoban
tur et ſic emuntur. ſola vxoꝛ non oſtenditur ne ante
diſpliceat q; ducatur Si totam domuz ei cõmiſeris
regendã ſeruit9 illi ẽ. ſi aliquid tuo reſeruaueris ar
bitꝛio fidem ſibi adhiberi nõ putabit et in odiũ ver
titur et iurgia concitat. et niſi conciliatus fueris pa
rat venena Aurifices et ariolos et inſtitoꝛes gẽma⸗
rum ſericarumq; veſtiũ ſi introduxeris periculum

pudicicie ē: si prohibueris suspitionis iniuria. verū quid prodest diligēs custodia cum uxor impudica seruari non possit: pudica non debeat Infida enī custos castitatis ē necessitas Illa uero pudica ē dicēda cui licuit peccare si voluit Pulcra facile adamatur. feda facile cōcupiscit Difficile ē custodire quod plures amāt: molestū ē possidere quod habere uel amare nemo dignatur. minore tamen miseria deformis habetur q̄ formosa seruetur. nichil enim tutuz ē in quo totius populi vota suspirant. Quod si propter dispensationez domus et lāguoris solatia et fugam sollicitudinis ducātur uxores multo meliꝰ seruus fidelis dispēsabit auctoritati domini sui obediens et eiꝰ dispensationi obtemperās q̄ uxor que in eo existimat dominari. si cōtra viri fecerit voluntatem id ē quod placet non quod iubetur Assistere etiam melius possunt amici et vernule egrotāti beneficiis obligati q̄ illa q̄ne per lacrimas semper virum mestificat et hereditatis spe sollicitudinē iactans. languētis animum desperatione conturbat q̄ si ipsa languerit egrotandū ē et nunq̄ ab eius lectulo recedendum. ac si bona fuerit uxor et suauis. quetamen rara aut nulla ē. cum parturiente oportet gemi et cum periclitante torqueri Sapiēs aūt nunq̄ solus eē poterit. habet enīz secum ōnes qui sunt uel fuerunt boni et animum liberuz quocunqz vult trāsfert et quod corpore non potest cogitatione complectitur. et si hominum copia defuerit cum deo loquitur. nunq̄ minus solꝰ ē q̄ cum solus fuerit. Porro liberorum causa uxorē ducere. uel ut nomen nostrū non pereat. uel vt habeamus presidia senectutis. et

ne incertis utamur beredibus stolidissimū ē Quid enim ad nos recedētes a mūdo pertinet si nomine nostro alius utatur et vocetur cū et filiꝰ nō statī patris uocabulū referat et innumerabiles sint qui eodem nomine appellētur. Et que senectutis auxilia sunt nutrire domi illum qui prior te forte moriatur aut prauissimis moribꝰ sit. aut certe cū ad maturaꝫ etatez peruenerīs tarde ei videaris mori Heredes autē meliores et certiores sunt amici et propinqui. quos iudicio elegas q̄ quos uelis nolis habere cogaris licet certa sit hereditas. Dū adhuc uiuis bene vtere substātia tua quā tuo labore quesisti: et nō i incertos usus relinque Huiꝰ etiā Teophrasti hec sententia fuit. potiꝰ ē doctum eē q̄ pecunie confidentez doctꝰ enim ex omnibus nec in alienis peregrinus ē nec amissis familiaribus et necessariis inops ē amicorū. sꝫ in omni ciuitate ciuis ē: difficilesq; fortune sine timore potest despicere casus: ac qui non doctrinarum sed felicitatis presidiis putat se eē uallatū labilis in itineribus ābulās nō stabili sed infirma cōfligitur vita

De Diodoro dialectico Ca. lxix.

Iodoꝰ dialecticus illustris et socraticꝰ i grecia claruit Hicut scribit Ihero. li: i. cōtra Iouinia. habuit. v. filias dialecticas īsignes: q̄rum vna philo noie carneadis magistri sui pulcerrimā scripsit bistoriā

De Polemone phō Ca. lxx.

Olemo phūs auditor et successor xenocratis cū eēt priꝰ illecebris dediꝰ casu xenocratis scholas ingrediēs habitum animumq; mutauit audita illius doctrina mirabili: Hoc seriosius habetur su

pza ubi de xenocrate phō actum ē Claruit autē tem
poze Onye pontificis iudeozū

De Antipatre Capi. lxxi.

ntipater sidonius omni anno die quo natus fu
erat febzicitabat Tandem ad ultimam etatez
peruenies die natalis sui illa febze extinctus ē

De Arcephilade phō Ca. lxxii

Rcephilas phūs a quo icepit secta achademi
cozū nouozuz. habuit amicum pauperē et egro
tum sed vtrūqz ut assolet pze uerecundia assimulan
tem· quod cum arcephilas comperisset iudicauit si
ne confusione secretius succurrendum foze et accep
tum pecunie sacculum clam illius puluinari subie
cit. illo penitus ignozāte ut homo inutiliter uerecun
dus quod desiderabat inueniret potius ꝙ accipe
ret Hic cum aduersus rempublicā lacedemoniozū
oztā seditionem de nocte comperisset. leges lycurgi
continuo abzogauit que de damnatis suppliciuz su
mi negabāt. Comprebensis autē et interfectis sonti
bus euestigio easdē restituit simul vtrumqz proui
dens ne salutaris animaduersio uel iniusta eēt vel
sure impediretur Claruit aūt tēpoze Onye pōtificis
iudeozum

De Erasistrato medico Ca· lxxiii

Rasistratus medicus flozuit tempoze onye pon
tificis iudeoznm. Hic vt legitur pulsu cogno
uit amantem. Refert enim Ualerius ꝙ cum Antio
chus Selenci filius nouerce infinito amoze cozrup
tus esset ab Erasistrato medico sanatus est. Qui
pulsum eius modo vegetiozem modo languidio
rem sentiens secundum accessum et recessum

nouerce. illud patri indicauit. qui carissimā cōiugē filio cederenō dubitauit ut sanaretur

De Archimede pbō Capi. lxxiiii.

Rchimedes phūs syracusan9 claruit tempore marcelli reguli cōsulis romanorū. Hic libellum reliquit de quadratura circuli de qua dicit Aristoteles in predicamēto relatiōis. q scibilis quidem ē sed tamen non scitur. Hic propter nimiā studiositatē vita donat9 ē et vita spoliatus ē. Cum enim marcellus syracusam cepisset. sz propter machinationem Archimedis victoriam suaz multum ac diu inhabitā audiuisset eximia hois prudētia delectatus ut vite illius parceretur edixerat. Phūs tunc in domo propria animo et oculis in terrā defixis formas describens in puluere militi qui predādi grā domum eius eruperat stricto gladio super caput eius quisnā eēt interrogāti. ipse propter nimiam cupiditatem inuestigādi quod requirebat, nomē suum indicare non potuit. sed protracto manib9 puluere. noli inquit istum disturbare circuluz. ac proide quasi negligens imperii victoris gladio obtrūcat9 sanguine suo artis sue liniamenta cōfudit. Hoc narrat Valeri9 li. viii. c° de studio et industria

De Ptolemeo pbō Capi. lxxv

Tolome9 phūs philadelph9 rex egipti studios9 et librorū cupidus demetriū bibliothece sue prefecit. Cumqz quodā tēpore quesisset ab eo de numero librorū. xx. milia adesse respōdit sz paulo p9 usqz ad quinquagīta milia posse peruenire putabat nunciatū autem sibi dixit apud iudeos esse legē ore ipsi9 dei editā et digito eius scriptā pro qua sūmo

pere laborandum eē dicebat ut in grecum conuersa
eloquiū in archiuis regalibus haberetur Hec enim
erat lex dei uiuentis et ad ostendendum eius sanc-
titatem addidit q̄ nō nisi a dei uiuētis cultoribꝰ trās-
ferri potuisset. nā et Teopompus cum historiis quas
scribebat eas voluisset inserere versus ē in amenti-
am per dies. xxx. Teotectus quoq; propter eandem
causam factus ē cecus: et penitentes sanati sunt Et
suggessit regi q̄ scriberet pontifici iudeorum ut iu-
deos ebraice lingue et grece peritos ad eum diri-
geret cum lege dei. qui ad eam transferēdum suffi-
cerent. Quod vt impetraret munera cum epistolis
mittenda censuit. Aderat autem ibi Aristeꝰ longo
tempore iudeorum calamitati compatiens. opor-
nitate liberandi eos inuenta ait. Quomodo quod
postulas obtinebis. tot iudeis in regno tuo seruien-
tibus: soluere igitur eos gratius erit pontifici iude-
orum. nec ob hoc quod dico me iudeorum affinē ex-
istimes: sed quia scio tua interesse si factorem omni-
um deum bonorauerīs. liberauit ergo rex de iudeis
cxx. milia dans dominis eorum pro capite cuiusli-
bet. cxx. dragmas argēti: cum dixisset rex: hoc mag-
num ē, sed non regi munifico. Tunc scripsit rex Elea
saro in hunc modum. gentem tuam que iurta nos e-
rat libertati donaui arbitrans hoc deo esse iocun-
dum quorum quosdam assignaui militie alios ī pa
lacio meo constitui leges quoq; uestras in biblio-
theca mea decreui reponere: bene ergo facies mittē
do nobis viros seniores qui valeant interpretatio-
nem earum nobis relinquere. transmissi modo argē
ti centum talenta pro immolationibꝰ faciēdis et qui

quaginta talenta auri ad caractereset libatoria fa
cienda. gēmas quoqz sine numero transmisi ad ope
rationem artificum: tu manda nobis que ex his fie
ri uolueris quod gratius amplectemur. Tunc Eles
asarus mittens quod postulabat regi ita rescripsit.
Ad interpretandum legem quā postulas misi uiros
seniores de vnaquaqz tribu. vi. legē ferentes. tue au
tem pietatis ac iusticie erit ad nos eā caute remit
tere: Hi sunt. lxx. interpretes, qui licet lxxii. fuerunt
more sacre scripture. lxx. dicuntur, quę modicū nume
rū si super aliquam summā excreuerit, sepè subticet.
Qui cum venissent ad regem benigne ab eo collec
ti sunt: et manentes duodecim diebus cum rege sci
citatus est ab eis que in corde suo disposuerat etpre
cipue de duobus: scilicet de dei cognitione: et regni
gubernatione. Cūqz instruxissent eum de regni ad
ministratione tunc pleni9 disputauerūt de vno deo
colendo: et q̄ nulla creatura deus esset. Inde est q̄ v
bicunqz occurrerit eis de trinitate uel sub silentio
transierunt. uel enigmatice transtulerunt: ne tresde
os colendos tradidisse viderētur. Similiter et de i
carnatione verbi mentionē facientes vt in Ysaia qui
cum dixisset Puer natus ē nobis. et addidisset ser e
ius nomina: pro illis ser nominibus transtulerunt
magni consilii angelus. ne viderētur tradidisse ho
minem deum factum. Tunc ostenderunt regi rotulū
quem habebant nec sufficiebat admirari cartarum
tenuitatem et compaginationem que oculis cōpre
hendi nō posset q̄ q̄ littere auree in candore cartarū
adeo legibiles apparerent. Introducti autem sunt
in domum regis secus mare secretam que ad nego

ciorum deliberationē erat: et datę sunt eis çellę sin-
gulę et quicquid visum ē eis oportunuz ad interpre
tandum. Et seruantes singulis diebus ritum purga
tionum et orationum suarum secundū legē lauabāt
se ad mare. preterea interpretabantur ad horā noz
nam, deinde transibant ad cibum et ad requiē et cō-
summauerunt opus in· lxxii. diebus. Augustinus di
cit ꝙ miraculose factum sit ꝙsine differētia, vna et
eadem editio inuenta sit et in tot diebus interpreta
ti sint legem, psalmos, et prophetas. Jheronimꝰ ta-
men videtur velle ꝙ interpretatores sex dierum in
sabbato conferebant ex omnibus conflantes vnam.
Completo autem opere demetrius conuocauit om-
nes iudeos qui erant in alexandria et de prouicia
peritiores. et lecta est coram omnibus eorum trans-
latio et approbata. preterea delata est ad regem et
coram eo replicata Cumqz interpretes peterent a re
ge dari auctoritatez ut immobilis perseueraret, hoc
se facturum laudauit si demum ita caste colligerēt
eam vt quod semel iudicatum foret non cogeretur
irritari· Et remisit eos oneratos muneribus. Elea
saro quoqz transmisit muuera. In templo uero viuē
tis dei preter vasa misit mensam auream gēmis in-
appreciabilibꝰ insignitam, cuius spissitudo cū esset
dimidii cubiti tamen materia opus superabat. Hic
Ptolemeus canones astrorum composuit et libros
multos conscripsit. Hic etiam in quadruuialibꝰ val
de peritus fuit ac doctissimus. Hic fecit descrip-
tionem orbis terre et numerum stadiorum terre et
circulos terre mira subtilitate et ingenio inuenit. Eo
tēpore cartbaginēses nauali predio romāos vicerūt

metello consule fugato. et marcū regulum cum quin
gentis romanis nobiliorib⁹ ceperūt. et ex eis. xxx
milia occiderunt Tandē cartbagīnēses reguluz ro
mam miseruntvt de pace et cōmutatione captiuorū
tractaret inter eos et romanos. qui romam ueniēs
persuasit senatui ne pacē facerēt nec propter se uel
paucos romanos captos tot captiuorū milia cartba
ginensium redderent. Cum romani propinqui et a
mici eum retinere vellent ne in captiuitatē rediret.
ait se nō esse romanum. et ea die qua in potestate a
fricorum et cartbaginēsium uenisset Unde et uxorē
que eū āplexari uoluit, remouit. Reuersus igitur in
africam angusto ligno cum acutissimis clauis ē affi
xus ubi stare cogebatur. nec in aliquā partem sine
atrocissimis penis se potuit inclinare. et sic crudeli
ter peremptus est. maluit enim ad exquisita supplī
cia proficisci ꝙ fide data hostem fallere et iusiurā
dum uiolare. Eo tempore puer rome de ancilla du
plex natus ē habens quatuor manꝰ quatuor pedes
quatuor oculos et totidem aures. naturā uirilē ha
buit duplicem. Eo tempore primus nūmꝰ argēteꝰ
in urbe figuratus ē.

De menādro poeta Ca. lxxvi

Enāder poeta comicus tempore ptolemei cu
iꝰ socer fuit claruit Huiꝰ iuxta Ihero. ē illud
verbum qnod introduxit paulꝰ in epistola ad corī
thios Corrumpunt bonos mores colloquia mala.
Et ut ait A. gellius iste mināder a philemone neq
ꝙ pari scriptore in certaminibus comediarum sepi
us uincebatur. quem cum forte habuisset obuium.
queso inquit philemon cum bona uenia dic michi

Cum me uincis non erubescis. Hic fuit augur et cū ad augurīandum montez ascendisset ut scribitur. vi. epidi. vidit aquilam cōtra se alas mouentē. vnde intellexit se moriturum: qui domum rediēs contristabatur et febricitare incepit. mortuus est autem temporibus Onye pontificis iudeorum.

De Philemone poeta Capi. lxxvii.

Hilemon poeta in certaminibus comediarum sepe victor menādri fuit quāuis esset menāder peritior Hic ut ait Vale: sepe immoderati risus vi rapiebatur Cum aūt semel paratus ficus in conspectu positas asello consumente puerum ut illum abigeret inclamauit. qui cum iam comestis omnib9 superueniisset. quomodo inquit tā tardus fuisti in hūc numerū asello. ac protinus vrbanitatem dicti crebro anhelitu cachinnorum prosecutus senile guttur salebris spiritus angustia pregrauauit. Claruit vero tempore onye pontificis iudeorum

De zenone phō Capitulum. lxxviii.

Enon phūs stoicus floruit tempore Ptolemei Huius ē illa sententia Sapientis ē nō posse turbari ut ratio eius cedat prauis affectibus Hac etiam ratione usus ē vt ait Seneca. nullū malū gloriosum ē: mors autē gloriosa ē. mors ergo mala non ē Unde et ipse zenon mortē sibi intulit ut post mortez felicius viueret

De zenone alio Capitulum. lxxix

Uit similiter alius phūs zeno nomine de quo scribit Valerius q9 cum a tyranno de cuius nece tractauit torqueretur dixit se socios indicare uel

le sed expediret ut eum tyrānus secreto audiret. lax
ato eculeo auzem tyrāni morsu corripuit nec āte di
misit ꝙ et ipse vita et ille parte corporis priuaretur

De Hegesia philosopho. Capi. octogesimū

Egesias phūs egiptius qui claruit tēpore pto
lemei vt ait Valerius sic lucide et pulcre mala
vite huius representabat ut eorum miseranda ima
gine audientium pectoribus inserta multis volūta
rie mortis appetende cupiditatem generaret Ideo
qz a rege Ptolemeo vlterius de hac re disserere pro
hibitus est.

De Ennio poeta Capitulum octogesimū primū

nnius quintus poeta Tarenti claruit qui a Ca
tone questore romam translatus est et habita
uit in monte auentino parco admodum cibo conten
tus Claruit autem temporibus machabeorum

De patubio tragediarum scriptore. capi. lxxxii

Atusius bzundusius tragediarum scriptor ne
pos Ennii poete ex filia. claruit primo rome in
de postmodum tarentum regressus est et nonagena
rius obiit.

De Statio poeta capi. octogesimūtercium

Tatius cecilius poete socius et contempzane
us Ennii poete natione gallus mediolani obi
it. Huius hec est sententia vt ait Aulus gellius Ini
mici pessimi sunt fronte hilari et corde tristi. Hic du
os libros composuit poeticos et metricos scilicet A
chilleidem et Thebaidem Claruit rome.

De Valerio poeta Capi.octogesimūquartum.

Valerius catbullus poeta veronēsis claruit ma
chabeorum temporibus et rome obiit tricesi
mum etatis annum habens

De Plotio Capitu.octogesimumquintum.

lotius gallus qui claruit machabeorum tēpo
ribus primus rome latinam rethoricā docuit.

De Panetio philosopho capi. octogesimūsextum

Anetius philosophus claruit rome tempori
bus Scipionis cuius et preceptor fuit. Huius
bec est sententia. Vitaz hominum qui etatem in me
diocrerum agunt ac sibi suisqz vsibus volunt ad ca
uenda pericula ex improuiso assidua et prope quo
tidiana vigilare oportet esse animo prōpto semper
intento vt athletarum qui pancracii uocantur. naz
sicut illi ad vitandos ictus cauti . et ad faciendos
sunt parati: ita animus et mens viri prudentis ad
uersus vim et petulantiam iniuriarum omnium lo
co atqz tempore prospicies debet esse erecta ardua
et parata nunqꝫ comminuens nusqꝫ aciem flectens
consilia cogitationesqz contra fortune uerbera atqz
insidias inimicorum quasi brachia et manus pro
tendens.ne qua in re aduersa et repentina incursio
imparatis improtectisqz nobis oriatur:

De Tito liuio capitulum octogesimūseptimū

Jtus liuius historiographus et tragediarum
scriptor illustris rome claruit ante Julium ce
sarem nouem annis fuit natione patanius . id est
paduanus . vbi enim mortuus est anno quarto

ſmperii Ceſaris Vixit autem annis circiter .lxxx.
ſicut habetur in cronicis Jheronimi et Euſebii ce-
ſarienſis Scripſit egregie de bellis romanoꝝ cuꝫ
Hãnibale in libris centum

De poſſidonio ſtoico Capitulum lxxxviii

Oſſidonius ſtoicus diſcipulus panetii claruit
tempore Scipionis:fuit aſtrologus magn9. ut
ait Auguſtinus li.v.de ciuitate dei.capitulo quinto

De Cratone philoſopho Capitu.lxxxix

Rato phũs ſtoicus natione egipti9 panetii diſ
cipulus fuit Huius habẽtur multa egregia dic
ta de quibus hic pauca excerpta ſunt Deſines time
re ſi ſperare deſieris.Queris quid profecerim:Reſ-
pondeo, Amicus michi eẽ cepi.Si vis amari.ama.
Quelitum fuit a Cratone an beneficium dare ſeru9
domino poſſit.reſpondit Quedaꝫ ſunt beneficia que
dam officia et quedaꝫ miniſteria.beneficiũ ẽ quod
alienus dat.alienus autẽ ẽ qui potuit ſine reprehẽ-
ſione ceſſare.Officium autẽ ẽ filii et proꝫis ceteraꝫ
rumqꝫ perſonarũ quas neceſſitudo ſuſcitat et opeꝫ
ferre iubet.miniſterium ẽ ſerui quẽ conditio ſua eo
loco poſuit ut nichil eoꝝuꝫ que preſtat imputet ſupe
rioꝛi De marco oratore Capitulum.xc

Arcuscallidius oratoꝛ claruit tempoꝛe põpeii

De diodoro capitulũ nonageſimũprimũ

Jodoꝛus ſyculus grece hiſtoꝛie ſcriptoꝛ clar9
habetur tempoꝛe Pompeii

De Curione capitulum nonageſimũſecunduꝫ

Urio popularis oratoꝛ claruit rome tẽpoꝛe põ
peii Hic in africa pre amiſſi exercitus pudoꝛe
moꝛi maluit q̃ euadere.

De Scipione Capitu. xciii

Cipio romanorum cōsul ab euētu victorie africane dict9 ē african9. quia africā sua probitate deuicit. Hic multo tempore panetii phī auditor fuit. de quo victoriarum magnarum miri et laudabiles actus leguntur in historiis romanorū. Sed qz phūs et phī auditor fuit quedā prudētissima ei9 dicta et acta cōmendabilia hic interserenda sunt. Hic optimis moribꝰ adeo ornatꝰ extitit. vt pius ī prēm liberalis in sorores. bonus in suos: iustus in omnes fuisse legatur. narrat etiā de eo Vale. maxim9 li. iii ca. vi. q̄ post victoriā ī hispania habitā ubi a romanis procul extitit. dū eēt annorū xxiiii. princeps romani exercitus in africā mittēdi elect9 fuit: vbi carthagine capta et victoria maxima de africanis obtēta inter ceteros captiuos in sua potestate redactos: quos in cartbagine clausos habebat puellam nobilem et decoram vibit nobili illius ciuitatis iuueni desponsatā. qui accersitis parentibus eius et spōso inuiolatā tradidit: aurum quoq3 pro redēptione puelle allatum summe dotis ei9 adiecit. qua continentia, et magnificentia, vniuersa gens victa, quę forte alias ęssura nō fuisset, romani imperii populo cessit. narrat etiā idem Vale. li. iii. c. vi. q̄ cum Scipio accusaretur de pecunia apud senatū, respōdit; Cum totā africā potestati vestrę subiecerim; nichil ex ea quod meum diceretur, preter cognomen; retuli: fuit enim dictus Scipio africanus qz africā deuicit. Idē addidit. non me thesauri africani nec frēm meum a siani auaros reddiderunt; nā vterq3 nostrū magis inuidia, q̄ pecunia, locuplesē. Duz semel rome apud

senatum ut narrat Valerius libro sexto.ca.iiii. duo contenderunt quis eorū in hispaniā mitteretur quorum uterq; mitti procurabat omniū consulum sententia fuit ut is mitteretur in quem Scipionis sentētia declinaret. Qui ait neutrum ex his mitti michi placet: quoniam alter nichil habet: alteri nichil satis est. Eque enim malaz licentis imperii magistrā iudicauit inopiam et auariciam. sicq; neuter miss9 ē. Dicebat Scipio nichil eē difficilius ꝙ amicicia vsq; ad extremum vite diem permanere. interdum enim dimittitur contentiōe luxurie uel alteri9 commodi quod idem adipisci uterq; amicorū nō potest. Pestem quoq; nullam esse maiorem dicebat in pleriſq; amicicijs ꝙ glorie cupiditatem. ex qua ob certamen honoris et glorie inimicicias maximas sepe inter amicissimos extisse videmus. Idem etiam de se solitus erat dicere: nun ꝙ se minus ociosum esse: ꝙ cum esset ociosus: nec minus solum ꝙ cum sol9 esset. Dicebat etiam ꝙ ut milites equos propter crebras contentiones prelioꝝ ferocitate exultantes domitoribus tradere solent: ut his facilius possent uti. sic hoīes secūdis reb9 effrenatos sibi per presidētes tā ꝙ in gyrum rōis et doctrine duci oportet ut percipiant rerum humanarum imbecillitatē varietatēq; fortune. Idem solebat āmirari ꝙ i reb9 omnibus hoīes diligentiores eēnt ut capras et oues quot quisq; haberet posset dicere. amicos uero quot haberet non posset dicere.

De Tullio. Capitulum: xciiii.

TUllíus cognomẽto marcus et cícero ínter con
sules romanozũ nobilíssímus roman9 extítit.
et tẽpoze Julíí ceſaris claruit. Hic uxoze repudía
ta rogatus fuit ab hirco príncipe ut ſozozem ei9 in
uxozẽ duceret. qui non acquieuit dícens ſe non poſ
ſe uxozi et phĩe pariter operam dare. Scribit autẽ
Tulli9 egregios libzos plurimos ſub títulis ínfra
ſcríptis. De officíis libzos tres. De amícícia libzũ
vnum De ſenectute lí.i. De ozatoze lí.iii. De para
doxis lí.i. Philippicarum lí.i. Rethozicozum lí.iiii
Tuſculanarũ queſtionũ libzũ vnũ Orationũ lí.xii.
Jnuectíuarũ lí.vi. de legib9 lí.vi. de fíne boní et ma
lí lí.v. de natura deozum lí.iii. de díuínatiõe libzos
duos. de fato libzum vnum: de creatione mundi li
bzum vnum: de partítione ozationís libzũ vnũ. dia
logozum adbozteníium libzum vnum: de achade
mícis libzum vnum: de republíca libzos ſex: de a
gricultura libzum vnum: de íuſtícía et iure naturalí
libzum vnum Topicozum vnũ Venerearum íd eſt
geſtozum contra venerem libzum vnuz Jnuectíua
rum contra Saluſtiũ vnũ Jnuectiuarum cõtra Ca
thilínam et ſunt ozationes quatuoz De conſilíis du
os De rebus mílitaribus vnũ: de ſynonímís vnum
de glozía humana libzũ vnum: de conſolatiõe libzũ
vnum: de laude Catonís libzũ vnum: de reſpõſis au
ruſpícum vnum: de pzonoſtícís vnũ Jtem ſcripſit
epíſtolas multas De dictís Tullíí hec pauca mo
ralía ad eruditionẽ legentiũ hic íſerta ſũt Ex libzo
de officíis pzio vir9 oĩs ín actíone conſiſtit: a qua
tamen ſepe fit íntermiſſio: multiqz dantur ad ſtudia
redit9 Scire debem9que ín terris gignũtur ad vſũ

hominum creari. homines aũt hominum causa fuis
se generatos ut ipsi inter se alii aliis prodesse pos-
sint. In hoc autem dicunt naturam ducem sequi et
cõmunes vtilitates ferre in medium. quare suscipi-
enda sunt bella ut post sine iniuria in pace uiuatur.
Itaq; paci que nichil habitura sit insidiarũ semper
ẽ consulendum. Toti9 iiusticie nulla captabilioz ꝙ
eorum qui ut maxime fallãt id agunt ut boni eẽ vi-
deãtur. liberalitate et beneficẽtia nichil ẽ nature ho
minis accõmodatius. sed hec multas debet habere
cautiones. Videndum ẽ enim primo ne obsit quod
datur beneficium, uel illi cui datur uel alii. Sunt e
nim multi cupidi splendoris et glorie qui aliis ca-
piunt quod aliis largiantur. et sic aliis nocent ut in
alios liberales existant. nos aũt ea liberalitate vta
mur que amicis prosit et nemini noceat. Demũ ne
maior sit liberalitas ꝙ facultas ne tandem in pro-
digalitatem uertatur. sed vnicuique pro dignitate
quod suum ẽ tribuatur fundamentum enim iusticie
est. nichil enim liberale ẽ quod non sit iustum Spe
ctãdi sunt etiã mores ei9 in quem beneficium confe
ratur et animus eius circa nos et comitas et socie-
tas vite et ad nostras utilitates et beneficia prius
collata Omnium societatum nulla prestãtioz nulla
firmioz ꝙ cum boni viri moribus similes familia-
ritate coniuncti sunt. nichil enim amabilius est nec
copulatius ꝙ morum similitudo bonorum. In qui-
bus enim eadem studia eedem uoluntates in his fit
ut alter altero delectetur ut seipso et sic vnus fiat ex
pluribus. nichil laudabilius nichil magno claroq;
viro dignius placabilitate et clementia: que tamen

ſta probãda ẽ ut adhibeatur reipublice cauta ſeue
ritas ſine qua ciuitas nõ poteſt adminiſtrari. Dis
enim animaduerſio et caſtigatio debz uacare a cõ
tumelia nec ad eiꝰ qui punit uel caſtigat aliquẽ ſed
ad reipublice utilitatẽ referri. Cauendũ ẽ etiam ne
maioz ſit pena q̃ culpa: et iõ probibẽda ẽ ira in pu
niendo maxime. nũq̃ enim iratꝰ ad puniendũ acce
dẽs mediocritatẽ illã tenebit que iter parũ ẽ et ni
mium Qui ergo reipublice preſunt legibꝰ ſimiles
ſint que ad puniendũ nõ iracundia ſz equitate ducũ
tur· luxuria cũ õni etati turpis ſit: ſenibꝰ maxime fe
diſſima. Tãta ẽ iuſticie vis ut nec illi qui malefício
aut ſcelere paſcuntur ſine ulla eiꝰ particula uiuere
poſſint. nam et princeps latronuz niſi equaliter pre
dam diuidat aut interficietur a ſociis aut relinque
tur. male ſe habet res dum quod uirtute effici dẽt:
id pecunia cõparatur. Hominẽ incõmodo alteriꝰ
ſuũ agere cõmodũ magis ẽ contra naturã q̃ moꝛs·
Sicut enĩ ſi vnũquodqz coꝛpoꝛis mẽbꝛum hũc ha
beret ſenſum ut poſſz putare ſe ualere ſi proximi mẽ
bꝛi valitudinẽ detraxiſſet debilitari et interire totũ
coꝛpus neceſſe eẽt. ſic vnuſquiſqz noſtrũ ſi ad ſe rapi
at cõmoda aliꝰũ detrahatqz cui poſſit emolimenti
ſui grãz ſocietas hoĩm et cõmunitas ut euertatur ne
ceſſe ẽ. Errat qui viciũ ullũ coꝛpoꝛis aut foꝛtune vi
ciis animi graviꝰ exiſtimat. Quid intereſt vtrum ex
homine quis in beluã ſe cõuertat aut ſub boĩs figu
ra ĩmanitatẽ belue gerat Illa promiſſa ſeruãda nõ
ſunt qui iiſipſis ĩutilia ſunt quibus illa tu promittis
Idẽ in libꝛo de amicicia. nulla excuſatio ẽ ſi amici
cauſa peccaueris, nã cũ cõciliatrix amicicie virtutiſ

opinio fuerit difficile ẽ amicicia manere si a verita
te deficis. Quod si rectum statuerim9 uel concedere
amicis quicquid uelit uel ipetrare ab eis quicquid
velimus perfecte quidẽ sapiẽtes sumus si nichil ha
beat res vicii. Hec igitur lex in amicicia sanctiatur
ut neqz rogem9 res turpes ne rogati faciam9. Tur
pis enim ualde excusatio hec ẽ et minime accipien
da. si quis contra rempublicã amici cã se feciſſe fa
teatur. Precipiendũ igitur bonis ẽ ut si in prauorũ
amicicias ignari aliquo casu inciderint ne existimẽt
se alligatos. ut ab amicis in rempublicã peccãtib9
nõ discebãt: nec minor pena statuenda ẽ his qui al
terum secuti fuerint impietatis ducẽ. nõ michi mio
ris cure ẽ qualis respublica sit post mortẽ meaz fu
tura: ꝙ qualis ẽ hodie: Hec igitur prima lex amici
cie sanciatur ut ab amicis honesta petam9 et ami
corũ cã honesta faciam9. Cõsiliuz uero libere dare
gaudeamus. plurimũqz in amicicia amicorũ bene
suadentiũ valet auctoritas. Scie dũ nullã in amicis
maiorem eẽ pestẽ ꝙ adulationẽ, que ẽ uiciũ hominũ
leuiũ, ac fallaciũ ad voluntatẽ oĩa loquẽtiũ nichil
qz ad ueritatẽ. nulla hec ẽ amicicia cũ alter verũ nõ
vult audire. alter ad mentiendũ parat9 ẽ. Oĩa bre
uia tolerabilia eẽ debent: etiã si magna sint. Idẽ in
li. de senectute. Tãtũ cibi et pot9 adhibendũ ẽ ut vi
res reficiãtur uõ oppримãtur Auaricia senilisquid
velit non intelligo: quid ei absurdi9 esse põt ꝙ quo
minus restat vie plus uiatici quereret: frustra sperat
adolescẽs uel promittit se diu victurum Quid eniz
stulti9 ꝙ incerta pro certis habere. quoniã illa etas
multo plures ꝙ senectus mortis hz casus: facilius

enī adoleſcētes morbos incidūt: grauiꝰ egrotāt: triſtius curātur. mors contingit adoleſcētibꝰ aduerſāte et repugnāte natura: et iō grauiꝰ. ſenibꝰ uero venit tanꝯ ſpōte nulla ui adhibita et ideo leuius. Sicut ergo poma ex arboribꝰ ſi cruda ſint ui euellūtur ſi matura intacta decidunt. Sic uis adoleſcētibꝰ uitam aufert: ſenibꝰ maturitas Idē in libro de paradoxis. Omnis ſapiēs liber: omnis ſtultus ſeruus. Cui libere iperabit, qui nō pōt ſuis cupiditatibus iperare. Quid ē libertas: poteſtas uiuēdi, ut uelis Quis aūt uiuit ut vult: qui rōe uiuit: qui gaudet officio: qui nec legibꝰ quidē propter metū paret ſꝫ eas ſequitur et colit. qui nichil dicit facit uel cogitat niſi libenter uel libere. Soli igitur ſapiēti cōuenit ut nichil faciat inuitus nichil dolens nichil coactꝰ. Cum ſeruitus ſit cum obedientia fracti animi atqꝫ deiecti et arbitrio ſuo carentis. Quis neget omnes leges omnes cupidos omneſqꝫ improbos eē ſeruos: nunquid ille liber ē cui mulier imperat: cui leges impo nit: preſcribit: iubet. uetat quod ei uidetur: nec ille iperāti aliquid negare poteſt uel audet recuſare. ego iſtū nō ſeruū ſed etiam nequiſſimum ſeruum appellandum puto: licet ampliſſimam familiam nactus ſit. Idem in libro philippicarum: nullum armatorum eſt preſidium ſed charitate et beniuolentia ciuiū oportet eē ſeptum non armis. omne malum naſcēs facile opprimitur: iueteratū pleruꝫqꝫ fit robuſtius Turpis fuga mortis ōni morte peior ē Cuiuſuis hominis ē errare nulliꝰ aūt niſi inſipiētis in errore perſeuerare Poſteriores enim cogitationes ut aiūt ſolent eſſe ſapientiores: Optimus eſt portus

pereunti mutatio consilii. Idem in libro rethorico. Sapientia sine eloquētia parum prodest. Eloquentia uero sine sapientia nunq̄ prodest. sed plerumq; nimium obest. Attētos auditores facimus si ea que dicturi sumus noua et magna et utilia eē demōstramus. et nos breuiter dociles facim9 si apte ac breuiter summā cause exponamus. Cūq; docilē uis facere simul et attentum facias. nam is maxime docilis ē qui attētissime audire parat9 ē

De Catone phō et poeta Ca. xcvi.

Ato marcus procius stoicus phūs et poeta latin9 claruit rome virgilii tēpore. Hic tāte cōstātie vir fuit ut glorie ei9 nullus vnq̄ laudādo profuerit nec uituperādo nocuerit. Hic licet gentilis būa nam tamē gloriam fugiebat. Sed ut de illo scribit Salusti. quo minus appetebat gloriā. eo magis illū gloria sequebatur Hic aias eē perpetuas existimās: tandē tedio duplicis quartane lassat9 seipsuz occidit ut meliorē uitā inueniret. Augustin9 aūt i libro. i. de ci. dei. dicit q̄ cato seipsum occidit victori am cesaris impatienter ferēs et ei subiici nolens vnde dicit Sene. ad lucil. epistola. xxiiii. q̄iā nō tantū cesari sz sibi irat9 nudas in vuln9 man9 egit et generosum illū contēptorem omnis potentie spiritū non emisit sed eiecit. Hic docuit rempublicā uirtutibus magis q̄ armis eē tuendā. dicēs ad romanos ut ait Augustin9. v. de ci. dei. nolite inquit estimare maiores vestros armis rempublicā ex parua magnam fecisse. si ita essz multo pulcriorem eā nos habemus quippe sociorum atqz ciuiuz preterea armorum atqz equorum maior copia nobis q̄ illis ē. sed

alía fuere que íllos magnos fecerũt que nulla nobíſ
ſũt ſcz domí íduſtría foris ſuſtũ íperíũ anim9 í cõ
ſulẽdo líber neqz delícto neqz líbídíní obnoxí9 pro
bís babem9 luxuríã atz auarícíã: publice egeſtatẽ
príuatí opulentíã. laudam9 díuítías. ſequímur íner
tíã. íter bonos et malos díſcrímẽ nullũ. oía uírtutíſ
premía ãbítío poſſídet De relíquís uero ſentẽtíís e
í9 notabílíb9 alíque híc poſíte ſunt. ꝟũana uíta ve
lut ferrũ ẽ ſí exerceatur conterítur. ſí nõ exerceatur
rubígo cõſumít Símíliter hoĩes exercẽdo uídemus
cõterí ſínautẽ íertía atz torpedo pl9 detrímẽtí facít
q̃ exercítatío Jdẽ dícebat mílítíb9 ſuís Cogítate cũ
aĩs vzĩs ſí quíd per labozẽ recte fecerítís labor íl
le recedet a vobís cíto. beneficiũ a vobís non rece
det dũ víuítís. ſz ſí cõtra per uoluptatẽ nequíter fac
tũ apud vos manebít Jdẽ: amícícíe ſí forte ígnozãs
ter cũ prauís cõcíliate fuerít díſſoluẽde ſunt magís
q̃ tenende Jdẽ. multo melí9 ẽ quoſdã acerbos ha
bere ĩímícos q̃ eos amícos qui dulces. í. adulatozeſ
vídentur íllí eĩ uere ſepe dícunt bí aũt nunq̃ ꝟíc cũ
ab eo quereretur que maxĩe expedírent ín re famílí
arí. reſpõdít· quatuor ſunt ſcz benefacere bene paſce
re bene veſtíre bene arare Cũ quereretur quíd ẽ fe
nozarí· reſpõdít quíd bomínem occídere Scripſít
autem cato líbzum de mozíbus partím proſaíco ſer
mone et partím metrico qui a puerís ĩ ſcholís fre
quentatur qui multas ſententías notabíles et mul
tum egregías contínet

De Díogene philoſopho Capitu. xcvi

Jogenes babilonius pbūs stoicꝰ Catonis tēꝑ
poreclaruit Hic omnibꝰ rebꝰ spretiset a se re
iectis cepit in babilonia mendicare ut perfectiꝰbe
atitudinē attīgeret.quod percipiēs cesar iussit vt cū
quo ciuium eū liberet comedere ut ille eum prestito
mādato reficeret.Cui quidā pictor adiūctus ut eius
eloquētiam addiscceret uel sua scientia delectabile cō
sortium ac solacium vicibus ꝙplurimis pbō exhi ꝑ
beret.post tempus uero aliquod decursū pictor pre
dictꝰ qui pbī eulogium uisitauerat ī mensis spacio
boc neglectū taxaret.quare admiratꝰpbūs quo per
ueniisset suꝰ pictor incipiebat sciscitari quo peruenis
set.pictor uero cognoscens qr pingendo se fouere nō
posset et prospiciēs qr medici lautaꝫ contrahunt ui
tam sibi vsurpauit habitum medicine induitqꝫ pal
lium vario subductum magnamqꝫ cucullam capi
ti superponens:sicqꝫ medicū se dixit. post processuꝫ
uero temporis predictus pictor suos uisitādo infir
mos Diogeni obuiauit quē tunc aspiciens in aīo
cogitauit.est nebic tuus pictor non tamen audens
sibi loqui propter vestium honorabilitatem.preter
iuit ergo pictor et stetit cogitādo pbūs.altera vero
dierum iterum obuians sibi dixit pbūs.et pictor q̄
lis es.es modo medicus:sed indignans pictor.quā
do fueram tuus pictor Cui pbūs Antiquitus formu
las mortuas feciſti viuas apparere.iā uero uiuos ī
ter mortuos facis respirare.et sic pictor cum pudo
re recessit:et post boc ad suum loculū remeauit

De Antipatre pbō Capitulum.xcvii.

ntipater phūs stoicus acutissimi ingenii vir cla
ruit Diogenis babilonii tēpore cuiꝰ et discipu
lus fuit. De Salustio phō et poeta Ca.xcviii
Alustius phūs et poeta romanus claruit temꝑ
pore Tullii cuius inimicus et emulus extitit.
Hic scripsit de bello catilinario librum vnum Ite⁊
de iugurtino librum vnum

De Plautio oratore Capitulum.xcix.

lautius armatiꝰ ciceronis discipulꝰ orator insi
gnis rome claruit Hic cum gallīā comatam re
geret lugdunum condidit

De Vito lucrecio poeta Capitulum.c.

Itus lucretius poeta pompei tempore claruit
qui amatorio poculo in furorem uersus est. li⁊
bros autem aliquos per interualla insanie conscri⁊
psit quos postmodum emendauit. Tandem se pro⁊
pria manu interemit anno etatis sue xliiii.

De lucio poeta Capitulum.ci.

Acius pomponius poeta natioee bononiensis
scriptor catilinarii pompei tempore claruit

De Plauto poeta Capitulūꝫ:cii:

lautus poeta comicus Tullii discipulus rome
claruit Hic propter annone defectum ad mo⁊
las manuarias pistori se locauerat. ibiqꝫ quotiens
vacasset ab opere scribere fabulas et vendere soli⁊
tus erat. fuit autem eloquentissimus. De senten⁊
tiis eius moralibus quedam hic posite sunt. Pecu
nia sollicitudinum causa est et caput. Sibimet esse
sufficientem primum bonum est. His vite tibi bono
res deferri inter miseros viuito Si pro meritis no
bis reddendū nō putamꝰ ipsi nosmet fallimꝰ quid

nam o stulte mirū ētsi qui te nouit despicit. qui non
nouit diligit Jn amicicią et fidē stultū ne receperis
Jnsipientium et reproborū facili9 sustinetur odiuz
cꝫ colleginz.nemini te nimis socialē feceris. nimia
tamē singularitas fugiēda est' nā si nimis singulas
res sum9 parem ferre non possum9.minores despi
cimus.maiorib9 inuidem9.ab equalib9dissentim9

De Virgilio poeta Capitu.clii.

Jrgilius inter oēs poetas latinos optim9 nas
tione mantuan9.cremone studiis eruditus est.
Deinde sumpta toga magisterii mediolannm iuit.
post breue aūt tempus romā profectus ē Hic ideo
Virgilius ē uocatus quasi a virga.eo cꝫ mater eius
somniauit se pariturā virgā que usqz ad celū pertin
geret.quod nichil aliud fuit nisi qz paritura erat vir
gilii qui loquēdo celuz tāgeret.ut ait hugutio. hic
phia naturali preditus.etiā nigromātic9 fuit et mi
ra quedam arte illa fecisse narratur Jn porta nea
polis cāpanie dicitur fecisse muscam eneam que ō
nes muscas ab urbe expellebat.Jn eadē urbe mac
cellū sic cōstruxisse fertur ut nulla ibi caro putresce
ret.narrat enim alexander neꝫ in libro de naturis
rerū cꝫ maccellum neapolitanum carnes illesas a
corruptione diu seruare nō poterat.sz bāc icommo
ditatem prudentia virgilii excepit recludētis carnē
nescio qua vi berbarum conditā que quingentis an
nis elapsis recentissima et optimi sapozis suauita
te cōmendabilis reperta est.neapolis cum letali pe
ste sanguisugarum vexaretur liberata ē ab eo cum
sanguisuga aurea proiecta in puteum.qua post mul

torum annorum curricula extracta a puteo purgato
inumerabilis sanguisugarū exercitꝰ ciuitatis aqs
inuasit.nec priꝰ pestis potuit sedari qꝫ illa sanguis
suga in fundum eiusdē putei mitteretur Prefatꝰ eti
am Alexāder neqꝫ narrat qꝫ virgiliꝰ ortū suum ae
re immobili vicē muri obtinēte muniuit et ambiuit
et pontē aereū construxit cuius beneficio loca desti
nata pro arbitrio sue voluntatis adire cōsueuit Cā
panile quoddā sic dicitur construxisse:ut turris ipsa
lapidea eodem modo moueretur quo campane dū
pulsarentur.Ortum quēdam fecisse legitur ut in eo
non plueret. De balneis eius mira et incredibilia
narrantur.Creditur etiam factuz ab eo id quod di
citur saluatio rome Erat in templo quodam cōsecra
tio omnium statuarū que statue scripta nomina i pe
ctore gentis cuius imaginē tenebāt gestabāt.et tin
tinabulum vnaqueqz statua ad collū habebat Erāt
qz sacerdotes die noctuqz semper vigilātes qui eas
custodiebāt.et que gēs in rebellionem cōsurgere co
nabatur contra imperiū romanorum statua illius
cōmouebatur:et tintinabulum illius mouebatur in
collo eius:et statua ipsa mox digitū indicem prete
debat uersus illam gentem et versus nomen illius
gentis quod in ea erat scriptum.quod nomē scriptū
sacerdos principib9 deport abat. et mox exercitus
ad eam gentem reprimendā mittebatur. Hic scrip
sit libros tres bucolicorum:georgicorum: et eney
dos.Vixit autem annis.liii.et bruduſii obiit. Ossa
uero eius neapolim translata sunt Claruit autem tē
pore Pompeii.

De historiographo Julio Capi.cliii

Alius cellus historiographus scripsit diligen
ter de bello cesaris librum quē in quīqz libros
distinxit in quibus multa doctrinalia mirabilia cō
tinentur ex quibus pauca hic posita sunt naturale ē
omnes homines studio libertatis incitari et condi
tiones seruitutis odisse Animi amentia ē mollicies
non uirtꝰ inopiā paulisper ferre nō posse. facilioꝰ in
ueniuntur qui se morti ultro offerāt q̄ qui dolorem
patienter ferāt. Rerum oim magister ē usus. Quod
volumus libenter cernimus et credimꝰ et que senti
mꝰ ipsi reliquos sentire speramꝰ Inter duos bellā
tes hoc vnū tempus bellandi de pace ē dū sibi vter
qz confidit et ambo pares uidētur q̄ si alteri paulu
lū fortuna tribuerit vix vtetur cōditionibus pacis.
qui superior uidetur nec equa parte contentus erit
qui se oia habiturū sperat. Terror hominibꝰ cōsili
um mentēqz eripit et membra debilitat. fortūa eos
plerūqz quos plurimis beneficiis ornauit ad duri
orē casum reseruat De Actio poeta Ca.cv

Actius lucius poeta rome claruit. Hic Julio ce
sari uenientī in collegiū poetarū nūq̄ assurrexit
nō maiestatis eꝰ imemor: sz qr i cōparatione omni
um studiorum aliquādo se superiorē esse confidebat
quapropter īsolētie crimīe caruit. qr ibi voluminuz
nō imaginū certamīa exercebāt De Terētio C.cvi

Erentius publius poeta carthaginēsis rōe cla
ruit tempore octauiani augusti: qui grecas litte
ras summo studio didicit et i archadia mortuus est
Scripsit āt comediarū librum elegantē in quo mo
res multorū ad precauēda pericula ānotauit Huiꝰ
tale epitaphiū legitur eē, natus i excelsis tectis car

thagis alte. Romãis ducib9 bellica pzeda fui. Be
ſcripſi mozes hoim iuuenũ ſenũqz Qualiter et ſer
ui decipiãt dominos Quid meretrix quid leno dos
li: quid fingat auar9. Hec quicũqz legit ſic puto tu
t9 erit Hui9 he ſũt ſententie Ita fere corrupta ẽ om
niũ hoim natura ut aliena meli9 iudicẽt q̃ ſua Ius
ſummũ ẽ ſepe ſũma malicia. nulla res tã facilis ẽ.
qui difficilis ſit ſi inuite fiat. nõne hoc flagiciuz eſt
te aliis conſilium dare: forte ſapere: tibi aũt auxili
ari nõ poſſe Que dũ incipias dũqz ignoras grauia
ſũt. vbi dũ cognoueris facilia erũt Hoie iperito ni
hil iiuſti9 qui nichil rectũ putat niſi quod ipſe fecit
Errat lõge a mea ſentẽtia qui iperiũ credit eẽ gra
ui9 aut ſtabili9 eo quod aicicia iũgitur Iſtud ẽ ſa
pere nõ quod ãte pedes mõ ẽ uidere: ſz etiã futura
proſpicere Inſpicere tã q̃ i ſpeculo vitas hominum
quẽqz iubeo atz ex aliis ſumat exẽplũ ſibi. Quã inſ
que cõpertũ ẽ ut hi qui min9 habẽt ſemper aliquid
ditiozib9 addũt Dũ marie bõi ſecũde ſũt res tunc
maxime opoztet meditari quo pacto aduerſũ erum
nã feratur: ne quid anio ſit nouũ et ſic quicquid pze
ter ſpẽ eueniat in lucro depoztare: nichil ẽ qui ma
le narrãdo poſſit depzauari. A: gellius aũt in libzo
xiii. bas publii ſentẽtias recitat. malũ ẽ cõſiliũ quod
mutari nõ põt. beneficiũ accipit dãdo qui digno de
dit: feres nõ culpes quod mutare nõ põt Cui pl9 licz
q̃ par ẽ pl9 vult q̃ licz Comes facũd9 i uia pzo uehi
culo ẽ: iprobe neptunũ accuſat q̃ iterũ naufragiũ fa
cit: Ceterẽ referẽdo iiuriã iuitas nouã: nunq̃ pericu
lum ſine periculo vincitur: nimium altercando a
mittitur veritas: Pars beneficii eſt quod petitur:

si bene neges.necesse ẽ ut multos timeat quem mul ti timent.

De Varrone Capitulum.cvii.

Arro marcus orator rome Octauiani impera toris tẽpore claruit.qui.cx.annis uixit vir doc tissim9 acuti ingenii et in õni seculari eruditione pe ritus Hic ut ait Ysido.ety.li.i.apud latinos inume rabiles libros scripsit.Scripsit aũt libros antiqui tatũ.xli.quos i res hũanas diuinasq3 diuisit rebus humanis.xxv.diuinis uero.xvi.tribuit Scripsit au tem ad atheniensem auditorẽ librũ moralẽ in quo multa utilia et notabilia cõtinẽtur.de quib9 pauca ãnotata sunt In multis cõtra oẽs sapere insipere ẽ. ficte referas grãm inuite dãti.Vix datũ ne reputes beneficium s3 predã.Semel dedit qui rogatus bis qui nõ Extorquere ẽ plus q̃ semel rogare. Turpissi mũ ẽ in datis sperare.pulcerrim9 ẽ cum fenore da ta reddi Ex animo dãtis censetur mun9 magnũ uel paruũ Amici diuitũ palee sunt circa grana Vis ex periri amicum calamitos9 fias.non refert quis sed quid dicat Alit concordia mores ad cohabitantiuz animos formare.nemo suũ putet quod extra ipsum ẽ.non tã laudabile inuenisse q̃ iuenire:hoc enĩ alie nũ:illud propzii mũerisẽ Excellẽtissimũ docẽdi ge n9 ẽ exẽplorũ positio Eo tãtũ studia ĩtermittãtur ne obmittãtur.gaudet ei natura uarietate.nil magnifi cũ docebit qui nil didicit.facile magistri nũcupãtur auditorũ narratores.nõ essem9 pauperes si nescire m9 quid eẽt paupertas.nescire q̃d ẽ paupertas opti m9ẽ ad sũmas diuitias progress9.nõ ẽ miser nisi q̃ se miserũ eẽ credit.nũ q̃ei ueniet q̃ q̃ uidz seq̃tur calles

non tã modeste quis sua metitur ꝙ aliena. Hoc aũt fit quando nemo sibi inuidet Imperitie signum est quod difficillimũ ẽ exigere cito fieri. nulla iactura grauioz ẽ scienti ꝙ temporis: Uiatores nõ eunt ut eant. sic et uita nõ sui causa fit: sed ut in ea preclarũ aliquid fiat. nõ ẽ felicitas que secum recipit miseriam. Adulationis ẽ spectamẽ cum laus postulationem precedit: Cõtemnẽdi sunt ieruditorũ contẽpt9: si visad summã progredi. multi laudẽ amittũt quoniam ipsi eã de se predicant. Scripsit Uarro libruz de cultu deorũ

De gallo poeta Capi. cviii

Allus cornelius poeta sorliuiensis claruit tẽ pore Octauiani cesaris et. xliiii. etatis sue ãno propria se manu interemit

De Horatio poeta Capitulum: cix.

Horatius flacc9 poeta illustris rome claruit tẽ pore cesaris augusti Hic ut ait Uale. li. v. c. vltimo. cũ iouí põtifex edẽ dedicaret inqz nũcupatiõe solẽniũ uerborũ postẽ tenẽs mortuũ eẽ filiũ suũ audisset nec manũ a poste remouit nec vultũ a publica religione ad priuatũ dolorẽ reflexit. ne patris magis ꝙ pontificis partes egisse videretur Scripsit aũt li. sermonũ libroũ epistolarũ et carminũ. li. odarũ Itẽ poetriã et de remediis. mortu9 ẽ ãt rome anno etatis sue lvii. De xisto phõ Ca. cx

Istus pithagoric9 phũs qui claruit tẽporibus octauiani iperatoris: scripsit libroũ sentẽciarũ moraliũ notabiliũ quẽ encheridiõ appellauit: quez libroũ rufyn9 presbiter claro sermõe ad Hyamã cususdã preces de greco in latinũ transtulit. de quo li

bro btis aug.mẽtionẽ faciti li.ii retractationum.
De hoc libro ifra scripta notabilia excerpta sunt.E
tiã in minimis caute age.nõ ẽ minimũ i uita homi
nẽ negligere minima Honora quod iustũ ẽ propter
hocipsum ꝙ iustũ ẽ Qualisvis eẽ dũ oras deũ talis
semper esto.opta tibi euenire nõ quodvis sz quod ex
pedit Qualẽ tibi vis eẽ proximũ tuum. talis esto et
proximis tuis In vi eo quod bene agis actorẽ depu
ta deũ.nichil preciosum dicasquod possit a te aufer
re malus Hoc solũ bonũ puta quod deo dignũ Cũ
semetipsum quis ãpliꝰ diligit ide iiustitia nascitur
Intolerabilis fit malicia cũ laudatur.meliꝰ ẽ lapi
dẽ frustra iactare ꝙuerbũ ãte oia uerbis tuis tẽpꝰ
iquirito:tũc loquere quãdo tacere nõ expedit. meli
us ẽ vinci a uera dicẽte ꝙ uincere mẽtientẽ Cũ prei
es bõibꝰ memẽto qz et tibi preest deꝰ Et iudicãs ho
mines scito qz et tuipse iudicaberis a deo. maiꝰ pe
riculũ ẽ iudicãtis ꝙ eiꝰ qui iudicatur Age magna
nõ magna pollicẽs Tũc eris sapiẽs cũ te nõ putaue
ris sapiẽtez.multitudinẽ fideliũ nõ iueniesRarũ ei
ẽ õe quod bonũ est Excrutient te liberi male uiuen
tes magis ꝙ morientes Uiuere quidez nõ est in no
bis recte ãt uiuere i nobis est Si vis cũ letitia ani
mi uiuere noli multa agere In multis ei actiõibus
minor eris.grãdem penã putato cũ i desideriis mo
riaris.nũꝙ cõpescet desideriũ possessio desiderato
rũ.magnã scito sapientiã per quã ferre potes ierudi
torũ isipientiã Ea que oz discere oz et ita facere non
coneris facere ãteꝙ discas Sicut i bõis actibꝰ lau
dari vis ita in delictis patienter accipe si culperis
Quorũ laudeocõtemnis nec derogatiões magnipẽ

Ingenia pterorū nimia eruditionis seueritate de-
ficiunt nā et desperāt et dolent et nouisse oderunt:
Et q̄ maxime nocēt dum omnia timent uel conātur
Aliena vicia quisq3 reprehendi mauult q̄ sua: ne tē
tes quod effici non possis. Idem in libro quinto
Princeps qui vult omnia scire necesse habet mul-
ta ignoscere Tantundem ē de auro quod habet q̄
quod non habet Uiciosa iactatio fert audientibus
nullo mō fastidium sed plerumq3 odium Afflāte for-
tuna pene omnia decent. Pulcerrimi operis studio
vacare mens nisi ab omnibus viciis libera potest.
melius certe suadebit aliisqui prius persuasit sibi
Idem in libro causarum Totius hominis libertas
ē oculos perdidisse Oculi sunt per quos paupertas
tes ferre non possumus Oculi tota nostra lustra sūt
bi nos in omnia uicia precipitant: mirātur: adamāt
et concupiscūt. Omnis temeritas animorū calami-
tate corporis frangitur et confrigescunt impet9 mē
tium quos non explicāt ministeria membrorum.
nō habet causam loquēdi cui credi nō pōt Ablata o-
nium membrorum fides omnis sermonis auctori-
tas

De Plutarco Ca.cxvii.

lutarcus phūs institutor traiani imperatoris:
ut dicitur in policrato li.v. fidelis in sententiis
et in verbis luculentus: et in sacrario morum caut9
arbiter fuit vt facile traiani imperatoris precep-tor
possit agnosci Hic libellū pulcerrimū constituit de
cōstitutione politica: cui9 titul9 ē Traiani imperato-
toris institutio. in quo qualis debeat esse princeps
elegāter scripsit Scripsit etiā libru̅ de magistratuū
moderatione qui ititulatur archigrāmaton Scrip

sit et pulcerrimū libꝝ de patientia Traiano autez auditori suo ad imperiū sublato hec verba scripsit. Plutarc9 traiano salutē. modestiā tuā noueram nō ap petere principatum quem tamen semper morum ele gantia mereri studuisti quo quidē tanto dignior iu dicaris quāto a crimine ambitionis videris esse re motior. tue itaqꝫ uirtuti congratulor et fortune si tā men recte gesseris que probe meruisti. Alioquiu te periculis et me detrahentiū liguis subiacere nō du bito: cum ignauiam imperatorum roma nō ferat et sermo publicus delicta discipulorum refundere so leat in preceptores. sic Seneca neronis sui discipu li merito detrahentium carpitur linguis adolescen tium suorum temeritas in quintilianū refunditur. Et Socrates in pupillū suum fuisse clementior cria tur Tu vero quod vis rectissime geres si non receſſe ris a teipso. si primū te cōposueris: si tua omnia dis posueris ad uirtutē: recte tibi procedent uniuersa. politice tibi constitutionis maiores tibi vires exscul psi Cui si obtemperas plutarcū tibi viuēdi habebis auctorem Alioquin presentem epistolā testez inuoco qr ad pernicie imperii nō perges auctore plutarco Hic plutarc9 pricipib9 quatuor conatur īgerere. s. reuerētiā dei. cultum sui. disciplinā officialiū. potes tatū affectū. et protectionē subditorum Idez plutar c9 ut dicitur ī libro de nugis phōrū seruū habebat hominem neq; et cōtumacē sz liberalib9 disciplinis eruditissimum. cōtigit aūt ut ei nescio q̄ obrē tunicā detrahi cediqꝫ iuberz loco ceperat ille verberari du rissime. cū tamē culpā ificiaretur dicens se nichil de liquisse. postremo cū nichil proficeret rogā dovenia

vociferare cepit:et inter uerbera seua et obsurgato
ria loquēdo nō ita se habere plutarcū ut phūm dece
ret Yrasci turpe eē ei presertī qui de malo ire sepius
dissertauerat· libruq; pulcerrimū de patiētia scrip
serat.adiiciebat eē probrosum q; disciplinā moribꝰ
ipugnabat.qui mētis ab itegritate prolapsus effu
sus et prouolutꝰ i irā:plurimis vulneraret inoxiuꝫ
culpis seu plagis.Ad hoc plutarcꝰ lēte et leuiter et
summa animi grauitate ait.nūquid q; vapulas tibi
irasci uideor Est ne ira mea si a me debitū recipis
ex vultu ne meo aut ex voce aut ex colore an saltē ex
verbis ira me corruptū itelligis aut correptū mihi
quidē neq; oculi ut opinor truces sūt nec turpiter ne
q; inaniter clamo neq; i spumā ruborēq; feruesco.
neq; pudēda dico aut penitēda.neq; ōnino trepido
ira aut gestio.hec oia quippe nescis irati signa sole
re eē Et simul ad eū qui cedebat cōuersꝰ Interi in
quit dum ego et tu hic disputamꝰ hoc age et sine ira
cū dia mea seruilē cōtumacie iniquū doceas q; obiur
gare

De Plinio Capi.cxviii

linius secundus nicomen.orator et historiogra
phꝰ insignis claruit tempore Traiani impera
toris. Huius plurima extant opera multi ingenii.li
beralibus enim studiis maximā operā dedit Scri
psit eni bella oia que vnq; cū romānis gesta sūt que i
tribꝰ uoluminibꝰ cōprehēdit· itē scripsit naturalis
historie libros.xxxviii. quos iperatori Uespasiano
direxit.Scripsit ad diuersos epistolas centū.fuit ei
in equestri militia idustriosꝰ ualde et procuratiōes
maxīas et cōtinuas integre admīstrauit ad hoc ab

imperatoribus constitutus. Vidēs aūt per traiani imperatoris precepta multitudinem cristianorum oppimi ac trucidari cōpassione permot9 ad imperatorē retulit: quid innumera hoīm milia quotidie obtruncabātur ī quib9 ōnino nichil deprehēdebatur sceleris admissum nec aliquid cōtrariū romanis legib9 gestum. nisi ꝙ ante lucanos ymnos cristo cuidam canebāt deo. adulteria et cetera huiusmōi crimina apud eos illicita haberi et arceri penitus inueniebantur Cetera uero secundū leges cōmunes agebantur Tunc Traian9 decreuit ut christiani nō quidem requirerētur: sz si qui inciderent punirentur Ex dictis plinii ad cathulianū ī epistola animi magnitudo ad ostentationē omnia uero ad cōscientiam refert. Recteqz facti mercedē non ex populi sermōe sed ex facto petit Idē ī epistola adducto libro quē tibi missi adnota que putaueris corrigēda. Sic enim magis credā cetera tibi placere si quedā cognouero displicuisse. Idem in epistola ad nauū magnū et maximum dum uita suppetit euitamur ut mors ꝙ paucissima que abolere possit inueniat.

De ptolemeo Capitu. cxix.

Tolemeus phūs pheudensis tempore Adriani imperatoris in geometria et astrologia clarissimus fuit. Ipse enim plus addidit in astronomia ꝙ eēt id totū quod āte scriptū inuenit. fuitqz educatus alexandrie et cum instrumentis astronomicis obseruauit astra Habitauit. aūt in alexandria et in rhodo. Hic composuit multos libros sz librū qui vocatur almagest9 de scientia stellarum et motu celestium corporum. Item de iudiciis quadrupartitum

Item libzum qui dicitur centiloquiū. Hic non fuit vnus de regibus egipti qui ptolemei vocati sunt: ꝫ ptoleme9 fuit nomē eius regali titulo carens Vixit autē ānis. lxxviii. De prouerbiis eiꝰ moralibus bec notabilia bic scripta sunt Insipiēs ē qui suiipsi us quātitatē ignorat. Cū aliquis sibi placet ad boc deductus ē ut ira dei super ipsum sit In bonis que nobis a deo conferuntur bonitatem largitorum con sidera. in malis autem purgationis aut remunera⁹ tionis bonitatē attende Quātomagis fini appropi quaueris bonum cū augmento operare. Pauper nō ē qui suo intellectui dominatur. Qui inter sapientes humilioz ē sapientioz extitit Sicut locus profundi oz ceteris lacunis aqua copiosioz ē. non differas ni⁹ si cum eo qui ueritatē concedit. nec respondeas nisi a te querenti consiliū et cupide recipienti Tuuz cō silium ne committas ei qui secretum proprīū nō ce lauit Qui in mundo permanere vult coz patiēs ad uersitatib9 preparet Qui per alios nō corrigitur: per ipsum alii corrigentur. inter altos altioz est qui non curat in cuiꝰ manu sit mundus Cecitati inuidi hominis uidetur ꝙ alterius boni ablatio sit sibi bo nū Qui in dignitate sua non extollitur parum i eiꝰ amissione tristatur Qui in mendacio confidit cito deficiet Ultime promissiones hominum sunt caue

De Secundo

Capitu. cxx⁹

Ecund9 phūs athenis claruit tempore Adria ni imperatoris Qui philosophat9 ē omni tem pore silentium seruans et pythagoricā uitā ducēs Causa autē eius taciturnitatis fuit bec Cum adbuc paruulus eēt missus a progenitoribus ad discēduz

et cum in scholis eēt mortuus ē pater eius Audiuit autem in scholis aliquandoq; omnis mulier fornicatrix eēt et impudica Tandem post multos annos remeauit in patriam suam omnem gerens peregrinandi consuetudiuem baculum et peram secum ferens:coma capitis et barba prolixa. Hospitatus est aūt in domo propria nemine domesticorum ipsum agnoscente neq; etiam propria matre Volens ergo probare de mulieribus si forte verum eēt quod audierat vocauit vnā de ancillis promittens ei decez aureos si persuaderet matri condormire sibi. ac illa consentiens ancille. vespere fecit eū ad se introduci Cumq; illa estimaret se cum illo carnaliter commisceri debere Ille uelut propriā matrem amplectēs inter vbera illius dormiuit vsq; mane. mane autem cum vellet egredi et discedere Illa apprehendens eum ait. ut me temptares hoc fecisti. qui dixit nequaq; domina mater. neq; enim dignum ē illud vas regredi vnde exiui. Illa uero sciscitāte quisnā esset. respondit. Ego sum Secundus filius tuus Illa ergo recogitans in semetipsa et non ferens confusionem exanimata ē Secundus vero sciēs q; propter loquelam suam mors matri contigisset hanc a se in posterum exegit penam ne amplius loqueretur. et sic usq; ad mortem taciturnitatem seruabat Circa vero idem tempus anno domini. cxv. Adrianus imperator ueniēs athenas audiuit de illo eūq; ad se venire faciens prius eum salutauit Ille autem tacuit. Tunc admiratus ait. loquere philosophe ut a te aliquid discamus Illo aūt in proposito silentii perseuerāte dixit Adrianus tripano. fac ut phūs vnū vers

bum loquatur nobis Tripanus autem uocans spi-
culatorem ait Hunc phm nolentem loqui impera-
tori viuere nolumus Adduc eum et torque. Adria-
nus deniqz spiculatorem latenter euocans ait. Per
suade ei in via ut loquatur. Si persuasus respon de
rit decollabis eum. si vero non responderit deduc e
um ad me. Ducebatur Secundus ad locum torme
torum Cui spiculator dixit O Secude quare tacēs
morieris loquere et viue. Secundus autē uitā par
uipendens mortem tacitus expectabat Spiculator
deducens eum ad locum destinatum ait Extēde cer
uicem et suscipe gladium: Ille autem extendens cer
uicē vitam pospositit silentio Apprehendens ergo e
um duxit ad Adrianum dicens. Secunduz usqz ad
mortem tacuisse Tunc Adrianus admiratus constā
tiam philosophi dixit ei. que lex ista silentii quaz ti
bi proposuisti vt nullo modo solui potest Sumēs ta
bulam et dicens scribe et saltem manu tua loquere.
qui scripsit in hunc modum Ego quidem adriane
non te timeo sed quia princeps huius temporis vi-
deris existere. me quidem occidere potes sed vocis
mee proferende nulla tibi potestas est Adrianꝰ au
tem legens ait. bene excusatꝰ es sed adbuc tibi pro
blemata propono ut ad ea mihi respondeas. quorū
primum: quid est mundus Ille respondit. mundus
est incessabilis circuitus: spectabilis supellex. theo
rema multiformis: eternus terror: circuitꝰ non sine
erroze. quid ē oceanus. mundi amplexus terminus
coronatus vinculū vniuerse nature circūcurſꝰorbis
sustentaculum et audacia vite limes terre diuisio re
gnorum hospitium fluuiorum fōs himbriū refugiū

in periculis gratia i uoluptatibus Quid ē de9:im
mortalis mens:incontemplabilis celsitudo:forma
multiformis:multiplex spiritus:icogitabilis inqui
sitio:insopitus ocul9 omnia continens: lux hominū
Quid ē celum spera volubilis:tectum immensum.
Quid ē sol:oculus diei.noctis concertatio:celi et na
ture pulchritudo:calorис circuitus: splēdor sine oc
casu:indesinens flāma:celestis uiator:ornat9 diei.
celi pulchritudo:horarum distributor Quid ē luna
celi purpura solis emula malefactorū iimica:sola-
men itinerantium:directio nauigantium: signū so-
lēnitatum:recirculatio mensium:ocul9 noctis:presa
gium tempestatū.Quid ē homo mēs icuruata labo
riosa aia parui tēporis habitaculū:spūs receptacu
lū:pbātasma tēporis speculator vite.lucis desertor
vite contemptor:eternus motus:transiēs uiator.lo-
ci hospes.mancipium mortis Quid ē terra basisce
li.mediculum mūdi mater nascentium.fructuū cus
tos.gymnasiū uite.operculū inferni. uiuētiū nutrix
deuoratrix omniū cellariū uite Quid ē dies.radi9
solis.duodecim signorum recurs9 principiū quotidi
anū Quid ē aer custodia vite Quid ē lux facies om
nium rerum.quid ē stella pictura culminis guber-
natio nautarum noctis dec9 et decor.quid ē pluuia
conceptio terre et frugū nutrix uel genitrix Quid ē
nebula nox in die et labor oculorum quid ē uentus
aeris perturbatio mobilitas aquarum et siccitas
terre quid ē aqua subsidiū uite macularum ablutio
quid ē flumē cursus indeficiens refectio solis et irri
gatio terre quid ē gelu siccatoriū herbarū uīculum
terre pōs aq̄rū quid ē nix aq̄ sicca quid ē biēs estas

tis exul. quid ē ver. perturitio terre. quid ē estas: ve
nustas et maturatio frugū. quid ē mulier bois cōfu
sio īsatiabilis bestia. cōtinua sollicitudo īdeficiens
pugna. quotidianū dānū bois dom9 solitudis. aut
sollicitudinis impedimētū. viri īcontinētis naufra
giū adulterii vas. pernicioſū pzeliū. aīal pessimum
pōd9 grauissimū aspis īsanabilis. būanū mancipi
um. quid ē pulchzitudo naturalis captio parui tem
pozis foztuna flos marcid9. carnalis felicitas. īs
cōpositū negociū. būana cōcupiscētia. quid ē spirit9
imago dei. quid ē aīcicia equalitas aīozū. quid ē a
mic9. desiderabile nomē hō vix apparēs infelicita
tis refugium nō īueniēda possessio. secretozū recep
toz. īdeficiēs quies amāda felicitas. quid ē fides in
cognite rei certitudo mirāda. quid ē vita beatozum
felicitas ac letitia. miserozū mestitia expectatio moz
tis. quid ē mozs etern9 somn9. dissolutio cozpozū di
uitū pauoz pauperū desideriū īeuitabilis euēt9 īs
certa peregrinatio. latio bois. somni pater fuga vite
viuozū deceptio. resolutio oīm. quid ē requies refu
giū laboziſqz dulcedo. quid ē senect9 optatū maluz
mozs viuentiū. veneris experscerta mozs. īcolum9
lāguoz moztis meta cōmunis expectata mozs spe
rata mozs quid ē somn9 moztis imago laborū. qui
es infirmitatū votū. miserozū desideriū medicozuz
experimentū sapientia uigilantiū solaciū iustozum
vicioꝛum solutio uniuersi spūs requies. quid ē agri
cola laborū minister heremi coequatoz operatoz es
ce terre met9 arbustorū plātator montiū coequator
quid ē nauis marina operatio domus absqz funda
mēto auis ligura salus incerta. quid ē nauta. fluctu

um viator equitator marinus hospes orbis. terre
desertor tempestatū temptator: quid ē littera custos
bistorie conseruator memorie. quid ē auaricia diui-
tie pondus. curarum minister delectatio verenda in
sanabilis inuidia desiderium inexplebile. res desi
derata os excelsum inuisa concupiscentia. quid est
paupertas odibile totum sanitatis vas curaruꝫ re
motio sine sollicitudine semita sapientie repertrix ne
gocium sine dāno possessio absqꝫ calūnia indetrac-
tabilis scientia incerta fortuna. sine sollicitudīe fe-
licitas. quid ē verbum proditor animi. quid ē quod
generat verba līgua. quid ē libertas hominis inno
centia. quid ē vigilantis somnꝰ spes. quid ē corpus
domicilium anime. quid ē caput culmen corporis.
quid ē spes salutis via. quid ē gaudium tribulatiōis
oblīuio. quid ē cerebrū custos memorie. quid est co-
ma vestis capitis. quid ē barba sexꝰ discretio. quid
ē frons imaginatio Et inde quid sunt oculi duces
corporis vasa luminis iudices animi. quid sunt au
res sonoruꝫ censores: quid sunt nares adoptio odo
rum quid est os nutritor corporis quid sunt dentes
mole mordentes quid ē lingua flagellū aeris quid
labia ualue oris quid manꝰ operarii corporis q̄d
digiti operū plectura quid cor receptaculū uite. q̄d
ē pulmo seruator aeris quid iecor custodia cordis
quid ē fel suscitatio iracūdie quid splē risꝰ et letitie
capax quid ē stomachꝰ cocus ciborum quid ossa ro
bur corporis quid sanguis humor venarū alimen-
tū vite quid pedes mobile fundamentū quid crura
colūne corporis quia coste cruriū epistilia quid ve-
ne fontes carnis quid ē quod amarū facit dulce fa

mes.quid ẽ quod non ſinit boiem laſſuz fieri lucrũ
De Apollonio phõ Capi.cxxi
Pollonius phũs ſtoicus natione calcedonẽſis ceſaris preceptoz clariſſim9 claruit tẽpoze ã thonii pii iperatoris De baſilide phõ C.cxxii
Aſilides ſacropolitan9 phũs illuſtris athenis claruit tẽpoze Anthonii pii iperatoris cui9 et preceptoz fuit De Thauro Capi.cxxiii
Thaur9 vireti9 phũs ſtoic9 claruit athenis tem: poze eiuſdẽ anthouii pii Ad hunc Thauruz vt ait aul9 gelli9 uenerũt athenas aliquando uiſendi grã cognoſcendiqz cã preſes crete prouincie et pa: ter ipſi9 preſidis ſed priuat9 vir Jnuitauit Thaur9 patrẽ primo ut ſederet ac ille ait de filio. ſedeat hic filius meus primus qui romani populi magiſtra tum tenet Reſpondit Thaurus.abſqz preiudicio fi: lii tui tu interim ſede donec conſpiciamusqueram9 qz quid conueniat.an te ſedere prius quia pater es an filium tuum quia gerit magiſtratum. Cum autẽ pater ſediſſet appoſita ẽ altera ſella filio.Tũc thau rus bis qui conuenerant uerbum fecit de hac re in ter cetera ſic dicens Jn publicis locis ac officiatis patrum iura cum filiozum iuribus que in magiſtra tibus aut in poteſtate ſunt collata interquieſcere de bent paululum.ſed cum extra officia aut rempubli: cam in domeſtica re atqz intus ſedetur.ambulatur aut ĩ conuiuio familiari diſcũbitur.tunc inter filiuz magiſtratum tenentẽ et patrem hominem priuatuz honozes publicos ceſſare.naturales autez ſeruare equum ẽ.
De galieno medico Capitu.cxxiiii

Alien⁹ inſignis medic⁹ i toto orbe celebris na
t⁹ ē apud pergamū aſie Hic hyppocratis iter
pres fuit Claruit autē athenis alexādrie et rome tē
pore Antbonii pii imperatoris in quib⁹ locis pluri
mum in phīa et in ſcientia medicine profecit Vixit
autem ānis. lxxxvii. in quib⁹ cōſcriptioni libroruz
medicinaliū ſumme vtiliū plurimū inſudauit. Scri
pſit aūt de demonſtratione li. vnū De elemētis li. v
De natura hois vnū De cōplexionib⁹ vnū De ma
licia complexionis diuerſe vnū De iequali diſtēpe
rātia vnū De enexia vnū De redargutione ſimulan
tiū egritudines De calido et frigido De uirtutibus
naturalib⁹. iii De compendioſitate pulſuum De ha
bitudine bona De meliori habitudine De optima
habitudine Item edidit librū heresum cui annecti
tur liber de cōſtitutione librorū in medicina et libri
introductorii Item librū cōmentariorum ſuper li
brum ſuum de pulſibus. his quidam introducūtur
de ſpermate De motibus liquidis. de vtilitate pul
ſus Scripſit etiā librum itroductoriū pulſ⁹. de dif
ferentiis pulſuum. de cauſis pulſuum cū cōmento.
de cōpendio pulſus. de ſignificatione pulſ⁹. de iuua
mēto anbelit⁹. de cauſis anbelit⁹: de iuuamētis mē
brorū De accidēte et morbo de cartarticis de diffe
rētiis febriū de typo de tēporib⁹ egritudinū de criſi
iii de creticis dieb⁹ iii de iterioribus⁹ vi de uoce de do
lore mulierū de anatomia de ſiplici medicīa de per
fectis medicīs de egritud ib⁹ vulnerū et malo ābeli
tu de diiſmia de vndimiis de experimentis de du
plicibus medicinis de ingenio ſanitatis Item li
brum tegni et megategni Item paſſionarium

antidotarium Jtē libꝛū ſecretoꝛū ſuoꝛū ad mōtbeū de pulſib9 et vꝛínis ad glauconē. Jtē libꝛū quí dícitur archinagoga de uírtutíb9 farmatoꝛū. De díeta et cura De exercitío cū píla parua De regímíe ſanitatis vi. Jtē libꝛū quí dícítur terrapítica íd ē de ingenío. ſꝫ dífferunt ſecundū trāſlatíonē Jtē libꝛū quí dícítur de thabe De humoꝛíbus bonís et maliís. de cura lapídis. de cura ícterícíe de fleubotomía. de febꝛíbus ad glauconē. de apoſtematíb9 Jtē ſcrípſít libꝛū de euchímía. cuí9 títulus ē de ramo pomí cōgelatí. Jtē epídímíarū maioꝛē et mīoꝛē. De ſubſtātíís uírtutū. de nō díſpēſantíb9 coꝛp9 noſtrū uírtutíb9. de pꝛactíca et medícínalí experiētía. Jtē ſcrípſít libꝛū epíſtolarū ad patrímanū Jtem ſcrípſít cathagenes ſeptē. de melācolía. iíí. de tyríaca ad ceſarē. de puero epílētíco. de examínatíōe medící. de nomínib9 medícínalíb9. de magnanímítate antboꝛníí. de motu īdíuídui. de motu lacertoꝛū. de adíutoꝛío curatoꝛís. de fíde ſua. de comate. de adoꝛatu De ſomno et vígílía. de ſígnís moꝛtís Dícít cōſtātín9 in pātegní galíenū feceríſſe. c. et. lx. li. de quolíbet uerbo medícínalí fecít vnū libꝛū Dícít petr9 bleſenſís galíenū ſemper die. x. uíte medícíalía auxílíí abſtínentíā ſíbí īdíxíſſe Huí9 be legūtur fuíſſe ſentētíe Scíentía īſenſato nō pꝛodeſt: nec eí quí nō utítur pꝛodeſt ſenſ9 Potēs ē hō ſenſ9 ſuos dírígere cū cognouerít ſemetípſum. nā excellētís ē ſapíentíe hoīem ſuíípſíus habere notícíam: ne ex dílectíone quā hꝫ ín ſeípſo fallatur et bonū ſe reputet cum non ſít. ídē ſícut grauíter moꝛbídus donec víuít non deſíſtít medící nís ínſíſtere ut ad ſalutem peruenía ad quā cōplete

peruentre nō pōt. sic nos oportet animarū nostrarū saluti aggregare salutē: et bonitatē bonitati adiungere licet nequeam⁹ ingentis et sapientis animeat tingere statum Idem. olim cōsueuerunt haberi prescipientium loco et vite subiectorum eorum infirmi nō preuaricādo mādata et ex hoc consequebātur sue medicine profectū. nunc uero infirm⁹ precipit, et medicus velut subiectus applaudit et infirmorū oblectamētis assentiens curare non nititur imo blandiē do nocere. ¶Huius etiā galieni hec fuit sententia vt scribit Iheronim⁹ contra iouinia. libro secundo athletas quorum uita et ars saginata ē nō posse diu uiuere nec sanos eē. animasq; eorum nimio sanguine adipibus inuolutas. nichil tenue nichil celeste sed semper de carnibus et ructu ventris ac ingluuie cogitare.

De Trogo historiographo Capi. cxxv.

Rogus pompeius historiograph⁹ natione hispanus claruit tempore Anthonii pii imperatoris. ¶Hic totius orbis historias a tempore nini regis assiriorum usq; ad monarchiam cesaris augusti latino sermōe composuit per libros. xliiii. quorum epitoma id ē abbreuiationē facit iustin⁹ ei⁹ discipul⁹.

De iustino phō Capi. cxxvi.

Ustinus phūs discipul⁹ Trogi pompeii qui et libros ei⁹ abbreuiauit ¶Hic Anthonio pio quē dā librū de religione christiana cōpositū tradidit et benignū eū christianis fecit ut ait frater martin⁹ in cronica sua

De Porphirio philosopho Capi. cxxvii

Porphirius phūs athenis claruit tempore gordiani imperatoris. Hic scripsit librum de ysagogis ad catbegorias aristotelis

De Claudiano poeta Capi.cxxviii

laudian9 poeta claruit rome tempore Theodosii senioris Hic scripsit libros duos metricos. Claudianū maiorem et claudianū minorē: in quibus multa prouerbia et vtilia continentur

De Simacho phō Capi.cxxix

Ymachus patricius phūs claruit rome tēpore Anastasii imperatoris et sua prudentia rēpublicam illustrauit: Hic scripsit librum epistolarū. de quo pauca hic posita sūt notabilia. Omnis ostentatio non caret suspitione mendacii. quia quicquid assumitur proprium non putatur. mollis ē animus diligentis et ad omnem doloris sensum arguitur si negligentius tractas marcescit ut rosa si duriuscō tineas liquescit ut lilium. Semper natura gaudet equalibus et familiare est sibi omne quod simile sibi est. natura rerum est ut qui balbutiunt pluo loquantur. affectant enim copiam sermonis pudore defectus. Pro optimis viris quisquis interuenit. non magis illorum videatur iuuare commodum ꝙ suum commendare iudicium. minus est alienā sententiam spernere ꝙ a propria discrepare Illa vestis decenter induitur que non trahit puluerem nec tumū demissa maculatur In re aperta pigz'eē proli xū. In arduis aūt reb9 multū ualz lōgior diligētia Dis affectō ipatiens ēt iuste et legittime tarditatis

Patriã defectu alimentorum laborantẽ periculosũ
ẽ inhabitare. crudele et impiũ ẽ deserere

De Prisciano grãmatico Capi. cxxx.

Riscian9 grãmaticus claruit tẽpore Justiniani imperatoris. Hic scripsit iuliano consuli ac patricio volumẽ maius de partibus orationis. scripsit etiã volumẽ min9 de cõstructione. et aliud minimũ de accidentib9. et hec omnia de grãmatica Est autẽ liber Prisciani de naturalib9 questionib9 ad Cosdre regẽ persarum directus Eius ẽ illa sententia i maiori volumine. nichil in humanis adiuentionib9 ex omni parte perfectum eẽ credo Patet etiã eos errare qui dicũt eum fuisse tempore Juliani apostate qui fuit antea longo tempore Sed scripsit Juliano consuli ac patricio sicut legitur in titulo ipsi9 libri.

De Seneca phõ Capi. cxxxi.

Eneca cordubensis phũs vir doctissim9 Strati stoici discipulus lucani poete patruus rome claruit tẽpore neronis iperatoris cui9 et preceptor fuit. Huius tẽpore gloriosi apostoli Petrus et Paulus rome predicabãt. fuit autem Seneca vite bonestate magne abstinẽtie et conuersationis vrbane: modici somni. Cum igitur Seneca et multi de domo cesaris ad paulũ cõfluerent preceteris ipse btõ paulo a deo familiaris erat propter diuinã scientiã quã i eo uiderat ut uix se ab ei9 colloquio separare potuisset. et quãdo cũ eo ore ad os loqui nõ poterat frequentib9 epistolis datis et acceptis eius amicabili colloquio fruebatur Scripta quoqz pauli corã cesare legit et in cunctis eũ amicabilẽ reddidit Senat9 etiã

de paulo alta sentiebat. Hic Seneca cõtinentissime vite fuit: quẽ beatꝰ Jheroni. sanctorũ catbalogo an numerauit illis epistolis prouocatus que leguntur pauli ad eum et ipsiꝰ ad paulũ Hic ante biennium q̃ petrus et paulꝰ a nerone cozonarentur martirio taliter interfectusẽ. Jpse enim nero quadam die respiciens Senecã et uerbera que sibi in puericia ītulerat ad memoziam reducẽs. infremuit ac tanq̃ iniuriarum ultionem expetere de illo cupieus· precepit ut quodcunqꝫ genus moztis uellet sibi eligeret Seneca igitur q̃si suaue genus moztis arbitrãs i balneo mozi incisionem vtriusqꝫ vene bzacbii elegit. vnde et quodam pzesagio recte vocatũ ẽ nomẽ eiꝰ Seneca. id ẽ se necans Scripsit autẽ diuersos libzos mozales perutiles Ad Eusebiũ liberalem libzũ i. De beneficiis li. vii. ad neronẽ de clemẽtia li. ii· ad paulũ vero de quatuoz uirtutibꝰ li. i Scripsit quoqꝫ libzum de mozibꝰ et libzuꝫ de remediis foztuitozuꝫ ad galliõ. libzos quoqꝫ de immatura mozte De causis naturalibꝰ siue questionibꝰ libzos octo. libzos quoqꝫ declamationum x De sententiis diuersozum ozatozum libzum vnum Tragedias quoqꝫ decem Epistolas etiã ad lucillum balbum et ad paulum apostolum nõnullas Ex quibꝰ hic aliqua notabilia inserere volui Jn libzo de mozibus Educatio et disciplina mozes facit: et sapit quisqꝫ quod didicit: bona itaqꝫ consuetudo excutiat quod mala instruxit: nichil interest quo animo facias quod viciosum ẽ fecisse. multos vita differentes omnes mozs incerta perimit Omnis itaqꝫ dies uelut ultimus ordinandus ẽ. verba rebus non personis estimanda sũt

Criminibus alterius nemo se defendat. Aug. Ser. 2.

Oratorem te puta, si tibi ante omnes quod oportet, persuaseris. mõstro similis ẽ auaricia senilis. quid enim citiꝰ ẽ q̃ deficiente via viaticum augere Pacẽ habeto cum hominibꝰ cum uiciis bellũ Hoc bꝫ omnis affectus ut in quo ipse insanit i idẽ putat omnes furere. nullum peccatorum tuorũ conscieꝰ magis timuerис q̃ teipsum: Alienum enim effugere potes. te autem nunq̃ Vires tuas magis amici beneficia q̃ inimici iniuriis sentiant. Alteri semper ignoscito tibiipsi nunq̃. facilius ẽ pauperi contemptum effugere q̃ diuiti inuidiam In primo libro de clementia ad neronẽ. Recte factorum veras fructus in ipsis ẽ: nec ullum precium virtutum dignũ illis extra ipsas. Temeritas hominum et contumacia sepe quoqꝫ tranquillissimis pectoribꝰ patientiam extorsit. nemo potest diu personam ferre fictam Cito vitam suã rescindunt quibus veritas nõ subest Que uero solido nascuntur tempore in melius proficiũt nullum ex omnibꝰ clementia magis q̃ regem aut principem decet. magnanimi propriũ placidum eẽ tranquillumqꝫ et iniurias atq̃ offensiones despicere. muliebre aũt litigare et moram ire sue gerere. Iracundissime ac pro corporis captu pugnacissime sunt apes et aculeos in vulnere relinquunt. rex ipse sine aculeo ẽ natura ei telum detraxit et iram eiꝰ in ermẽ reliquit. Exemplar hoc magnis regibus ignẽs pudeat ab exiguis animalibus non trahere morem cum tanto hominum moderatior debeat eẽ animus quanto vehementius nocet. Errat si quis existimat ibi tutum esse regem: vbi nichil tutum ẽ a rege. Securitas securitate pensanda est. non est opus altas

1. de clementia.

Turpissimum est aliquem sibi de laude gaudere quam alienis vituperare

edesconſtruere:et multiplícibus muris turríbuſqz ſepíre.ſaluum regem clementia ín aperto mõtrabit Unum ẽ inexpugnabile munimentum:amor cíuiuz Quid pulchríus ẽ q̃z víuere optantíbus omnibus. Rex leſus animum ín poteſtate habeat,et penam ſi tute poterit donet.ſi mín9 temperet.longeqz ſit ĩ ſuis q̃ín alíenis exorabílior ínſurríis.nam quẽadmodum magnanimus non eſt qui de alíeno líberalis eſt.ſed ílle qui quod alterí donat ſibí detrabit. Ita clementem voco non alieno dolore facílem:ſed eum qui cum ſenſus ſtímulís agítetur non proſilíit:qui ĩtelligit magni animi eſſe ínjurías ín ſumma potentia pati.nec quícq̃z gloríoſius eſt príncipe ímpune leſo Verecundiam peccandi facit ípſa clementia regentis et grauior multo pena vídetur que amico víro conſtituitur.non mínus príncipí turpia ſunt multa ſupplícia:q̃ amico multa vulnera.Remíſſius ímperanti melíus paretur.natura enim contumax eſt Animus humanus et ín contrarium atqz arduuz nitens ſequíturqz facílius q̃ ducatur.ferína ſta rabies eſt ſanguíne gaudere ac vulneríbus et abiecto homíne ín ſílueſtre animal tranſíre. líbro ſecundo de clementía.malo veris offendere q̃ adulãdo placere.Clementia eſt temperantía animí ín poteſtate vlcíſcendí vel lenítas ſuperíoris ad ínferíorem ín penis conſtituendis. Jn líbro prímo de beneficíis. beneficíum eſt beníuola actío tríbuens gaudíumqz cupiens tríbuendo. et ín íd quod facit prona ac ſponte ſua parata. Jtaqz non quíd detur refert:ſed qua mente. Animus enim eſt qui parua et ſordída íllustrat. magna et precioſa

2. de clementia.

1. de beneficijs.

deboneſtat.nõnunq̃ magis nos obligat qui parua dedit magnifice. quia regum opes equauit animo qui exiguũ tribuit ſed libenter: multo gratiꝰ venit quod facili q̃ quod plena manu datur Inter plu= ra maxima vicia nihil ẽ frequentius q̃ ingratitudo animi.nõ facile dixerim an turpiꝰ ſit inficiari an re petere beneficium.multos reperimus ingratos plu res facimus.quia alias graues exprobatores exac toresq3 ſumꝰ alias lenes et quod paulopoſt mutãs peniteat.aliaq3 vilia et minima momenta calumni antes omnem gratiam corrumpimus. nec tantum poſtq̃ beneficium dedimꝰ ſed etiam cum damus. Qui enim noſtrum contemptus fuit aut leuiter ro= gari aut ſemel.Quis cum non aliud a ſe peti ſuſpi= catus ẽ frontem addurit:vultum auertit:occupatio= nes ſimulauit longis ſermonibus et de induſtria ex itum non inuenientibus occaſiones petẽdi abſtulit. et variis artibus petentes eluſit. In ãguſto uero po ſitus uel cõprehenſus aut diſtulit aut timide nega= uit aut promiſit ſ3 difficulter.ſed ſuperinductis ſu= perciliis ſed in malignis et vix exeuntibus uerbis aut gratꝰ eẽ ad eum quiſq̃ poteſt:qui beneficiũ aut ſuperbe abiecit:aut iratus impendit.aut fatigatus moleſtia care dedit Itaq3 a natura compertum eſt ut altiꝰ iniurie q̃ merita deſcendant et illa cito de= fluant:bas tenax memoria cuſtodiat Is perdidit beneficia qui ſe perdidiſſe cito credidit. Docẽdi ſũt qui libenter accipiunt libenter reddere et eos qui= bus obligati ſunt.re animoq3 nõ tantũ eq̃re ſ3 etiaꝫ vincere: Idem in libro ſecũdo de beneficiis Ingra tum ẽ beneficiũ quod diu inter manus dantis exit.

2. de beneficijs.

gratíſſima ſunt beneficia parata occurrētia ubí nul
la ínteruenít moza níſí ín accípiētis uerecūdia: gra
tíſſimís vírís nulla res carius conſtat q̄ que pzeci
bus empta eſt.moleſtum enim verbum ē et oneroſū
demíſſoqz vultu dícendum rogo.nícbíl acerbius ē
q̄ vbí ímpetraſtí rogandum eſſe.Quemadmodum
acerbíſſíma crudelitas ē que penam trabit.et mí=
ſericozdie genus eſt cíto occídere quía tozmentū ul=
tímum fínem ſuí ſecuz affert.íta maíozís gratie mu
nus eſt quo et mínus díu pependít.Omnís benígni
tas pzoperat:et pzopzíum eſt líbenter facientís cí=
to facere Jnterdum ílle qui ſuuatur fallendus ē vt
habeat nec a quo acceperit ſcíat·bec beneficíí ínter
duos lex eſt alter ſtatím oblíuíſcí debet dati. alter
memoz eſſe accepti Taceat qui beneficiū dedít.nar
ret qui accepít Res loquantur nobís tacentíb9. Sūt
quedam nocua nobís ímpetrantíbus: que nō dare
ſed negare beneficium eſt Eſtímemus ítaqz vtílitā
potius q̄ voluntatem petentium. Sepe enim noxia
queqz concupíſcímus Jdem ín líbzo tercío de be 3 de benef.
neficíís Qui dat beneficium deum ímítatur·qui re
petít feneratozís pudozē tollít multí mō peccantíuz
et deſunt eē pzobí loco cōmūe maledíctū Regnum
eſt nolle regnare, cum poſſís. líbzo quarto de bene 4 de benef.
ficíísRerum honeſtarū pzecíū ín ípſísē Turpíſſímū
dāní genus eſt ínconſuta donatío.grauíuſqz ē bene
ficíū male dediſſe q̄z non recepíſſe Saníus ē malís
pzopter bonos pzodeſſe q̄ bonís deeſſe pzopter·ma
los.non ē leuitas a cognito, et damnato erroze díſce
dere, et íngenue accedendū eſt Alíud putauí, decep=
tus ſum.hoc vero ſuperbe ſtultície perſeuerantía eſt

quod semel dixi qualecunq3 est fixum vtraq3 sit.
non est turpe cum re mutare consilium Quidam cū
aliquid sibi missum est munusculum subinde intem
pestiue aliud remittunt et nichil se debere testantur
Resciendi signum est protinus adinuicem mittere
et munus munere expugnare. Qui nimis cito solue
re cupit inuitus dat. et qui inuitus dat ingratus est
5. de benef. libro quinto de beneficiis. facilius est barbaras gē
tes impatientes alieni arbitrii regere q̄ animum
suum continere et sibi credere. libro sexto de benefi
6. de benef. ciis. Voluptas fragilis est breuis fastidio obiecta
quo auidius hausta est citius in contrariuz recedēs
cuius subiectum necesse est ut aut peniteat aut pude
at. non est magni animi beneficium dare et perde
re. sed hoc est magni animi perdere et dare. Idez
lib. de remedijs in libro de remediis fortuitorum. Stultum ē time
re quod vitare non possis Optimum est mori cuz iu
uat viuere. malis displicere laudari est Dolor si ex
tguus est leuis patientia. si grauis non leuis ē glo
ria Paupertas tibi grauis est imo tu paupertati.
Illa enim expedita est hilaris et tuta tu opinīoe la
boras non re. multi alique3 comitantur et mel mus
ce sequuntur: cadauera lupi: frumēta formice. et pre
dam sequitur turba ista non hominem Pecuniam si
perdidisti eris nunc in via expeditior domi tutior.
quod damnū putas remediū est Defles gēmas mi
serum te clamitas q̄ opibus excussus es Tuo vi
cio ista tibi iactura tristis est. non taz molle perdita
ferres si tanq̄ perditura habuisses. Intelligenduz
est partez esse innocentie cecitatem. Oculi enim sunt
irritamenta vitiorū: duces sceleruz Stultus ē qui

deflet mortem mortaliū: nichil hic nouū aut mirum
est. naufragium feciſti cogita non quod perdideris
ſed q̄ euaſeris. Quere amicum inter recta et honeſ
ta officia: quere in laboribus: in menſa res iſta non
queritur. libro primo queſtionū naturaliū. faci
le ē extinguere ſitim ſanā. Inter nullos magis q̄ i
ter philoſophos equa debet eſſe libertas Quis non
intelligit omnia conſuetudine vim ſuā perdere. li
bro ſecundo: non ideo aliqua ſunt min9 natura bo
na ſi vicio male utendū nocent Si beneficia nature
vtentiū prauitate perpendim9 nichil non malo noſ
tro accepimus. nichil enīz inuenies tā manifeſte vi
tilitatis quod non in contrariū tranſeat culpa. In
libro tercio. Hoc habet inter cetera iuſticie ſue natu
ra principiū. q̄ cū ad exitum ventum ē omnes in e
quo ſumus. nichil intereſt vtrum me lapis vnus eli
dat aut totus mons premat Egregie A. gellius in
illo inclito carmine inquit. Si cadendum michi ē e
celo cecidiſſe velim, Humano animo ab omnib9 ac
tor robur venit et a conſideratione nature Quid eſt
enī cur ego hominē aut ferā aut ſagittā aut lanceaz
tremā: maiora me pericula expectāt fluminibus et
magnis nature partibus Puſilla res ē hominis vi
ta: ſz ingēs res ē cōtempt9 vite. hoc qui cōtēpſerit ſe
cur9 uidebit maria turbari: ſecur9 aſpiciet horridā
faciē fulminātis celi Quid ad me q̄ magna ſint qui
b9 pereo ipſū perire nō magna proīde ſi volum9 eē
felices: ſi nec hominū nec rerū timore verſari ania
inexpedimēto habēda ē. mors nature lex ē. tributuz
officiūqz mortaliū: malorumqz hominum reme
dium eſt. Optat illaz quiſqz timet mortis nomē ne

Lib. quaſtionum.

2. quaſtionum.

Lib. 3.

formídes.effice illam cogitatione tibi multum fa
miliarem ut ſi ita tulerit poſſis ei et obuiã erire. li
lib. bro quinto.nulla tempeſtas magna perdurat. pro
celle quãto plus habent uirium tanto minus tẽpo
ris. libro ſexto. Contemne mortem et omnia que ad
lib. mortẽ ducunt contempta ſunt ſiue bella ſine naufra
gia ſine minarum pondera.nunquid amplius face
re poſſunt: q̃ ut corpus ab anima reſoluaz hec nul
la diligentia euitat:nulla felicitas domat:nulla po
tentia euincit. O te dementem et oblitũ fragilitatis
tue ſi tunc mortem tantum times cum tonat. viues ſi
fulmen effugeris.repetet te gladius.petet lapis:pe
lib. tet bilis:libro ſeptimo Quid precipuum rebus hu
manis eſt erigere animũ ſupra minas et promiſſa
fortune:quicquid accipit ſic ferre quaſi volueris ti
bi accidere.Debuiſſes enim velle ſi ſciuiſſes omnia
ex decretis dei fieri.flere aut queri,et gemere deſi
tere eſt Quid ẽ precipuum.animus contra calami
tatem fortis et contumax luxurie non aduerſus tan
tum ſed infeſtus.nec auidus periculi.nec fugax qui
ſciat fortunam non erpectare:ſed facere et aduerſus
utranq; intrepidus inconfuſuſq; prodire:nec illius
tumultu nec huius fulgore percuſſus puras ad celũ
manus leuare Difficile in euentu eſt virtus ducem
rectoremq; deſiderat.ſed ſine magiſtro vicia diſcũ
tur Quotidie aliud ſubtilius aliud elegantius exco
gitat luxurie furor:viſitata contemnens Jam nõ ſũt
homines ad pompã dentibus et uentre et ore contẽ
lib. ti etiã oculis guloſi ſunt.libro octauo Turbaz rerũ
hominumq; deſiderãt qui ſe pati neſciunt:Sapiẽti
ſecum optime conuenit:nobis autem noſipſi moleſti

sumus:modo amore nostri modo tedio laboramus
Infelicem animū nunc superbia inflāmamus.nunc
cupiditate distendimus.et quod miserrimum ē nū
q̄ singuli sumus Adulatori latus ne prebeas:artis
fices sunt ad captandos superiores.et alius quidē
adulatione clam utitur parce alius ex aperto rusti
citate simulata quesi simplicitas illa et non ars sit
In tragedia quam vocat troade. Iuuenile vicium ē
regere non posse impetū,quo plura possis:plura pa
tienter feras:violenta imperia nemo diu continuat
moderata durant In alia quam vocat tyeffe. qui
non vetat peccare cum possit:iubet.minimum libe
re debet cui multum licet: Optanda mors est sine
metu mortis mori.leue est miserias ferre perferre
graue.nescitis cupidi regnum quo iacet loco. Reg
num non faciunt opes non vestes tyro color:nō au
ro nitide trabes Rex est qui posuit et diri mala pec
toris quē non ambitio īpotens et nunq̄ stabilis vul
gi fauor mouet.qui ē in tuto positus loco et omnia
infra se videt.peior est bello timor ipse belli . nulla
vis maior pietate vera est:quos uerus amor tenuit
tenebit.abeant questus discedat timor:vite nimis a
uidus est quisquis non vult mundum se cum pereū
te mori. In octauo libro. luxuria blanda victrix
orbis immensas opes auaris manibus ut perdat
rapit Idem in hercule et hereo.nunq̄ ē ille miser
cui facile est mori. Illicita amantur quicquid licet
excidit fortuna amorem peior inflammat magis.
In hercule furente.quod minus miseri volūt hoc fa
cile credunt.prona ē timori semper in penis fides
nullo premetur onere qui celū tulit. Virtutis ē doma

Lib. troade.

in alia.

Lib.

Lib.

Lib.

re quod cuncti pauent. ¶Soft multa opera virtus lar
ari solet quemcunqʒ videris miserum hominē scias
quod fuit durum meminisse dulce ē Edit verus a1
mor nec patitur moras. In thebaide. Regna cuʒ
Lib. scelere sunt omnibus exilijs grauiora In hyppoli
Lib. to. Contēne famā vir vero fauet. Intrepida cōstent
uerba. Qui timide rogant: docent negare. Hospes
amantiū cedula Rex est forma fugarum Celo iup1
piter alto vicina petit non capit vnq̄ magnos me1
tus humilis plebea domus. In edippo Ubi turs
Lib. pis est medicina, sanari piget. Solent extrema face
re securos mala. Quid uerba queris ueritas odit
moras. quod sepe fieri non potest, fiat diu In me
Lib. dea. lenior est dolor qui capere consiliū potest. libet
ire contra suspecta. nec sunt longa colloquia ampu
Lib. tata In agamennone Exire mores pietatē fidem
et qui redire cuʒ parit nescit. per scelera semper sce
leribus tutum est iter. Remeemus illuc vnde nō de
cuit abire. non intrat vnq̄ regium limen fides pre
cio parata: precio vincitur fides. Heu q̄ dulce ma1
lum mortalibus additum, vite dirus amor! Quē pe-
nitet peccasse, pene ē innocēs. O q̄ miserum est, nes1
cire mori! Rudis ē tyrannus, morte qui pœnā exigit.
Det ille veniā facile, cui venia opus est. De īmatu-
Lib. ra morte. Una res ē uirtus que nos īmortalitati do1
nare possit et pares dijs facere. In epistola prima
ad lucillum. Ita fac mi lucille vēdica te tibi et tēpʒ
quod auferebatur aut excidebat aut surripiebatur c
collige et serua. Turpissima iactura ē que per negli
gētiam fit, quem michi dabis qui aliquod precium

tempozí ponat quí díem eſtímet.quí ítelligat ſe quo
tídíe mozí.ín boc omnes fallímur q̄ mozteꝫ pzoſpí
cimus,cum magna pars eíus íam pzeteríít. Quíc
quíd etatís retro mozs tenet dū díffertur:vita trās
currít.Relíqua omnía alíena ſunt:tempus noſtrum
eſt tantum.ín huíus reí vnío fugacís ac lubríce poſ
ſeſſionem natura nos míſit.non reputo pauperē cuí
quantulumcunqꝫ eſt ſatís eſt Sera parcímonía in
fundo eſt.non enīꝫ tantuꝫ mínímū ímmo ſed peſſí
mum remanet. Pzímum argumentum compoſíte
mentís exíſtímo poſſe conſíſtere et ſecum mozarí.
Illud autem víde ne lectío multozum auctozum et
díuerſí generís voluminum habeat alíquíd vaguꝫ
et ínſtabíle certís ingenís ímmozarí et ínnutrírí o
poztet.Sí vís alíud ín anímo trabere quod ín ani
mo fídelíter ſedeat.nuſq̄ eſt quí vbíqꝫ eſt.non pzo
deſt cíbus nec cozpozí acceptusquí ſtatím ſumptus
emíttítur.nícbíl tam vtíle eſt quod ín tranſítu pzoſít.
nícbílqꝫ tam ſanítatem ímpedít vt remedíozuꝫ cre
bza mutatío. Itaqꝫ díſtrabít multítudo líbzozuꝫ
et cum legere non poſſís quem habuerís ſatís eſt
habere quem legas.faſtídíentís ſtomachí eſt mul
ta deguſtare. Quí cum paupertate bene conue
nít díues eſt.nec quí parum habet:ſed quí plus cu
pít pauper eſt. Quíd ením refert quantuꝫ íllí ī ar
cba quantuꝫ ín bozreís ıacet:ſí non acquíſíta ſed ac
quírenda computat. Quís ſít díuítíarum modus
querís.Pzíus habere quod neceſſe eſt.pzoínde ba
bere quod ſatíseſt.Sí alíquem amícum eſtímas cuí
non tantundē credís q̄ tíbí vehemēter erras Errat

et ille qui amicum in atrio querit et in conuiuio
probat. nullum habet malus malum homo occupa
tus et in bonis suis obsessus ꝯ ꝙ amicos sibi putat
quibus ipse non est Tu vero omnia cum amico deli
bera sed cum teipso primum Post amicicia credē
dum est amicicia iudicandum. ipsi vero prepostere
permiscent officia que contra precepta Teophrasti
cum amauerint iudicant: Tam audacter cum ami
co loquere ꝯ tecuz. Et tu quidez ita viue vt nichil ti
bi cōmittas nisi quod committere etiam amico tuo
possis. Utrumqz vicium est omnibus credere et
nulli. sed alterum dixerim honestum vicium alterū
tutius. Sic et vtrosqz reprehendas et eos qui sem
per inquieti sunt et eos qui semper quiescunt. naz il
la tumultu gaudens non est industria. sed agitatio
ne mentis concursatio et hec non est quies que mo
tum et omnem molestiam indicat. sed dissolutio et
languor. Itaqz inter se ista miscenda sunt et quiescē
ti agendum est et agenti quiescendum cum natura
rerum sit libera ipsa dicet tibi et diez se fecisse et no
ctem. Tenesvtiqz in memoria quantuz senseris gau
dium cum pretextam sumpsisti virilem togam et in
forum deductus es maius expecta cum puerilem a
nimum deposueris et te in vires philosophie trans
tuleris. Adhuc enim non puericia sed quod grauio
us est puerilitas remanet. Et hoc idem peiusest ꝙ
habemus auctoritates senum sed vicia puerorum
prauorum tantum sed infantium Illi leuia hi falsa
formidant nos vtraqz. Pleriqz inter mortis metuz
et vite tormēta miseri fluctuāt et viuere volūt et mori

neſciunt.fac itaq3 tibi iucundam vitā omnē pro illa ſollicitudinem deponendam:nullū bonum adiuuat habentē niſi ad cuius admiſſionē preparatus ē animus ergo aduerſ9 omnia que accidere poſſūt et ad hortare et indura.neminem eo fortuna prouexit vt non tantū illi miraretur quātū promiſerat.noli hus ic tranquillitati cōfidere:momēto enim mare concutitur.magne diuitie ſunt lege nature cōpoſita paupertas.lex autem nature ſcit quos nobis terminos ſtatuit.non eſurire:nō ſitire.non algere:ut famem ſitim q3 repellas.nō ē neceſſe maria temptare nec ca ſtra ſequi Ad manum ē quod ſatis ē. Pergamus vt meliorem vitā ſeq̄mur q̄ vulgus.non contrariā.Alioquin quos emendare volum9 fugam9 a nobis et auertim9 Illud quoq3 facimus ut nichil velint imitari noſtri dum timent ne imitāda ſint omnia. Contra naturā torquere corp9 ſuū et faciles odiſſe mundicias et ſqualorem appetere cibis nō tantum vilibus uti ſ3 horridis quemadmodū deſiderare delicatas res luxurie ita vſitatas et nō magno parabiles fugere dementie ē.frugalitatē exigit phīa nō penā.Temperetur vita iter bonos mores et publicos Qui domum intrauerit nō poti9 miretur q̄ ſupellectilē noſtrā.magn9 ille ē qui fictilib9 ſic vtitur quō argēto.nec ille minor ē.qui ſic argento utitur q̄ fictilibus Infirmi animi ē diuitias non poſſe pati.Apud Catonē noſtrū inueni cupiditatū finem et ad timoris remedia proficere.Deſines,inquit,timere, ſi ſperare deſieris.ferre pericula,que fidez fugiunt et cum effugerint ſecure ſunt.nos autem et futuro torquemur et preterito.Timoris enim tormentum me

moꝛía reducít pꝛouídẽtia antícípat. nemo tãtum ín
pꝛeſentia míſer eſt. Hocipſum argumẽtum eſt ani=
mí in melíus tranſlati ꝙ vícia ſua que pꝛíus ígnoꝛ=
rabat vídet. nullíus boní ſine ſocio íucunda poſſeſ=
ſío. Plus tíbí víua voꝛ et cõuictus ꝙ oꝛatío pꝛode=
rít. vnde ín rem pꝛeſentem ventas opoꝛtet pꝛímum
quía homínes amplíus oculís ꝙ auríbus credunt
Demum quía longum íter eſt per pꝛecepta · bꝛeue
et effícax per exempla. Jnímíca eſt multoꝛum cõ=
uerſatío · et vtiqꝫ quo maíoꝛ eſt populus cuí míſce=
mur hoc plus perículí eſt . nam et auaríoꝛ redeo, et
ambítíoſíoꝛ et luxuríoſíoꝛ quín et crudelíoꝛ et ínhu=
manioꝛ quía ínter homínes fuí. Uerumtamẽ deuí=
tandum eſt ne vel ſímílís fías. quía multí ſunt . ne
vel ínímícus multís quía díſſímíles ſunt Recede uí
ce ípſa qua potes. Cum hís conuerſare quí melío=
rem te facturí ſunt. Jllos admítte quos tu potes fa=
cere melíoꝛes. mutuo íſta ſunt, et homines cum do=
cent díſcunt. Uítare que vulgo placent et ad omne
bonum foꝛtuítum. ſuſpícioſí pauídiqꝫ ſubſíſtíte. naꝫ
fera et píſcís alíqua ſpe oblectante decípítur mune
re. íſta foꝛtune putatís ínſidíe ſunt. Quíſquís ergo
agere vítam tutam volet víſcata íſta beneficia de=
uítet. Jn pꝛecípítí curſu íſta deducít, huíus emínen=
tís víte exítus cadere eſt. Scíto tam bene hominẽ
culmo tegí ꝙ auro. Cogítate nícbíl pꝛeter animum
eſſe mírabile. cuí magno nícbíl magnum. mícbí cre
de quí nícbíl agere vídentur, maíoꝛa agunt huma=
na, díuína ſímul tractant. Alíenum eſt quícquíd op=
tamus euenít, non eſt tuum foꝛtuna quod fecít tuuꝫ

Qui fertilitatis causa assumptus est tamdiu placebit ꝙdiu vtilis fuerit. Hac re florentes amicorum turbe circumsedent. Circa euersos solitudo est et amici inde fugiunt vbi probantur. necesse est enim initia inter se exituosq3 conuenire. Qui amicus esse cepit quia expedit placebit aliud precium contra amicicíam sed nullum in illa placet preter ipsam. negociatio ẽ ista non amicicia quemadmodum accidit. Ait Chrysippus sapientem nulla re egere et tamen multis illi rebus opus est. econtra stulto nulla re opus est nulla enim re vti scit: Quid refert qualis sit status tuus si tibi videtur malus nisi sapiẽti sua nõ placent. omnisq3 stultícia laborat fastidio sui. non ĩuenio cum quo te malo esse ꝙ tecum sic est fuge multitudinem fuge paucitatem fuge etiam vnum. Sic viue cum hominibus tanꝙ deus videat. sic loquere cum deo tanꝙ homines audiant. Verecundia bonũ in adolescente signum est. magna pars peccatorum tollitur si peccatoribus testis assit. O felicem qui sic aliquem vereri potest ut ad memoriam quoq3 eius se componat et ordinet. Qui sic aliquem veretur cito erit verendus. Elige quoq3 illum cuius tibi placet vita et oratio. illum semper tibi ostende ut custodem uel exemplum. opus est enim aliquo ad quem mores nostri se erigant. nisi ad regulam prana non corriges gratissima sunt bona cum fugiunt. Ille beatissimus est et securus sui possessor qui crastinum sine sollicitudine expectat. non potest magnos spíritus athleta ad certamẽ afferre qui nũꝙ sugillat9 ẽ Ille qui sanguinez suũ uidit cũ dẽtes crepuerũt sub

pugno nec proiectus animum proiecit sed quotiens
cecidit contumacior resurrexit cum magna spe desi
cendit ad pugnam. multum enim adiicit sibi uirtꝰ
lacessita Plura sunt que nos terreãt q̃ que premũt
et sepius opinione, q̃ re laboramꝰ Illud tibi preci
pio, ne sis miser ante tempus, cũ illa que uelut immi
nentia expauisti forte nunq̃ uentura sunt, cerce nec
uenerunt Quedam nos torquent magis q̃ debeant
quedã anteq̃ debeãt. quedam cũ animo nõ debeãt
Sicq3 augemꝰ dolorẽ aut fingimꝰ aut preoccupa
mus, q̃ multa expectata nunq̃ comparauerunt, etiã
si futurum ẽ Quid, iuuat dolori suo occurrere, satis
cito dolebit, cum uenerit. nichil tam certum ẽ ex hiis
que timentur vt non certiꝰ sit et formidata subside
re et sperata decipere. Quid turpiꝰ q̃ seue viuere in
cipiens. multis seruit qui corpori seruit. qui pro eo
nimiũ timet qui ad illud oĩa refert. Sic agere nos
debemus non tanq̃ propter corpus uiuere debea
mꝰ sz tanq̃ non possimꝰ viuere sine corpore huius
nos minus amor timoribus inquietat sollicitudini
bus onerat. contumeliis obiicit, Honestũ vile ei, cui
corpus nimis carum ẽ, agatur eius cura diligentis
sime. ita tamen ut cum exigit ratio uel fides in ignẽ
mittendum sit. Et iam in obsessa via pauperi par ẽ
nunq̃ intantũ conualescit nequitia nũq̃ sic contra
virtutes coniurabitur ut non phie nomen venerabi
le et sacrum maneat: nemo sollicito bono fruitur, ad
iicere diues aliquid diuitiis studet, duz de incremẽ
to cogitat, oblitus ẽ vsus, rationes accipit, forũ con
uertit, fit ex domino procurator Quicquid facias, ci
to redi a corpore ad animum, illum diebus, ac nocti

bus exerce, Id bonū cura, quod vetustate fit melius. q̄ iucundum ē nichil poscere, q̄ magnificū ē plenū eē: nec ex fortuna pendere, Discedant aliquando ista insidiosa bona et sperantib9 meliora q̄ assecutis Si quid in illis eēt solidi aliquādo implerēt. Hūc autem haurientium sitim concitant. Plus operis ē in eo proposita custodia q̄ ut honesta proponas. perseuerandū ē et assiduo studio robur addendū donec bona mens sit quod bona voluntas ē. naturalia desideria finita sunt. Ex finitis autem nascētia nisi desinant, finē nō habent. nullus enim terminus falso ē, nam via ennti ad extremū erroz autē īmensus ē, Retrabe ergo te a vanis Et cum vis scire quod petis, aut naturalē habeat, aut cecā cnpiditatē, considera si non possis alicui consistere. nam si longe progressus semper restat, scito illud naturale non esse. proinde ista omnia, si sapis, īmo ut sapias et ad bonā mētem magno cursu, et totis viribus tendas. Si quid est quo teneris, aut expedi, aut excide. multis ad philosophandū obstitere diuitie, paupertas expedita ē, secura ē. non circūstat illam turba seruoz̄ū, ad quos pascendos transmarinarū regionū ē optāda fertilitas: facile ē pascere paucos ventres, et bene institutos, et nichil alind desiderantes q̄ impleri, paruo fames constat, magno fastidiū, paupertas contenta est instantibus desideriis satisfacere, Cur ergo hāc cō tubernalē recuses, cuius moz̄es sanus diues imitatur Si vis vacare animo, aut pauper sis opoz̄tz, aut pauperi simílis, non potest esse studium salutare sine frugalitatis cura. Frugalitas autem paupertas uoluntaria est. multas parasse diuitias non fuit mi

seriarum finis .sed cõmutatio nec hoc miror. non ẽ in rebus vicium sed in ipso animo. Illud quod pau pertatem granem fecerat etiã diuitias graues fecit quẽadmodum enim nichil differt ut egrum in lecto ligneo aut aureo colloces· quocunqȝ enĩ illum trãs tuleris morbum suũ secum transfert. Sic nichil re fert, vtrum eger animus an in diuitiis, an in pauper tate ponatur. festis maxime diebus animo imperã dum ẽ. vt tunc voluptatibns solus abstineat, cum in illas omnis turba procubuerit. In ipsa securitate a nimus ad difficilia se preparet, et contra iniurias foztune inter beneficia firmetur. Exerceamur ad pauluȝ et ne imperatos foztuna deprehẽdat fiat no bis familiaris paupertas. securius diuites erimꝰ si sciuerimus q̃ non graue sic pauperies ẽ. quanta ẽ animi magnitudo ad id sua spõte descẽdere q̃ ne ad extrema quidem ductis timẽdum sit. hoc ẽ preoc cupare tela foztune. non ẽ iucunda res aqua et po lenta aut frustuȝ ordeacei panis: sed summa volup tas ẽ posse capere etiã ex his uoluptatẽ et ad aliud se deduxisse· quod eripere nulla foztũe iniquitas pos sit. Diuitiarum possessionẽ tibi nõ interdico: sꝫ effice re volo ut illas intrepidus possideas ut vno mõ cõ sequeris si te etiã sine illis bene uicturũ tibi persua seris si illas tã q̃ aspexeris perituras. Si potes sub duc te istis occupationibꝰ si minus eripe. tute in fre to viximꝰ moriamur in portu Tacere docet phia nõ dicere. et hoc exigit ut ad legẽ suã quisqȝ viuat. ne o rationi vita dissentiat. ut ipsa inter se uita vnius si ne oĩm actionũ dissentione colozis sit. maxime hoc ẽ officium sapientie et iudicium ut uerbis opera cõ

cozdēt. ut ipse ubiqz par sibi idēqz sit. Quid enim sa
piētia semper idē velle atz idē nolle licet aliā exce
ptiūculā nō adiicias ut rectū sit quod uelis. nō pōt
enim cuiq; idē semper placere nisi rectuz: variatur
autem quotidie iudiciū hominū et in contrariū ver
titur atqz plerisqz agitur uita per lusum Que tuo be
neficio scire nō potes paupertatis scito Illa eniz ve
ros certosqz amicos retinebit. Discebat quis nō te
sed aliud sequebatur: nōne uel ob hoc vnū amāda ē
paupertas q; a quibus ameris ostēdat: O quando
ueniet illa dies quando nemo in bonoz̄ mentiatur
huc ergo cogitationes tue tendāt: hoc cura: hoc opta
redigete ad parua ex quibus cadere nō possis. non
licet diuitias in sinu positas contemnere. Ille ingē
tis animi ē qui illas circūfusas sibi diu multū mira
tus q; ad se venerīt videt fugit audit magis esse q;
sentit. magnum est non cozrumpi contubernio diuiti
arum. pauderibus inest sine qua nicbil iucnnduz ē,
securitas: quia delicitis permaduimus omnia dura
ac difficilia iudicamus. Quod male implicuisti sol
uas potius q; obzumpas: dummodo si alia ratio sol
uendi non erit non tam timidus est ut malum sem-
per pendere q; semel cadere. Turpe ē cadere oneri,
luctare cum ofitio, quod semel cepisti. non est uir foz-
tis, ac frrennuꝰ qui laborem fugit ubi etiā crescit si
bi animus: ex ipsa rerum difficultate peiozes mori
mur q; nascimur: nostrum boc nature vicium est. ne
mo q̄z bene viuat sed q̄zdiu durat cū hoībꝰ cōtinge
re possit ut bene viuant: ut diu nulli. fundamentū bo
ne mentis est non gaudere vanis. michi crede verū
gaudiū res seuera est, an tu existimas aliquē saluto

vultu hilari oculo mortem contẽnere paupertati do
mũ aperire uoluptates tenere sub freno. meditari
dolorum patientiã. hoc qui apud se versat in mag=
no ẽ sed parum blando Hec autem quibus delecta
tur vulgus tenuem habent ac perfusoriã uoluptatẽ
et quodcunq3 mentitũ ẽ gaudium fundamento car3
Corpusculum etiã si nichil sine ipso fieri potest ma=
gis necessariam rẽ credere ꝙ magna vanas sugge
rit voluptates breuis penitẽdas: et nisi magna mo
deratione temperẽtur in contrariu3 habituras Ita
dico in precipiti voluptas ad dolorẽ uergit nisi mo=
dum tenuerit: modũ aũt tenere i eo difficile ẽ: quod
bonum esse crederis auri boni auiditas tuta ẽ que
subit ex bona conscientia: ex honestis consiliis ex cõ
temptu fortuito: pauci sunt qui ex cõsilio se suaq3 re=
gunt. Ceteri eoru3 more qui i fluminib9 inatant nõ
eũt sed feruntur Quidam tunc viuere incipiunt cu3
desinẽdum est. quidam antẽ desierunt ꝙ inciperẽt:
Quid necesse ẽ mala accersiri satis cito patiẽda cũ
uenerit presumere ac presens tempus futuro metu
perdere stultum est. quia quãdoq3 futurus sis miser
esse iam miserum Sed ego te alia ad securitatẽ via
ducam. si vis omnẽ sollicitudinẽ exuere, quicquid ue
reris, ne eueniat, euẽturum vtiq3 compone, et quod
cunq3 illud ẽ malum, tecũ ipse metue et timorem tu
um taxa. acrior ẽ virtus ad occupanda pericula ꝙ
crudelitas ad irroganda. multum fuit carthaginem
uincere sed amplius mortẽ. adeo mors timenda nõ
est vt beneficio eius nichil auferendum sit aut timẽ
dum. ante omnia memento demere rebus tumultũ
ac videre quid in quacunq3 re sit sciens nichil esse i

ístis rebus terríbile níst ípsum tímoz̃. Quod vídes accídere puerís hoc quoqz nobís maíusculís euenerít. Illí quoqz amant quíbus assueuerunt cum quíbus ludunt sí paratos víderínt pertímescunt. nō hóminibus tantum sed rebus persona demenda est et reddenda facies sua: doloz quídem leuis est sí ferre possum. bzenis, sí ferre non possum. Hoc turpíssimum est quod nobis obíící solet: verba nos philosophie non opera tractare. Ipse voluptates ítozmẽta uertuntur Epule cruditatez generant ebietates neruozum tozpoz̃ ac tremozem líbídínís manuū et pedum ac artículozum depzauationem, pauper fiam, ínter plures ero, Exul fíam, ibí me natum putabo. Allígaboz, q enim nunc solutus sum, ad hoc me natura graui cozpozís pondere astrínxít. moziar, desínam egrotare, posse allígarí; posse mozí. Turpe aliud loquí alíud sentíre. quanto turpius alíud scríbere alíud sentíre. Quotídíe mozímur quotídíe enim demítur alíqua pars víte. et tunc quoqz cum crescímus vita decrescít. Rídículum autem est currere ad mozteꝫ tedío víte. vír foztís et sapiens non debet de vita fugere, sꝫ exíre Quíd ad duos amícos nostros pertínet díuersa vía eundum est. Alterius enim vícia emendãda sunt alterius frangenda Utar líbertate tota. non amo íllum nísí offendero an pzofecturus sum nescío. malo succeſſum, q̃ fídem deesse. nutríendus est pudoz qui q̃diu ín animo durauerít aliquís erít sic honeste spe locus panem et aquam natura desíderat. nemo ad hoc pauper ínest terra quo quísquís desíderíum suum clauserít cũ ípso ioue felícítate contendat. Sic fac omnia tanq̃ spectet alí-

quis, prodest sine dubio custodes sibi imposuisse et
habere quem respicias quē interesse cogitationib9
tuis iudices· ōnia enī nobis mala solitudo persua-
det. Cum iā tantum profeceris ut sic tibi etiā tua re
uerentia licebit dimittere pedagogū multis dissimi
lē te fieri oportet dum tibi tutum non sit a te recede
re. Ane querela est, quod incōmodum si quid debe
at desinere, deficit. et quis exitus malorum q̄ in fi-
nem suum natura soluente dilabi. Remoue existima
tionem hominum, dubia semper ē, in partem vtram
q3 diuiditur. Remoue studia tua vita tractata mors
de te pronunciatura ē. Ita dico disputationes et lit-
terata colloquia et ex preceptis sapientū verba col
lecta et eruditus sermo nō ostendunt verum robur
animi est enim oratio tumidissimis audax. Quis e-
gris tunc apparebis cum aīaz agas iunior eris.
Quid refert, incertum est, quo loco mors te expectet.
itaq3 illam omni loco expecta. qui mori didicit, non
seruire didicit. Supra omnē potentiam est: certa ex
tra omnē. quid ad illā carcer, et custodia, et claustra
liberum ostium habent, vna cathena ē, que nos obli
gatos tenet amor vite. numera annos tuos, et pude-
bit eadem uelle que uolueris puer. Hoc deniq3 ti-
bi circa diē mortis presta. moriātur ātete vicia. bo-
na mēs nec cōmodatur, nec emitur. Et puto si uena
lis eēt nō haberet emptorem: ac mala quotidie emi
tur. Animū debes mutare, nō celū, licz enī vastū tra
ieceris mare, sequuntur vicia, quocunq3 peruenerīs,
queris, quare te fuga ista nō adiuuet, tecū fugis, on9
animi deponēdū ē. nō āt tibi ull9 placebit locus, im
mo quicquid facis cōtra teipsum facis et motu ip-

so vaces tibi. egrū ehī cōcutis aut non istud eximis malū· omnis loci mutatio iucunda fiet. In ultimas licet terras expelleris in quolibet barbarie angulo collocaris. hospitalis tibi illa qualiscūqz sedes erit magis veneris q̄ quo interest et ideo nulli loco adiicere debem9 animū. Cum hac persuasione uiuendū est. nō sine ullo angulo nat9 et patria mea tot9 mūdus ē. quid tam turbiduz fieri potest q̄ forū. Ibiqz licet quiete uiuere si necesse ē· sed si liceat disponere se. Quid interest quod domi fnit seruit9 vna ē. banc qui contempserit nunq̄ talibus turba dominatur sz liber est. Initium salutis ē noticia peccati. nam qui peccare se nescit corrigi nō vult. Ideo quantum potes teipsum argue. Inquire in tē accusatoris personam. partibus fungere diuini iudicis tandez deprecatoris. multomagis ad rez pertinet qualis tibi uidearis q̄ qualis aliis. Consiliari nisi turpi ratione amor turpiū nec pōt. Uenit aliq̄ quisad mortē iratus morti. venientē illā nemo hilaris exceperit nisi qui se ad illam diu composuerit. generosos animos labor nutrit: quoniā non ē viri timere sudorem. Pars magna bōitatis ē uelle fieri bonū. Oia dicta et facta tua inter se cōgruāt, acsi respōdeāt et vna fortūa percussa sint. nō ē ei9 aim9 in recto cui9 acta discordēt Turpis et ridiculosa ē elemētari9 senex. Iuueni parcēdū sene utēdū ē: In mozes fortūa ius nō bz aim9 ille trāquillissim9 ad profectū uēit q̄ i eodē bitu ē quocūz mō rescedāt cui si aggerāturvulgaria bōa supra res suasemiet siue aliud ex hisuel oia cas9 excusserit mior nō sit. moza quā tiem9 itercipit vitā nō eripiet. veniet q̄ nos i lucē repōat dies. Ex quo aio

debet rediturus exire obserua reruꝫ ordinē in se re
meantium videbis in hoc modo nichil extinguí ſꝫ
vicibus condeſcendere ac ſurgere. Si vis omnia ſi
bi ſubiícere, te ſubiice rationí, reges multos ſi te íl
la rexerít, et ab íllá díſces quemadmodum, et quid
aggredi debeas Turpe eſt nō íre, ſed ferrí, et ſubito
ín medío turbíne rerum cauſam ſtupentem querere,
huc ego quemadmodū veni. Plurimum proficit ser
mo quí mínutatím írrepit anímo nec multis opus ē
ſed efficacibus. Habet hoc optimū in ſe generoſꝰ a
nimus ꝙ íncitatur ad honeſta magnarum rerū ad
ſe vocat et attollit Animus enim noſter ad modum
flāme ín motu eſt eo nobilior et actuoſior ē quo ve
hementior fuerít Sed felix quí ad melíora hunc í
petum dedít et ponet extra ſus dítionemqꝫ ſuā tem
perabít aduerſa cōmínuet et alíis admíranda deſ
piciet. magni animí eſt magna contemnere, et medio
cría malle, ꝙ nímia. neceſſe eſt enim ín ímmenſum
exeat cupídítas, que naturalez modū tranſilít Deſi
nít eē remediís locus, vbí fuerant vícia mozes. Jno
pia uerbozuꝫ et exílitas mínus ínfentū auditozem
facít tedío ínterrupte tarditatís facílius tamen ín
cídet quod expectatur ꝙ quod preteruolat Jlla qui
dem que ueritatí operā dat ozatío cōpoſita eē debꝫ
et ſimplex Hic popularis nichil habet verí mouere
vult turbā et inconſultas aures ímpetu rapere. Re
medía non proſunt niſí ímozētur Quís medícus e
gros in trāſítu curat: Quēadmodū ſapientí uíro ín
ceſſus modeſtioz cōuenít: ita preſſa voz nō audax.
Jtaqꝫ tardiloquíum te eē íubeo Satís ītra noſſpe
cíes ſedet malozū bonozūqꝫ noſtrozū obſeruatoz et

cuſtos. hic p2ont a nobis tractatus ẽ ita tractat. mul
ta poſſẽ tibi oſtẽdere, que acquiſita, acceptaq3 liber-
tatẽ nobis ertorquẽt. noſtri enĩ eſſem9, ſi iſta noſtra
nõ eẽnt, circũſpice iſta, que nos agũt in iſaniã, et cuz
plurimis lachrimis amittim9 ſcies ĩ his nõ dãnuz
eẽ moleſtum ſz opinionẽ dãni. nemo illa periſſe ſen-
tit, ſz cogitat, qui ſe habet, nichil perdidit. Hic quẽ-
q3 iuenies qui poſſit aperto oſtio viuere. bona cõſciẽ
tia turbã aduocat: mala etiã in ſolitudine antia eſt
atz ſollicita Si honeſta ſunt que facis oẽs ſciant ſi
turpia quid refert neminẽ ſcire cũ tu ſcias. nõ refert
q3 multos libros ſed q3 bonos habeas. lectio certa
prodeſt varia delectãt. Hicia nobis ſub uirtutũ no
mine irrepunt Temeritas ſub titulo fortitudinis la
tet. moderatio uocatur ignauia pro tanto timid9 ac
cipitur ĩ his maguo periculo erramus Jã etiã ubi
cauſa ſublata ẽ mentimur conſuetudinis cauſa. Il-
los derideo qui turpe exiſtimant cum ſeruo ſuo ce-
nare. Quem niſi ſuperbiſſima conſuetudo cenanti
domino ſtantium ſeruorum turba circũdedit. Ille
quidem ingenti auiditate diſtentum uentrem oznat
ſerui aũt tota nocte ieiuni mutiq3 preſtãt. Sicq3 fit
ut de domino loquantur, quibus coram domino lo-
qui non licet. Tu autem ſic cum inferiori viue quem-
admodum tecum ſuperiorem velis viuere: et quoti-
ens ĩ mentẽ venerit, quantum tibi in ſeruum liceat,
in mentem etiam ueniat tantũdẽ ĩ te domino tuo li-
cere. Quõ ſtultus ẽ qui equũ emptur9ẽ nõ ipſum in
ſpicit ſz ſtratũ ei9 et frenos. ſic qui boiez ex ueſte aut
ex cõditiõe eſtimat: Conſortium reruz oim iter nos
facit amicicia. Omnia cũ amico cõmunia habebit

qui multa cum homine' nisi interrogatione uaferia
astruxero et conclusione falsa a uero nascēs mēda-
cium astruxero. non potero a fugiendis petenda se-
cernere. Pudet me, in re taz seria senes ludim9. mus
sillaba ē. mus autem caseū rodit: sillaba ergo case
um rodit. Putes me ista nūc non posse soluere Quid
michi ex ista sciētia periculū iminet. quod incōmo-
dum est. O pueriles ineptias Quid michi ista com
ponis, non ē iocundi locus, apta decent, et simplicia
bonitatem etiam si multum supereset etatis. parce
dispensandum erat ut sufficeret necessarium. nūc āt
que dementia ē superuacua addiscere in tanta tem
poris egestate. Que non perdidisti habes. cornua
nō perdidisti. ergo cornua hēs; nō vaco ad istas in
eptias, ingens negociū i manib9 ē. quid agā, mors
me sequitur, fugit usta, aduers9 hec doce me aliquid,
dociles natura nos edidit, et rationē dedit īperfec-
tam: sz qne perfici posset. quādo fatuo, delectari vo-
lo nō enim michi longe querēd9 me uideo, Ceci du-
cē querunt. nos aūt sine duce erram9: et ideo diffi-
culter ad sanitatē peruenim9. qz nos egrotare nes-
cimus. Initium eundi ad uirtutes arduum ē. qz hoc
primum imbecillis atz egre mentis ē formidare in
experta itaqz cogenda eē incipiat Deinde nō ē acer
ba medicīa. protin9 enī delectatio sanat Ad agere
dēm9 ut irritamēta vicioz̄ cp̄ lōgissimē profugiam9
Indurandus ē anim9 et debellāde uoluptatesque
seua quoqz ingenia ad se rapuerunt, vicia sine mo-
do sine fine persequere. naz illis quoqz nec finis nec
modus ē, protice quecunqz cor tuum dilaniant: que
si aliter extrabi nequirent, cor ipsum cum illis rele-

nandum erat,voluptates precipue ex turba que las
tronū morem in hoc amplexātur ut strangulēt Quā
uis ad eundē finem duo peruenerint,maior tamen
est laus idē fecisse in difficiliori materia. Illum eli
ge adiutorē quem magis admireris cuz videris q̄
cum audieris. Quid letaris q̄ ab hominib9 his lau
deris quos ipse laudare non potes· laudatio aliq̄d
exhortationis affert ipsis et animos adolescentium
exstimulat: In illis moribus in quibus afficiuntur
animi,quo quis peius se habet minus sentit. Sōniū
narrare vigilantis ē· uicia sua confiteri sanitatis in
dicium ē. omnia impedimenta dimitte et vaca bone
nti. nemo ad illā peruenit occupatus. magni arti
ficis ē clausisse totum exiguo In hoc nisi fallar erra
mus q̄ mortem sequi iudicamus cum illa et precef
sit et secuta est. quicquid enim ante nos fuit mors ē:
Illum lauda,et imitare,quem non piget mori,cū iu-
uet viuere: que est enim virtus cum citaris exire: sa
piens nil inuitus facit: necessitatem effugit: qz vult
q̄ coartatur. Debilitatem nobis indixere delitie: et
quod diu volumus posse desinimus: nulla placita ē
quies nisi quam ratio composuit: Omnia vicia ad
modum morbi in aperto leuiora sunt Tunc autē per
niciosissima cum si multa sanitate subsidunt: nulla
res animi sapientis aduocat: nullus hominum qui
umque contemptus interrumpit cogitationes bōas
solidasqz iam et certas,leue illud ingenium est. nec
sese adhuc reduxit introrsus quod ad uocē accidēn
tiū erigitur. nemo nostrū est idē qui fuit pridie. quic
quid viuit currit cū tēpore. nichil ortū stabile uel fir
mū solidū ē et eoscū ea cepim9tā q̄ aut sēper futura

aut ſemper habitur:illud precipue in nobis phiz impedit,q cito nobis placeam9 et quicquid in nos adulatio cõtigerit,tanq debitum pendim9,optimoſ qz nos eẽ ac ſapientiſſimos affirmantib9 aſſentim9 Sequitur itaqz ut iõ non velimus.qz nos optimos eſſe credimus:Omnes ad gaudium tendimus ſed vnde ſtabile magnumqz conſequantur,ignorãt. Et ſapiẽs quidem nũq ſine gaudio ẽ.gaudium autem nunq naſcitur niſi ex virtutũ ſciẽtia:nec interrum pitur,nec deſinit.Quod enim nõ dedit fortuna non eripit.Taurus pauciſſimorum iugerũ paſcua iple tur:vna ſilua elephantibus pluribus ſufficit. homo uero et terra paſcitur et mari.verumtamẽ nõ fameſ ventris magno cõſtat,ſed ambitio.Ante ſenectutem cura,ut bene viuas,ut bene moriaris. Da operã vt ne quid vnq inuitus facias.qui imperia libenſet cipi partem acerbiſſimã effugit facere quod nolit. nec qui iuſſus aliquid facit miſer eſt,ſed qui inuit9 Itaqz ſic animũ cõponas ut quicquid res exigit,id velimus:contemnere aliquis omnia poteſt. omnia habere nemo poteſt. Itaqz breuiſſima ad diuitias per contẽptum diuitiarũ via ẽ.nec ſicci ſunt oculi a mico amiſſo,ut fluãt lachrimandũ ẽ nõ plorandum Id agamus ut iocũda nobis fiat amicorũ recorda tio amiſſorum.nemo libenter ad id redit quod ſine tormẽto cogitatur9 nõ ẽ.michi amicorũ defunctorũ cogitatio dulcis ac blãda ẽ.habui enĩ illos tãq amiſ ſiuos amiſi tanq habeam,quis ferat hos qui negli gẽtiſſime cũ amicos habeant miſerrime lugent. nec amãt quẽq niſi perdiderint. Iõqz tũc effuſi9 merẽt qz verentur ne dubiũ ſit an amauerint,ſera indicia

affectus ſui querunt. Que deo faciẽdi mundum cau
ſa fuit. bonꝰ eſt homo nulla boni inuidia ẽ: fecit ita
q3 tanq̃ optimũ potuit. vetas me celo intereſſe: id ẽ
iubes me capite demiſſo uiuere maioꝛ ſuꝫ et ad ma
ioꝛa genitus q̃ ut coꝛpoꝛis mei ſim mancipium
Quod equidẽ non aliter aſpicio q̃ viuendum ac li
bertati mee circũdatum cuiuscontẽptus certa liber
tas ẽ. Seruiant deteꝛioꝛa meliꝛibus: foꝛtes ſimꝰ
aduerſus foꝛtuita. poteſt ex caſa uir magnus exire.
poteſt et ex deforme humiliq3 coꝛpuſculo foꝛmoſus
animus ac magnus. nec deforꝫitate coꝛpoꝛis ani
mus fedatur. ſed pulchritudine animi coꝛpus oꝛna
tur: animus intuens vere paratus fugiẽdoꝛũ ac pe
tendoꝛũ non ex opinione ſed natura pꝛecia rebꝰ im
ponens neutri foꝛme ſe ſubmittens ſuper omnia que
contingũt eminẽs hic facies virtutis creſcere poſſe
imperfecte rei ſignum eſt. Omnis in modo ẽ virtus
omne boneſtum ẽ voluntarium. non enim poteſt be
neficium eſſe quod non eſt liberum. magis ẽ diffici
lia perſtringere q̃ leuia moderari: et hec magis lau
daueri bona que exercitata ſunt ac foꝛtia et cuꝫ foꝛ
tuna riꝛata. non ſum tã demẽs ut egrotare cupiã: ſꝫ
ſi egrotandũ fuerit ut nichil effeminate faciam. nõ
enim pati cõmendabile ẽ ſed foꝛtiter pati. gloꝛiari
ocio iners ambitio eſt. multa aperta tranſeunt con
dita et obſtruſa rimantur. fures ſignata ſollicitant
Vile videtur quicquid patet aperta affractariſpꝛe
teꝛit. Hos moꝛes habet imperitiſſimus quiſq3 ĩcer
ta irrumpere cupit. Jactantie genus eſt nimis late
re et a conſpectu hominum ſecedere. Conuocat tur
bam quiſque ocio ſuo, aliquam fabulã impoſuit. nõ

eſt autem ageudum hic ut de te homines loquãtur ſed ut ipſe tecum loquaris. Quid autẽ loquaris q̃ homines de aliis libentiſſime faciunr. de te apud te mala eſtima et id maxime tracta quod in te infir mum eẽ ſentias. frequẽs de loco ad locum migra tio inſtabilitas animi ẽ. vt animum poſſis contine re primum corporis tui fugam ſiſte. nichil q̃ amor recrudeſcit Itaq; qui deponere vult deſideria rerũ omnium quarum cupiditate flagrauit et oculos et aures ab his que reliquit auertat cito enim affect9 quocunq; ſe uertit rebellat. nullum ſine accuramẽto malum eſt. Auaricia pecuniã promittit. luxuria vo luptatem. ãbitio potentiam: mercede vicia ſollici tant vinci effici toto ſeculo poteſt ut vicia longa li centia tumida ſubmerguntur et iugum accipiant. Vis aduerſus hoc corpus liber eſſe tanq̃ migratu rus habita quomodo venit in mentem ſum9 omnia ſine fine cupientes. nemo niſi vicio ſuo miſer eſt. Id eo peccamus quia de partibus vite omnes delibe ramus. nemo de tota deliberat eadem virtute et ma la fortuna vincitur et bona ordinatur uirtutem itel ligendo animoſam et excelſaq̃ incitat infeſtat nõ mirum eſt in tranquillitate non concuti. Ibi mira re ubi omnes iacent. aliqua ſtare imperfecte neceſſe labentur et modo prodeãt et modo ſubſidant. ſed et pars profectus uel uelle proficere Id agamus vt omne tempus noſtrum ſic q̃ non erit niſi prius noſ trum ceperimus eẽ. Vidiſti aliquem canem miſſum a domino fruſtum panis uel carnis aperto ore cap tantem quicquid accepit protinus integre deuorat: et ſemper ad ſpem futuri hiat. Idem euenit nobis

Quicquid enim expectantibus fortuna proiecit: id
sine ulla voluptate dimittimus statim ad rapinam
alterius erecti et attoniti. hoc sapienti nō euenit ple
nus est: et si quid obuenit securus accipit ac reponit
Impeditus autem a rudibus nullus precipitatiōis
finis est. In epicureum chaos decidunt. inane sine
termino est. Qui de accipiendo cogitat oblitus ē ac
cepti: nec vllum maius malum cupiditatis q̄ q̄ in
grata est, ambitiosus non tam iocundum est multos
post se videre, q̄ grauem aliquem ante se. nec ambi
tio tantum instabilis est. verumetiam omnis cupi
ditas. quia incipit ante finem. Stulta auaricia mor
talium proprietatem discernit, nec quic q̄ suum esse
credit quod publicum est. ac sapiens nichil magis
suum iudicat q̄z cuius illi cum humano genere con
sortium est. docet philosophie precipue bene debe
re beneficia, bene soluere. Interdum autem solutio
est ipsa confessio. miraris homines ad deos ire de
us ad homines venit immo in homines. nulla enim
bona sine deo sunt. nulla in rapina felicíter cessit.
Gaudium rapti non durat in posternum aut ista bo
na non sunt que vocantur aut homo felicior deo est.
quoniam que parata sunt nobis deus non habet in
vsu: nec enim opes nec epularum letitia nec quic q̄
ex his hominem in escam cibus ad eū pertinet pla
ceant homini quecunq̄z deo placent. Ob hoc ipsum
quod deo placet quādiu virtus salua fuerit nō sen
ties quid abscesserit. non afflígitur sapiens liberor
rum amissione non amicorum. eodem enim animo
fert illorum mortem quosnam expectat. Cōcordat

sermo cum vita. Ille promissum suum ipleuit qui et
cum videas illū et cum audias idē est nec delectēt
uerba sed prosint. quid stultius q̄ quod nō didice-
ris nō discere. q̄diu viuas tamdiu discendū ē quē-
admodū viuas Equo animo audiēda sunt imperi-
torum conuicia et ad honesta vadenti. contemnēdꝰ
est ille conceptus optimū in homine ratio ē Dece-
cedit animalia sequitur deum amor ira cupiditas
pericula depulerunt. quod ergo breuis pōt obstina
tio animi aliquo stimulo excitata quātomagis uirtꝰ
que nō ex impetu nec subito sed equaliter ualet im
perpetuum robur ē. vnum bonum ē uirtus que iter
hanc fortunam et illā superba incedit cum magno
vtriusq3 contemptu. Vir bonus quidem quid ei ac
ciderit equo animo sustinebit: sciet enim id accidisse
lege diuina qua vniuersa procedunt. nemo ex istis
quos purpuratos vides felix ē non magis q̄ ex il-
lis quibus sceptrum et clamidem in cena fabule
assignant. Cum populo presenit elati insenserit et cō
tubernati simul exierint excalciantur et ad staturā
suā redeāt. nemo istorum quos diuitie et honores i
fastidio ponunt magnus ē: quare ergo magnus ui-
detur cum basi sua illum metiri Hoc laboram9 er-
rore q̄ neminem estimam9 eo quod ē sed adiicim9
illi et ea quibus adornatus ē ac quicunq3 voles ve
ram hominis estimationē inire inspice nudum. por-
nat patrimonium, honores, et alia fortune mēdacia
corpus etiam ipsum exuat animū intuere qualis sit
et quantus alieno an suo magnus precognita mali
mollis ictus venit. ac stultis et fortune credentibus
omnis videtur noua rerum et inopinata facies.

magna autez pars ē apud imperitos mali nouitas
Ut ideo sapiens assuescit se malis futurisset que alii
diu patiendo faciunt leuia hic leuia facit diu cogi-
tādo Vita nō imperfecta sit honesta ē ubibicūqz de-
sines si bene desines tota est. nemo tā imperitus est
ut nesciat quādoqz sibi moziendum eē et tamen cuz
prope accesserit tergiuersatur tremit plozat. nōne ui
detur tibi stultissimꝰ, qui fleuit ꝙ ante mille ānos nō
uixerit. eque stultus ē, qui flet ꝙ post mille ānos non
uiuet. hec paria sunt non eris, nō fuisti, utrūqz tēpꝰ
alienum ē. quid fles: ad banc legem natus es. quid
noui ē hoc omnibus accidit quo fit fabula. vita non
q̄diu sed ꝙ bene acta sit, refert. quocunqz voles de
sine tantū bonam clausulam impone. In remediuz
cedunt honesta solacia. et quicquid animum erexe-
rit esse cozpozi prodest Tria in omni mozbo grauia
sunt. metus moztis: doloz cozpozis: intermissio vo-
luptatū: De mozte satis dictum ē. dolere nemo pōt
valde diu Sic enim nos amantissima nostra natu-
ra disposuit ut dolozem aut tolerabilem aut breuē
faceret. non est autem acerbum carere eo quod cupe
re desieris. deniqz tolerabilis ē mozbi patientia. si
cōtempseris id quod extremum minatur. noli ma-
la tua tibiipsi facere grauiora et te querelis onera-
re. leuis ē doloz si nichil nisi opinio adiecit. leuez il
lū dum leuem putas facies. tam miser ē enim quis-
qz, ꝙ credidit. Quod acerbum fuit, retulisse iocundū
est: naturale enim ē mali suo fine gaudere. quomo-
do ē hostis fugientibus perniciosioz. sic omne foztu
itum incommodum magis instat cedenti aduerso.
nec uita sit tedio nec moz timozi: vitam modū sui

adiſcere ſolet iners ſocium his quibus neceſſe eſt
omnem uitaz breuē videri qui volunt videri volup
tatibus vanis. et ideo infinitis mentiuntur. Interiz
hoc tene hoc mozde aduerſis nō ſuccumbere letis.
nō cedere, omnem fozтune leticiam in oculis habe
re. quicquid enim expectatum ē diu: leui9 accidit.
non ē bonitas peſſimis eē meliozē. nūc uirtus latet
et latuiſſe nō eſt ipſius damnum veniet qui conditaz
et ſeculi ſui malignitatem compreſſam dire publicz
veritas in omnem ſui partem eadem ē qui decipi
unt nichil habent ſolidi. mendacium tenue ē perlu
cet ſi diligenter inſpexeris. quātum mecum cogita
tio ad ſpectaculum luſozum fiat concurſus quāta ſit
cōtra bonas artes ſolitudo ꝙ imbecilli animo ſint:
quozum lacertos bumeroſqz miramur Cozpoza in
ter ſe pauperum et diuitum vultus pauper ſepiuset
fidelius ridet. nulla eius ſolitudo in alto. hozum
autem qui felices uocātur hilaritas uicta ē aut gra
uis et ſuppoztata triſticia. omnium iſtozum quos ſu
pza capita boīm ſupzaqz turbam delicatos letícia
ſuſpēdit parata felicitas ē: cōtemnes illos ſi diſpo
liaueris. Equū empturus ſolut iubes ſtratum veſti
menta venalibus detrabis ne qua cozpozis vicia la
teant hominē uero inuolutum eſtimas. quod de ali
is loquoz ſi perpendere te vis ſepono pecuniā: do
mum: dignitatē: intus teipſum conſidera Quereris
te incidiſſe hominem ingratum ſi hoc periculum vi
tare volueris beneficia nō dabis ita ne apud te pe
reāt aperte peribunt nō reſpondeāt potius ꝙ dētur
Cito inerti ocio tozpebit uita. ſi relinquendū ē quic
quid offendit. et poſt malam ſegetem ſerendum eſt

quonīã etiã si merita non precesserint oportebat ig-
nosci post beneficia ledenti plus ꝙ venia debetur.
pluris enim estimo beneficium ꝙ iniurias ac nõ õs
nes grati sciunt debere beneficium. uiro sapiẽti nos
tum ẽ quantum res quelibet taxãda sit et omnia se
cum examinabit quãtum acceperit a quo: quando v
bi et quẽ admodum. bene metodor9 ait. solum sapiẽ
tem referre gratiam scire. beneficium crescit mora.
et tanto plus soluendum ẽ quanto tardius. Ingrat9
ẽ qui beneficium reddit sine vsura. Sepe quod da
tur exiguum ẽ: quod sequitur ex eo magnum: nemo
michi uidetur pluris estimare uirtutẽ. nemo illi ma
gis esse deuotus ꝙ qui boni uiri famam perdidit.
ne conscientiam perderet. Torqnet ingratus se et
macerat. odit quia accipit quid redditurus est et ex
tenuat. iniurias vero dilatat et auget. Quid eo
miserius cui beneficia excidunt causa iniurie. At cõ
tra sapiens eroznat omne beneficium et sibiipsi cõ-
mendat et se assidua eius commemoratione delec-
tat. illa contemnit quibus lesus nec vertit omnia in
peius nec querit cui casum imputet ad fortunam po
tius refert. quicquid accidit benigne interpretatio
leuat. non offense potius ꝙ officii meminit quãtum
in prioze et meliozem memoria se detinet. nec mu-
tat animum aduersus bene meritos. semper enim
quicquid dubium est humanitas inclinat in melius
nemo autem ingratus esse potest: nisi contemserit is
ta propter que vulgus insanit. nichil carius esti-
mamus ꝙ beneficium quod diu petimus. nichil
vilius cum acceperim9. Queris quid nobis faciat

obliuionem acceptorū cupiditas accipiendorū ab
strahunt a recto diuitie honores potentie et cetera
que opinione nostra cara sunt. precio vilia. nescim9
estimare res de quibus non cū fama ꝫ cum rerū na
tura deliberandum ē. nichil habet ista magnificuꝫ
quo mentes in se trahat propter hoc mirari illa con
sueuimus. Ociuꝫ sine litteris mors ē et hominis vi
ui sepultura. non habet fortuna longas manus. ne
minem occupat sibi habentem. Itaqꝫ quātum pos
sumus ab illa resideamus. non ē mors gloriosa sed
fortiter mori glorioſum ē Que demētia ē fugere cū
retroire non possis. Omnis resque nō habuerit de
cus uirtute addita sumit. Sic certe uiuendum ē tan
q̄ in conspectu alicuius uiuam9. sic cogitandū tā q̄
aliquis intimum prospicere possit Quid prodest ab
homine aliquid eē secretum nichil deo clausum est.
nichil aliud ē ebrietas q̄ voluntaria insania. Omnis
ne vicium incendit et detegit obstantem malis vere
cundiam remouet. Plures enim pudore peccādi q̄
bona voluntate probitatis abstinēt. adiice illi igno
rantie sue dubia et parum explanata uolētem ver a
bera incertos oculos gradum errantem uertigi a
nem capitis et cetera huiusmodi. Rebus itaqꝫ non
uerbis proba istas que dicuntur uoluptates ubi mo
dum excesserint penas eē. aliter lectio ingeniū et stu
dio fatigatum nō tamen sine studio reficit. nec scri
bere tantum nec legere tantum debem9 Altera reo
contristabit vires et exhauriet: de stilo dico: altera
soluet et diluet inuicem et hoc primo commeanduꝫ
ē et altero alterum temperandum. et quicquid lecti
one collectum ē stilum redigat in corpus. Apes enī

ſmitarí debemus quí vagantur et flores ad mel fa
ciendum idoneos carpunt. deinde quicquid attule
rint diſponunt ac per fauos digerunt. ſic et nos debe
mus quecunq; ex aduerſa lectione congeſſimus ſe ſ
parare. deinde adhibita ingenii noſtri facultate in
vnum ſaporem variabilia libamenta confundere ta
lem animum noſtrum eſſe volo ut multe in illo artes
multa precepta multarnm etatum exempla ſint ī v
num conſpirata. Relinque diuitias aut periculū aut
onus preſidentium. Relinque voluptates: molliunt
et eneruāt. relinque ambitionez. tumida res ē vana
et ventoſa: nullum habet terminum. laborat duplici
ſuidia cui inuidetur et ſuſdet. non ē bona ualitudo
mediocritas morbi. Et facilius ē vicioꝝ initia pro
hibere q̄ impetum regere' non enim recipiunt ma:
la animi tēperamenta. facilius ſuſtuleris illa q̄ rex
eris. Tempeſtas non opus gubernatoris impedit.
ſed ſucceſſum. non ex eboze tantum ſimulacra facit
ſtatuari9. ſed ex ere uel marmoze ſi aſſit Sic ſapiēs
uirtutem ſi licebit in diuitiis explicabit ſi minus in
paupertate ſi poterit in patria Si minus in exilio.
ſi poterit integer ſi minus debilis quātumcūqz for
tunam acciperet aliquid ex illa memoziale efficiet.
nunq̄ maioz ē animus q̄ vbi aliena ſeponit et facit
ibi pacē nichil timēdo fecit ſibi diuitias nichil con
cupiſcendo ex contemptiſſimo cuiqz cōtingere ac tur
piſſimo poteſt bonum nō ē: opes aūt et lenoni et la:
niſte contingūt. ergo bona nō ſunt. fides ſanctiſſimū
humani pectoris bonum ē nulla neceſſitate ad fallē
dum cogitur nullo premio corrumpitur Tēperātia
voluptatibus imperat alias odit et abigit alias diſ

penſat et ad ſanum modum redigit: nec vnq̃ ad iſ-
las propter illas uenit Scit optimū eē modū cupi-
torum nō quantū ve lis ſz quātum debeas ſumere:
poteſt ſine liberalibus ſtudiis uenire ad ſapientiā
quācunqz partē rerū humanarū diuinarūqz cōpre
hendens ingenti copia querendorum fatigaberis:
Hec cauſa multa q̃ magna ut habere poſſint libe-
rum hoſpitium ſuperuacua et animo tollenda ſunt
laxū ſpacium res magna ut habere poſſit hoſpitiū
liberum deſiderat: et plus ſcire velle q̃ ſatis ē intē-
perantie genus ē Quid q̃ iſta liberaliū artiū cōfec-
tatio moleſtos: verboſos: intempeſtiuos ſibi placen
tes facit: et ideo nō diſcētes neceſſaria: q2 ſuperua-
cua didicerunt: quatuor miſſa librorū didim9 grā
matic9 ſcripſit. miſer eēt ſi tā multa ſuperuacua eti
am ſcripſiſſet In his enim libris de patria Omeri
queritur et de Enee matre natura et alia que erant
dediſcenda ſi ſcires Explicit.

Tabula presentis opusculi alphabetica phōrum nomina efficacioresq3 eorum sentētias succincte cō plectens Incipit feliciter.

A

Actius lucius poeta Capitulū.cv.
Alcibiades phūs athenensis. capi.xxxiiii.
Anatharsis schyta: capitulum decimum.
Anaxagoras phūs asian9. capitulum·xviii
Anaxarchus philosophus capitulū.lxvii.
Anaximander milesius. capitulū nonum
Anaximenes milesius: capi.decimūsextum
Anaximenes orator. capitulum·lxiii.
Antipater sidonius. capitulum. lxxi.
Antipater stoicus. capitulum.xcvii.
antisthenes philosophus. capitulum.xxxiii.
apollonius philosophus capitulum·cxxi
apulegius philosophus capitulum.lviii
aratus astrologus capi.q̄dragesimū tercīū
archephilas philosophus capitulum lxxii
archilochus poeta capi.viceſimū primū
archimedes syracusanus ca.septuagesimū q̄rtū
archytas tarentinus capi·viceſimū tercium
aristides philosophus ca.q̄dragesimū primū
aristippus cyreneus cap.triceſimū primū
aristoteles macedo capitulum.liii.
athenodorus tharsensis capitulum cxi:

b

Basilides sacropolitanus capitulū cxxii
bias prienensis capitulum quintum

C

Alcitecus philosophus capitulum cxv:

Callisthenes capitulum.lxvi.
Carneades philosophus capitulum.li.
Cato marcus portius capitulum.xcv.
Chilo lacedemonius capitulum.iii
Chrisippus stoicus asianus capitulū.xxix
Claudianus poeta capitulum.cxxviii
Cleobolus lindius capitulum sextum
Crates thebanus capitu.decimūnonū
Curio orator capitulum.xcii.

D

Emas athenienſis capitulū.lxii
Democritus philoſophus capitulū.xliiii.
Demoſthenes orator capitulum.xxxvii.
Diodorus ſyculus capitulum.xc.
Diodorus dialecticus capitulum.xlix
Diogenes cynicus capitulū quinquageſimū
Diogenes babilonius capi.nonageſimūſextū

E

mpedocles athenienſis capitulū.lxviii
Ennius poeta capitulum octogeſimūprimū
Epicurus athenienſis capitulū ſexageſimūqrtū
Epimenides cretenſis capitulū duodecimū
Eretides ſyrus capitulū decimumterciū
Eſchines athenienſis capitulū triceſimūqntū
Eſopus adelphus poeta capi.viceſimūquartū.
Eudoxus aſtrologus ca.quadrageſimūſecūdū
Euripedes philoſoph9 capi.triceſimūſextuꝫ
Euripides poeta capitu.q̄drageſimūſextum

G

Alſenus medicus capitulum.cxxiiii.
Gallus cornelius poeta capitulum.cviii.

gorgias leontinus capi.vicesimumsextum

Ꝑ

Egesias egiptius capitulum.lxxx.
Heraclitus asianus capitulum.xlvii.
Herasistratus medicus ca.septuagesimūterciū
Hermes trimegistus capitulum sexagesimum
Heschilus poeta capitulū quiquagesimūsextū
Hippocras medicus capi.q̄dragesimūquitū
Homerus poeta capitu.decimumquartum.
Horatius flacc9 poeta capi.cix. J
Alius cels9 bistoriographus capitulū cliiii.
Justinus capitu.centesimū uicesimūsextū
Jsocrates phūs capitu:xxvii l
Jcurgus phūs et priceps lacedemonesis xv
lucius poeta capi:cētesimū primū m
Arcus orator capitulum nonagesimum
marcus grammaticus capitulum:cxliii:
menander poeta capitulum septuagesimūsextū
misosternon capitulum vndecimum Ꝺ
Ouidius naso poeta capitulū:cxii: Ꝑ
Anetius philosophus ca:octogesimūsextum
patubi9tragediarūscriptor:octogesimūsecūdū
Periander corinthius capitulum septimum
Pericles atheniensis capitulū tricesimūnonū
Permenides capitulum quadragesimūnonū
Phedron helidensis capi:quīquagesimūquitū
Philemon poeta capitulū septuagesimūseptimū
Pythagoras phūs capitulū decimūseptimum
Pittacus asianus capitulum quartum
Plato phūs athenienſis ca:quīquagesimūsecūdū
Plautus poeta capitulū centesimūsecunduz

Plautius armatius — ca.nonagesimūnonum
Plotius gallus — ca.octogesimūquītum
Plotinus philosophus — capitulum.lix.
Plinius secundus. — capitulum.cxviii.
Plutarcus. — capitulum.cxviii
Polemo — capitulum septuagesimum.
Polistratus et Ypoclides — capitulum.lxv.
Porphirius — capi.cēteſimū viceſimūſeptimū
Possidonius stoicus. — ca. octogeſimūoctauum
Priscianus grammaticus. — capitulū.cxxx
Protagoras sophista — capi. viceſimūoctauū
ptolemeus philadelphus — capitulū.lxxv
ptolemeus pheudensis — capitulum cxix.

Q

Quintilian9 poeta — ca.cxvi.

S

Salustius — capitu.nonageſimūoctauū
Scipio africanus — capi.nonageſimūterciū
Seneca — capi.centeſimū triceſimūprimum
Secundus philosophus — ca.cēteſimū viceſimus
Simachus — ca:centeſimū viceſimūnonū
Simonides poeta — capi:viceſimūſecundum
Socrates philosophus athenienſis — ca: triceſimū
Solon phūs — ii: Sophocles poeta athen: ca: triceſimūoctauū Speuſipp9 phūs ca: quīq̄geſimūſeptimū Stati9 cecili9 poeta ca octogeſimus terciū Stilbō phūs viceſimū

T

Thales mileſi9 phūs ca primū Thaur9 ca cēteſimūviceſimūterciū Teophrast9 phūs ſexageſimūoctauū Terēti9 poeta comic9 cvi Themiſtocles phūs xl Tit9 liui9 hiſtoriogra9 ph9 octogeſimūſeptimū Trog9 pōpei9 cxxvi

Tullí9 marc9 cícero ca.xcíííí. A
Alerí9 catbull9 poeta capítulum:lxxxíííí.
Varro marcus ozator ca.centeſímū ſeptímū
Virgílius poeta cííí. Vít9 lucretí9 poeta ca.c
Enocrates phūs ca.lxí. x
Enophon atbenienſís capí.triceſímū prímū
ríſtus pythagozíc9 capí.triceſímū ſecūdū 3
Eno cíctíēſis phūs xxv zeno alí9 lxxíx.
zenon ſtoíc9 ſeptuageſímū octauū zenophí
l9 pythagoríc9 líííí. zozoaſtes phūs ca.víí.
bſtínentíe exēplū Plato abſtenētía cāē lōge
ue uíte et ſanitatís Híppocras plato. Item
ubí parcímonía Ité ubí tēperātía:frugalítas par
cítas ītemperātía. addíſcendí ſtudioſítas humílí
exemplū Secundus· addíſcere hūílíter ſapientē
facít. Ité ubí ſtudioſítas ubí uíuere. aduerſantes
patíēter tolerādí píttacus Ité ubí patíētía. adu
latozes cauēdí ſūt zenon: adulatozes odíēdí ſūt
Híppocras adulatorís et pauperís altercatío no
tabílís Díogenes adulatozís cōtēptoz fuit dío
genes adulatozí reſponſum ē egregíe pſeuſipp9
Adulatío peſtís ē amícícíe Tullí9 adulatoz ī amí
cū recípí nō dz Cato affectíones amozís et odíí
moderāde ſunt Chílo affect9 ínterioz et locutío
exterioz probāt hoíem Socra: amoz líbídínoſus
ubí uoluptas Símac9 amatozís anímus mollís
deſcríbítur Símac9 amícozuz recozdatío qualís
eē dēat Thales Híppocras amící multo conatu
adquírēdí ſūt exemplū Solō amící quō dílígēdí
et tenēdí ſūt Thales Solō Cleobol9 Híppocras
amící et ínimící quomodo tractādí ſunt Cleobolus

Amicicie vsus qualis ee debeat bias:
Amici in propria patria conciliantur. anatharsis
Amicicia uera describitur Pithago. amicicie et
societatis iocunditas archytas De amicis et a-
micia Socrates. amicicie fidez fortune mutatio
ostendit Demostenes aristoteles Varro.
Amici falsi insidie nocentiores sunt. diogenes
Amicus ad amicū quō se habere dz. aristo. Jso.
Amici et amicicie descriptio et cōmēdatio. Teophr.
amici super amicū pia cōparatio per exēplū. arch.
amicicia variis causis dimittitur Scipio.
Amicorum certum numerū non habem9 Scipio
Amicicia uirtuosorū firmissiā et optia ē Tullius
Amicicie causa debet esse uirtus. Tullius
Amicicie lex describitur Tullius amicicie pza
uorū dissuende sunt. cato. de amicicia et fide
Varro. Jtē ubi adulatio. ubi fides ubi beneficia
anima humana describitur archytas.
anime rationalis immortalitas probatur plato
animi vicium corporis uel fortune vicio pei9ē Tul.
animus vbi constantia Tullius.
astra celi considerans incidit in foueā thales.
auari pueris et pauperibus assimilantur pythag.
auari reprehenduntur et comparātur Jsocrates
auaricia presidentiū et rectorū reprehēditur tul.
auaricia senū reprehēditur tul. audacia pericu
losa ē bias aureā tabulā piscatores ī rethi casu
extrahūt thales auris tyrāni phi āputatur. zenō
Arba signū utrile ē Dioge. Secūd9 beati
tudis substātia ē dare dignis Socra. bellato
ris bōi prudētia et cōditio describitur. panetpit. bi.

beneficium an possit seruus dare domino suo.
Cato Plato Diogenes beneficium officium et ministerium distinguntur Tullius Cato Seneca
beneficentia amicorum describitur bias
beneficentia quales debet considerare circūstātias
Tullius Chrisippus De beneficētia plura
Tullius boni cum deo, mal in inferno post mortem manebunt.
bona spiritualia scilicet diuitie scientiarum acquirenda suut Aristippus.
bona vere virtutis et bona fortune distinguntur
Solon bōna tria precipua in tota rerum uarietate Alcibiades Empedocles
bonitas simulata dessima malicia est
Demostenes Pericles Tullius Diogenes
Statius breuitas sententiosa multiloquio prefertur Chilo.
Aluicici excusatio bona gorgias
Canendi dulcedo passiones temperat
Empedocles Carcer anime et corporis
Diogenes Cauenda sunt duo Plato
Causidicorum lingua dupliciter damnifica est Demostenes.
Celum communis patria est omnium Anax.
Ciuitas quomodo possit bene regi Solon Plato.
Item vbi respublica.
Comestionis hora congrua Diogenes
Communitas ubi ciuitas. Concordare homines possum9 sed non zelotipas mulieres gorgias
Concordie doctrina ponitur gorgias
Cognoscere seipsum difficile est Thales

Cognoscere seipsum et ex hoc se emendare Chilo
Cognoscere seipsum summe ē necessarium Varro
Consilium duo impediunt Socrates
Consulendi amici et quare Tullius
Consilium agendorum quomodo formetur Isocrates. Consilio bono acquiescdum ē. Isocrates Diogenes Conscientie securitas in aduersis Simonides Conscientia magis curanda est q̄ fama Socrates chilo.
Conscientia secura sperat maledicta Socrates chilo. Conscientia mala seipsam punit Simonides Diogenes Hippocras.
Constantia et equanimitas cōmendatur Isocrates: Constantia animi contra auariciam et iproperia verborum Isocrates. Constantia siue perseuerantia in studendo Anatharsis.
Constantia in tormentis maxima exemplum in Zenone. Constantia animi mirabilis et maxima Diogenes. Contemptor sui et omnium diuitiarum Diogenes et Socrates: Contemnere vbi adulator vbi diuitie Zenocrates. Continentia maxima in philosophis fuit Pythagoras. Cōtinentia oculorū manus et lingue Chilo Peri. Corrigitur hominis vita duplici ter Diogenes. Crapula vbi gula. Credendum non ē cito plato Cupiunt multi et orant pro illis que sibi nociua sunt Socrates. cupiens non cupienda liber non potest esse Hippocras curiositas reprehenditur Diogenes:
Annum est eligibili9 q̄ prauū lucrū chilo:
Dare iocundius est q̄ accipere Socrates.

Dare vbi rectitudo ubi beneficentia.
Deum orare debemus ut det bona Deus descri
bitur Empedocles Socrates
Deum nichil latere potest Thales.
Detractio vitanda est ex bona ratione Plato
Detractores quomodo sunt tolerandi Diogenes
Detractores et adulatores prohibentur chilo.
Detractor confunditur apud illū cui refert mala.
Diogenes Detractori non credit virtuosꝰ Pla.
Difficilia tria sunt chilo De rebus gratias a
gere debemus Thales. Ditari nequiter ma
lum ē Thales Ditari quomodo possit homo
docetur Thales. Diuitie temporales et spiri
tuales distinguntur. Solon. diuitie tempora
les felicem non faciunt. chilo discipline sol
lertie optima possessio dicitur Socrates:
docere et idem facere lycurgus Socrates Har
ro docēdi et verborū efficaciā exēplū in pytha
gora docendi modus describitur. Tullius
dolor difficilius sustinetur ꝙ mors Tullius.
dolor duplex distinguitur et ē contēnendꝰ Socra
tes democritus. dominū eē mansuetū decet
Plutarcus. domus disponende et ordināde exē
plū i chilone diuitias cōtēpserūt sapiētes Scipio
Tullioꝰ diuitias cōtēnere propter studiū Anara.
diuitias et mūdū cōtēnere facit diuitē et potētē dio
genes diuitie ꝙte sapiēti sufficiūt Plato diuitie
nere sunt sciētie et uirtutes Plotinꝰ diuitie sciēti
arū acquirēde decēter. Aris. Ite ubi bōa ubi pecūia
brietatis vicio prudēter precauetur. Anatbar.
Pitta: Eloquētie grā multū cōmēdat scias. demos

Equalitas vite et possessionū docetur exēplo socra.
Equanimitas in mutatione foztune seruanda doce
tur bias Equanimitas maxima doce
tur Socratis exemplo et zenonis Errare vbi
peccare Exequiarum pietas apud hostes So
phocles
Acere vbi docere. vbi labor fame bone ac=
quisitio in duobus consistit fama bona ab in
famibus non leditur Diogenes Democritus
fama vbi conscientia ubi gloria felix quis sit di=
cendus Solon Anaxagoras
felix nemo dum viuit dicendus est Solon:
felix ē carens libidinis malo Valerius
felicia essent regna si duo contingerent Plato:
felicitas in diuitiis nō esse probatur Pythagoras
fides amicicie inconcussa in Pla. fidelitas ac
constantia vere amicicie commendatur Tullius.
Pythagoras Item vbi amicicia. De fidelitate
ad deum Isocrates flere mortuum nichil
prodest Solon. fortis patienter sustinet in
corpore et rebus. zenon fortis nemo nisi sa=
piens fuerit. Socrates. fortitudo audacie op
ponitur. plato. fortitudo diffinitur. plotin9
foztuna ignaro medico comparatur Chilo.
foztuna prospera et aduersa simul in vno homine
Alcibiades foztuita constanter superare. Seneca
foztunatus qualis esse debeat plotinus
foztunati attendere habent varietatem foztune.
Alcibiades Item vbi equanimitas: amicicia: sa=
pientia. fugienda sunt a nobis sex mala Teren.
frugalitatis exemplum pythagoras

frugalitas mense notatur Socrates.
frugalitas siue parcitas in expensis Euripedes
frugalitas in uictu docetur Pythagoras.
frugalitas in cibo exemplum pythagoras Item
vbi abstinentia.parcimonia.parcitas. tẽperantia.
Arrulitas reprehenditur pythagoras zenõ
gloria humana quo magis fugitur tãtomagis
sequitur fugientem exemplum Cato
gloria attingitur breui via Socrates
gloriari in paupertate voluntaria Diogenes
gratiarumactio triplex fortune deberur Thales
gratia principum quomodo obtinetur Aristippus
gula vitanda vocetur Archy.
Homo superbus describitur Callisthenes
Homo vitiosus in beluam mutatur Tul. Dio
Homo in asinũ mutatur maleficio mulieris Apule.
Homo id quod ẽ hũiliter cogitare debz Callisthe.
Homo sine scientia ẽ ut prouincia sine rege Socrates
Homo res nimium singularis ẽ Plautus
Homines vocantur ratiõe vtẽteset sapiẽtes Diog.
Homines cognoscuntur in sermone Plato
Hominis bonorum morum signũ Aristippus Dio
genes Item virtuosus.vita viuere:
Honor verꝰ quid sit et quõ acquiritur Plotinus
Plautꝰ Honorãdi magissũt doctores ꝙ parẽtes
Aristoteles Honor ubi gloria
Humilis studiositas exemplum in Socrate
Humilitatis doctrina sub exemplo Pittacus
Humiliter addiscere sapientiam Socrates
Humilitas ubi homo

nimici pessimi signa` Zenon
Item vbi amici vbi aduersantes
Infamia cauenda est et timenda Pistus
Infirmitas carcer est corporis Diogenes.
Inhonestum vtile non est exemplum in Aristide
Iniuriarum spontanea remissio exemplum notabile in pittaco.
Iniuriam faciens alteri seipsum diffamat
Diogenes Zenocrates
Iniuriosa res est q magni fures minores morte damnant Socrates
Inopia et auaricia eque disconueniunt imperare volenti. Scipio Iniusticia miserũ facit non paupertas Tullius
Imperitia malum maximum dicitur Socrates
Impudicus error. de vxore vtenda Dioge. cynicꝰ
Impudica et turpia uerba reprehẽdũtur pythago.
Innocentia vbi conscientia
Intemperati et crapulati diu viuere et sani esse non possunt Socrates.
Inuidie et infamie periculum declinare Anathar.
Inuidia grauat quãdoqꝫ sapientiores Socrates
Inuidie materia felicitas est aliena Socrates
Inuidia pro laudabili victoria peri. Scipio
Ira sci sibiipsi quid sit Socrates Plato
Ira quomodo a sapiente moderatur. Diogenes
Item vbi canendi dulcedo
Ire remedium optimum. Socrates Diogenes
Ire et passionum victor Plato
Ire victor meretur fortis dici Socrates

ire Alexandri crudelitas Callisthenes
ira corrigentis aut punientis moderari debet
Pythagoras
iudex uel prelatus qualis esse debeat
Plutarcus plato
iudicium de amico et inimico qualis esse debeat
Chilo
iudicare inter duos amicos molestius est q̄ inter
duos inimicos bias
iudicare debemus inter homines sicut inter equos
emendos Apulegius
iudicant multi magis aliena q̄ propria.
Anatharsis Terentius.
iudicium humanum regulatur Diogenes
iudicium de hominibus qualis esse debeat
Diogenes plato.
iuris naturalis duo precepta Socrates
iuramentum incautum emisit alexandro anax.
item ubi probitas
iusticia diffinitur. Plotinus
iusticia est virtus omnibus necessaria Tulli9

Aboris assuefactio docetur lycurgus
labor uirtuosus breuisē perpetuū premiū Ca.
lachrime feminarum duplices Socra. pytha:
laudandus est homo de bonis veris non fictis.
Diogenes
laudis appetitus aristoteles

lex aranearum telis comparatur Solon
leges abrogare in necessitate contingit Aristo-
teles Archy. legis diuine laus et sanctitas.
lycurgus Ptolemeus.
liber quis sit uel non sit. Hippocras
liber ubi cupiens Tullius libertas quid
sit Hippocras libertatē omnes homines affec-
tant Tullius. libertatem uendit qui munera
accipit Socrates liberalis quis sit Solon.
liberalitas animos hostium placat. exēplū i biāte
liberalitas ubi beneficentia Tullius
lingua mala acutior gladio Solon
lingue dominari Solon Chilo
loci mutatio animum quandoqz nō mutat Socra:
loci mutatio vitanda est propter tria Socrates
loquendum non est de malefactis Tullius
loqui bene amicitiam causat Aristippus
loqui optime quomodo contingat. Teophrastꝰ
loqui turpia inhonestum est Terentius
loquens de alio inhonesta seipsum dehonestat
Diogenes. loquens de seipso nec lau
det nec vituperet Aristoteles
loquuntur balbutientes plus aliis Simachus
loquendi doctrine ponuntur Demosthenes
locutio probat qualis sit homo Plato
loquax reprehenditur et loqui docetur Socrates
luxuria senum turpissima est Sophocles Tullius

Agni et virtuosi apud principes similes sūt cal
culis rationum. Solon
malum factum latere non potest Isocrates
maioritas penes virtutem attenditur Socrates
malicia vbi bonitas
mali in inferno post mortem manebunt.
matrimonii incommoda plura Teophrastus.
medicine artis inuentores Hippocras
mel cōgestū i ore pueri signat eloquētie dulcedinem
minari nullus debet alteri Chilo
mendacium. vbi veritas.
moderatio agendorum docetur Plutarcus.
moralem philosophiam prim9 docuit Socrates
moralis honestas in uiuendo docetur Tul. Sen.
mores optimi Scipionis dicuntur.
mori et bene mori distinguntur Isocrates
mors duplex Socrates et plato.
mors non esse mala probatur xenophō et zenon
mori pre gaudio Sophocles philomenon
mors a canibus illata philosopho Euripides
mortis genus rarum Demosthenes Eschines
mors iuuenum grauior ꝙ senum xenophō Tulli.
mors a sapientibus est appetenda. plato
mori malle pre pudore ꝙ euadere velle Curio.
Item patrie amor mulierū cōsortia uitāda sūt Teo.
mulierum malicia notatur sub exemplo socrates
mulieris maleficio philosophus in asinuz mutatur
Apulegi9. mulieris pulchre diffinitio Teof.
item ubi vror. mundi amatoris et mundi contēp
toris altercatio Aristoteles
mundus duplex secundum platonem.

munera accipere non debet qui paria dare nō vult.
Varro. munus magnum dedit qui seipsum de
dit exemplum Socrates Item vbi libertas.

Natura reprehenditur q cozuis ustam diuturnā
hominibus vero breuiozem dedit Teophras.
natura omnes ad mozrem sententiauit Socrates
natura gaudet varietate Varro
natura vbi sapientia.
Cidere seipsum propter varias causas Chry.
Homerus Terentius Empedocles zenon
Oculos sibiipsi eruere causa studii Democritus
Oculos sibi eruere variis causis contingit ibidem.
Quintilianus. Oculus cici baculus su9 ē Dioge.
Odiēdi sūt adulatores Isocra. op9 ubi labor
Orandus est deus solum ut bona tribuat Socra.
Ornatus exterioz contemnendus pythagoras
Ornamenta sunt uirtutes non vestes
Ornatus naturalis artificiali prefertur Solon

Patientie rationales due pittacus
Patientia difficilis est Chilo Solon
Patientia vera vindictam excludit Solon
Patientia zenonis exemplum Anaxarchus
Patientie socratis exemplū et cōmēdatio preclara
patientie Aristippi exemplum.
patientie maxima commendatio pyttacus

patientia docetur Solon
Item ubi fortis ubi paupertas.
Parsymonia suadetur Chilo pythagoras.
Parcitas cauta commendatur
Item ubi abstinentia.frugalitas.temperantia.
Parentes honorandi sunt. Isocrates
Partus formatur secundum imaginationem femi=
ne pregnantis Hippocras
Passionibus deditus seruus est Socrates
Passiones suas et iram superare Socrates Dio.
Patriam quantū philosophi nō curauerūt Socra.
patria non dignificat hominem sed homo quando=
q3 patriam. Anatharsis
patria communis omnium est celum Socrates
Item est mundanus Socrates
patrie amor cogit mori Demo. lycurg9
patria ubi locus.
paupertatem tolerare patienter Socrates
paupertatis remedium ē sufficientia plato
Item parce viuere exemplum in socrate.
paupertatis amator Diogenes
paupertatis vnicum incommodū hz sapiēs Ar.
paupertatis securitas prefertur diuitiis bias
pauper sensatus diuiti non sensato preferēd9ē pla.
paupertatis maxima commendatio valde Apu.
paupertas leta est res honesta.quomodoqz pauper
tas in quibusdam fuerit philosophis Epicur9
paupertatem scire vel nescire paupertatem uel di=
uitias causat Varro Epicurus

Pacis gratia bella suscipiuntur Tullius
Pacis reformande opus describitur gorgias
Pacifice vite notabilis doctrina Solon
Peccatum nullum latere potest Isocrates
Peccantis et consentiētis par culpa est Isocrates
Peccare uel errare humanum est: perseuerare in eo pessimum est. Tullius
pecunias contemnere et pecunie vsus tripler pla.
pecunia si virtutis locum tenet malū ē Cra. Tul.
pecunie contemptor Diogenes
pecunie et diuitiarum contemptor exemplu3 i Cra te et Anaxagora:
pecuniam mutuans amico quādoq3 perdit vtrum q3. Demas
pecunia mater curarum ē plautus pythagoras
perseuerare in studio docemur. gorgias
pestilentie causa et remedium Hippocras
philosophie nomen vnde ortū habuerit. pytha go.
philosophia quid sit describitur. plato pytha go.
philosophie vtilitas Aristippus Aristote. pytha.
philosophorum et diuitum differentia: aristipp9
philosophia et diuitie non conueniunt Thales
philosophis facile est ditari exemplum Thales
philosophorū duo genera tradūtur Thales Chry.
item vbi diuitie sapiens. sapientia.
pietas hostibus exhibita fit pacis materia:
Socrates bias Scipio
pietatis iura apud bonos plus ꝙ opes valent
Socrates lycurgus
prelatus uel aliorum rector qualis esse debeat
Plutarcus Solon

Prelati a ludo et leuitatibus sunt arcendi
Chilo peri. Temistocles
prelati et aliorũ rectores duo precepta teneãt pla.
prelatos in subditos seuire crudelissimũ ẽ plato
prelatus qui se vnicum non bene regit quomõ mul
tos bene reget Socrates plato
item vbi viuere. Rector.
prelati quo animo corrigere debeant subditos su-
os. Socrates plato
probitas potioris fidei est ꝙ iuramentũ isocrates
prudentes difficilia prouidere debent Anaxime.
prudenter consiliari de agendis.
prudentia diffinitur. plotinus
prudentis viri animus et vita qualis esse debeat
Solon panetius
prudentie actus optime describitur pythagoras
pulchritudo corporis ex pulchritudine morum au
getur Diogenes
pulchritudo corporis fragile bonũ ẽ. Aristote. apu.
pulchritudo morum dat pulchritudinem facie et
auget et econuerso Socrates
Uerenda est sanitas anime ad modum sani-
tatis corporis galienus
Quare sapientior honore dignior est Teophrast9
Quandoqz timent sapientes vbi nõ fatui. Aristip.
Qualiter sapientes per consilia defendunt commu
nitates. Demosthenes
Quare sapiens potius a sciẽtia sua ꝙ ab ornatu hos
norari appetit exemplum Demosthenes
Apiens cognoscitur per duo signa plato
Sapientis libertas et iocũda solitudo anax-

Sapientis est non posse perturbari Chilon.
Chrisippus zenon. sapiens omnis liber
est Plato Diogenes Tullius
Sapiens ubi fortis uita prox. Tullius
Sapientia commendatur socrates
Sapiētie nature et fortune tres proprietates Tha.
Sapientie pulchritudo notabilis plato
Sapientiam et fortitudinē oportet eē simul. socra.
Sapientie culmen in addiscere humiliter adquiri
tur: ptolemeus
sapientie duo precepta tacere et loqui addiscere
socrates
sapientia callidítati opponitur protagoras
sapientia et eloquentia debent esse simul Tulli.
sapientie possessio omnibus securior. bias Teo.
Item ubi diuitie scientia.temperantia
scia studiosos dignificat et ornat socra. Actiō lu.
scientie et litterati commendatio secundum platonē
senes honorandi docentur. solon lycurgus
senectus studiositatem non excludit socrates.pla.
seruus aliquando ē maior domino suo Dio
genes et plato
seruus domino suo beneficium dare pōt Dioge.
seruitutis miseria describitur Diogenes Tulliō
seruitutem omnes homines odiunt Tullius
silentium ubi taciturnitas.
societas cum leuibus uiris nō ē habēda Iso.Chi.
Item ubi amicicia .
socialis amor et vita. Archytas plautus
solitudo quibusdam grata ē et solacios. Anaxa.

solítudo reprehendítur. archítas
Solítudo propter ſtudíum elígitur Plato
Solítudo et fuga hoím propter duo. perme. míſo
Solitaría vita elígitur propter magna bona Chí.
Sophíſte cuídam reſpondít optíme. Díogenes
Speculo vídere et noſcere ſeípſum vtile eſt ſocra
tes. plato.
ſtudioſítas ſíue ſedulítas ítermittítur quãdoqz Tul
Studía philoſophíe et pecunie ſibíinuícem non cõ
ueníunt Thales
Studioſi ualde antiqui fuerunt. ſolon
Ítem vbí addíſcere.
ſtudioſum eſſe in ſenectute exemplo ſocratís et ſolo
nis et gorgías.
ſtudioſítas platonís humílis et maxíma.
ſtudioſítatí vita datur et aufertur gorgías. Archí.
ſtare díu quaſí contemplando exemplum ſo
crates Archímedes
ſtultus omnía vícia habet Chryſíppus.
ſtultus omnís ſeruus eſt Díogenes Tullí9
ſtultus tacere neſcit ſolon
ſufficientía ín bonís fortune docetur ſocrates.
ſufficientía díuítem facít ex paupere plato
Ín ſufficientía míſerum.
ſufficientíam ín ſuís rebus temporalíbus facít.
plato.
ſuperbía reprehendítur Calliſthenes
ſuperbia hominum deſcribítur.
ſuperbie hominum crudelítas Alexander.

Aciturnitas a Solone commendatur.
Taciturnitas in disciplinis requiritur. Pytha.
Taciturnitas et silentium secreti precipitur Pyth.
Tacere quandoqȝ utilius est ꝙ respondere Dio
genes Hippocras Tacere docemur xeno.
Temperantie magne Socrates
temperantia diffinitur Plato Plotinꝰ
Temperantia et continrntia maxīa in philosophis
fuit pythagoras Socrates plato Diogenes
temperantia ad sapientie studium hominem dis-
ponit. pythagoras
terror debilitat in hominibꝰ tria Julius celsꝰ
thesaurus virtutum et pecuniarū distingūtur Solō
timenda sunt duo Cato.

Erba turpia vitanda sunt Hippocras
Uerba ex rebus querenda sunt et non econ-
uerso. misisternon
Ueritas commendatur pythagoras
Ueritas inter liberum et seruū distinguit Demos.
Uiciosi moderni describūtur Cato viciū ubi uirtꝰ
Victoria sine sanguine commendatur pythagoras
Victorie omnium passionum exemplum i Socrate
Victoriarum optima est vincere seipsum plato
Unum bonum et malum diuersis respectibus
pittacus
Uinea fert tres botros Anatharsis
Uirtus animi maxime commendatur tullius
Uirtutum clarissimum exemplar Socrates

Uirtus et oppoſito vicio cognoſcitur.
Uirtutes quatuor cardinales deſcribuntur Ploti.
Uirtutibus magis ꝙ armis reſpublica defenditur
Demoſthenes Cato.
Uirtuoſi antiqui deſcribuntur Cato Item ubi
magus. vitare vbi fugere:
Uita preſens triplíciter diſtinguitur et tribus com
paratur. Pythagoras In vita preſenti quid
optimum Apulegius.
Uita hominis dupliciter corrigitur Plutarc9.
Uita breuis a natura hominibus data ẽ Teophr.
Uita humana ferro comparatur Cato.
Uite huius mala verbis lucide repreſentare bias
Uitam ſuam emendat ſapiens ex alterius uite con
ſideratione Tullius Terentius
Uita preſens vie uel viatori comparatur Uarro
Uiuere male miſerabilius eſt ꝙ mori Tullius
Uiuendi et addiſcẽdi finis vnus Socrates
Uiuere bene omnes homines optant Apulegius
Uiuere cum letícia animi docemur riſtus
viuere et recte uiuere diſtinguntur Tullius
viuere ut velis libertas eſt Tullius
viuere iuſte quomodo prelatis cõtingat Thales
voluptas peſtis in homine peſſima.
voluptas libidinoſa quantum malum Archytas
Plato
voluptatis carentia maximum bonũ ẽ lycurgus
voluptatis contemptor Diogenes
voluptas et libído frãgitur variis modis
lycurg9
voluptas eſt eſca malorum. plato

Voluptas pecacti breuis ē sed pena perpetua Ca:
Uxorem ducere uel non ducere vtrunq3 penitentia
dignum est. Socrates
Uxoris bone uel male descriptio. Socrates
Uxorem ducere duo importat Diogenes.
Uxori siue coniugio multa incommoda annexa sūt
Socrates Epicurus
Uxor a sapiente raro ducēda probatur Teophr.
Uxori simul et philosophie intendere vir potest sa:
pieus Teophrastus Tullius
finitur tabula.

Es de la Libreria de N.ra de
la cerca Orden de N. P.n
Sn y dio lo el P. Lor.
Diego de Losada y lo firmo
en 16 de Mco de 1690
Fr. Juan de Soto